

• • •

• • • EESTI
• • • STATISTIKA

Teenuste väliskaubanduse käsiraamat

Abimaterjal küsimustiku „Teenuste väliskaubandus“ (1482) täitjale

Käsiraamatu kasutajale

Käsiraamat on küsimustiku „Teenuste väliskaubandus“ (1482) täitja abimaterjal. Siin on nii üldinfo teenuste väliskaubanduse kohta kui ka küsimustiku täitmise üksikasjalikud juhtnöörid.

See on teenuste väliskaubanduse eestikeelse käsiraamatu täiendatud versioon, mille koostamisel on arvestatud teenuste väliskaubanduse küsimustiku kasutajate tagasisidet. Lisatud on näiteid ja selgitusi. Käsiraamatu koostajad ootavad ka edaspidi ettepanekuid raamatu täiendamiseks, sest hea käsiraamat valmib tihedas koostöös selle kasutajatega.

Meie kontaktandmed

Majandus- ja keskkonnastatistika osakond

Statistikaamet, Tatari 51, 10134 Tallinn

Telefonid

statistikaameti klienditugi	625 9300
teenuste väliskaubanduse meetodika	5301 2298, 5885 6590
andmete elektrooniline esitamine eSTAT-is	625 9300
teenuste klassifitseerimine	klassifikaatorid@stat.ee (lisada teenuse võimalikult põhjalik kirjeldus)

E-post klienditugi@stat.ee

Veebileht <https://www.stat.ee/et/avasta-statistikat/valdkonnad/majandus/valiskaubandus>

Soovime meeldivat koostööd!

Majandus- ja keskkonnastatistika osakond

Väliskaubandusstatistika tiim

SISUKORD

1. ÜLDINFO TEENUSTE VÄLISKAUBANDUSSTATISTIKA KOHTA	4
1.1. TEENUSTE VÄLISKAUBANDUSE ANDMETE KOGUMINE	4
1.2. MIKS ON TEENUSTE VÄLISKAUBANDUSE ANDMED VAJALIKUD?	4
1.3. KES PEAVAD KÜSIMUSTIKKU TÄITMA?	4
1.4. KES VASTUTAB ANDMETE ESITAMISE EEST?	6
1.5. MILLAL ON KÜSIMUSTIKU ESITAMISE TÄHTPÄEV?	7
1.6. KUI PIKK ON ARUANDEKOHUSTUSPERIOOD?	7
1.7. KUIDAS TAGATAKSE ESITATUD ANDMETE KONFIDENTSIAALSUS?	7
1.8. MIKS EI KASUTATA MAKSU- JA TOLLIAMETI ANDMEID?	8
2. TEENUSTE VÄLISKAUBANDUS JA ANDMETE ESITAMINE	9
2.1. MÕISTED	9
2.2. MIS ON TEENUSTE VÄLISKAUBANDUS JA MILLISEID TEENUSEID KAJASTATAKSE?	10
2.3. KUIDAS SAAB ANDMEID STATISTIKAAMETILE ESITADA?	11
2.4. TEENUSTE VÄLISKAUBANDUSE KÜSIMUSTIKU TÄITMINE	11
2.5. KUIDAS PARANDADA JUBA ESITATUD ANDMEID?	13
2.6. KAS ANDMEID TULEB ESITADA KA SIIS, KUI TEHINGUID EI TEHTUD?	13
2.7. KREEDITARVETE KAJASTAMINE	14
2.8. TEENUSTE SUMMEERIMINE KÜSIMUSTIKUS	14
3. TEENUSTE VÄLISKAUBANDUSE KÜSIMUSTIKU ANDMEVÄLJAD	15
3.1. TEHING TEENUSEGA	15
3.2. TEENUSE JA MUU TEHINGU KOOD	15
3.3. MITTERESIDENDI RIIGI KOOD	44
3.4. TEENUSE MAKSUMUS KOKKU	44
3.5. TEENUSE OSUTAMISE PEAMINE VIIS	44
3.6. TEENUSE OSUTAMISE PEAMISE VIISI OSATÄHTSUS	48
3.7. MÄRKUS/SELGITUS	48
4. NÄITED TEENUSTE TEHINGUTE KAJASTAMISEST	49
4.1. REISITEENUSTE KAJASTAMINE KÜSIMUSTIKUS	49
4.1.1. REISIPAKKETTIDE OST/MÜÜK REISIETTEVÕTTEST	50
4.1.2. REISITEENUSTE OST/MÜÜK REISIETTEVÕTTEST	51
4.1.3. EESTI MAJANDUSÜKSUSE LÄHETUSEGA SEOTUD REISIKULUDE KAJASTAMINE	53
4.2. EHITUSTEENUSTE KAJASTAMINE KÜSIMUSTIKUS	56
4.2.1. EHITUS VÄLISMAAL	56
4.2.2. EHITUS EESTIS	59
4.3. TRANSPORDITEENUSTE KAJASTAMINE KÜSIMUSTIKUS	63
4.3.1. TRANSPORDIETTEVÕTE MÜÜB TRANSPORDITEENUST	64
4.3.2. EESTI TRANSPORDIETTEVÕTE OSTAB TRANSPORDITEENUST	66
4.3.4. MITTETRANSPODIETTEVÕTE OSTAB TRANSPORDITEENUST	67
4.4. TÖÖTLEMISTEENUSED (teenuse koodid: T1000000–T1700000; T1900000–T3200000; T8292000) ..	69
5. TEENUSTE VÄLISKAUBANDUSE STATISTIKA AVALDAMINE	71
LISAD	72
Lisa 1. EMTAK, teenuste koodid ja teenuste osutamise viisid	72
Lisa 2. Ühenduse väliskaubandusstatistikas ja liikmesriikidevahelise kaubanduse statistikas kasutatav riikide ja territooriumide nomenklatuur (GEONOM) ja organisatsioonide loetelu	78
Lisa 3. Teenuste väliskaubandust reguleerivad õigusaktid	80

1. ÜLDINFO TEENUSTE VÄLISKAUBANDUSSTATISTIKA KOHTA

1.1. TEENUSTE VÄLISKAUBANDUSE ANDMETE KOGUMINE

Kõik riigid, sh Euroopa Liidu (EL) liikmesriigid, koguvad teenuste väliskaubanduse kohta andmeid. EL-i liikmesriigid koguvad andmeid nii teiste liikmesriikidega kui ka kolmandate (liiduväliste) riikidega peetava teenuste väliskaubanduse ehk ekspordi ja impordi kohta.

Majandusüksused esitavad teenuste väliskaubanduse kohta andmeid oma riigi statistikat koguvale asutusele, kus tehakse esitatud andmete põhjal teenuste väliskaubandusstatistikat.

Kuni 31. detsembrini 2020 kogus Eestis teenuste väliskaubanduse andmeid Eesti Pank, kes tegi seda maksebilansi vaatest lähtuvalt. Alates 1. jaanuarist 2021 esitavad Eesti majandusüksused andmeid teenuste väliskaubanduse kohta statistikaametile, kes teeb ka kaupade väliskaubandusstatistikat. Statistikaameti kogutavate andmete õiguslik alus on riikliku statistika seadus. Selle seaduse §-de 28 ja 30 järgi tuleb statistilisi andmeid esitada kindlaks määratud tähtpäeval ja mahus. Riikliku statistika seaduse (RT I, 11.03.2022, 2 – §-d 34, 35, 38) järgi tagab statistikaamet andmeesitajalt saadud andmete täieliku kaitse.

Andmete kogumine muutus, et saada teenuste ekspordist ja impordist parem ja põhjalikum ülevaade. See annab täpsema, korrastatud info Eesti ja kõigi teiste liikmesriikide näitajate kohta. Avaldatava statistika põhjal saavad Eesti majandusüksused end uutel või olemasolevatel turgudel täpsemini positsioneerida, hinnata oma teenuse turumahtu eri riikides ja leida uusi turge ning analüüsida teenuse olulisust eri riikides.

1.2. MIKS ON TEENUSTE VÄLISKAUBANDUSE ANDMED VAJALIKUD?

Teenuste väliskaubanduse andmete alusel tehakse väliskaubandusstatistikat, mis on oluline nii avaliku kui ka erasektori otsuste kavandajatele ja langetajatele kogu maailmas, kuid ka Euroopa Liidu, iga liikmesriigi ja majandusüksuse tasandil.

Statistikaamet ja Eesti Pank edastab Eesti väliskaubandusstatistika kohta regulaarselt andmeid sellistele rahvusvahelistele organisatsioonidele nagu ÜRO, OECD, Rahvusvaheline Valuutafond, Maailma Kaubandusorganisatsioon ja veel paljudele kitsama valdkonna liitudele.

EL-i tasandil on teenuste väliskaubanduse küsimustikuga kogutavad andmed vajalikud EL-i siseturu, majanduse ja ühisraha euro jälgimisel ning poliitiliste ja kaubanduslääbirääkimiste ettevalmistamisel. Väliskaubandusstatistika koondandmed edastatakse EL-i statistikaametile (Eurostat).

Eesti riigi tasandil on teenuste väliskaubandusstatistika aluseks maksebilansi jooksevkonto koostamisel ja sisemajanduse koguprodukti arvutamisel. Avaliku sektori peamised teenuste väliskaubandusstatistika kasutajad on Eesti Pank, majandus- ja kommunikatsiooniministerium, välisministerium ning rahandusministerium.

Majandusüksustele on väliskaubandusandmed vajalikud turu-uuringute tegemisel. Väliskaubandusstatistika kasutajate hulk erasektoris suureneb iga aastaga.

[Statistikaameti andmebaasis](#) on andmed Eesti kaupade ja teenuste ekspordi ja impordi kohta kõigile tasuta kättesaadavad.

1.3. KES PEAVAD KÜSIMUSTIKKU TÄITMA?

Teenuste väliskaubanduse kohta peavad andmeid esitama majandusüksused, kelle teenuste ekspordi või impordi käive ületab aruandeaastaks kehtestatud **statistilise läve kas ekspordi- või impordivoos**. Läve määrab statistikaamet kindlaks eelmise aasta väliskaubandusstatistika põhjal.

Teenuste väliskaubanduse andmetes peavad majandusüksused kajastama kõik ekspordi- ja imporditehingud, s.t teenustega seotud tehingud EL-i ja kolmandate (liiduväliste) riikidega. **Kajastada tuleb kõik residendi ja mitteresidendi vahelised tehingud olenemata sellest, millises voos ületati statistiline lävend**. Teenuste väliskaubanduses ongi esmatähtis see, et tehing toimub residendi ja mitteresidendi vahel. Teenuseid võib osutada nii Eestis kui ka välismaal – väliskaubandusstatistikas kajastatakse tehinguid olenemata sellest, kus teenust osutatakse. **NB!** Kui majandusüksus on Eestis registreeritud ja osutab teenust mitteresidendile või ostab teenust mitteresidendilt, tuleb kajastada teenuste väliskaubanduse küsimustikus teenuse müük

mitteresidendile ja teenuste ost mitteresidendilt, olenemata sellest, kuidas on korraldatud arvete tasumine või deklareerimine.

Näide 1

Eesti majandusüksus osutab raamatupidamisteenust Soome majandusüksusele. Eesti majandusüksus on registreerinud ennast käibemaksudokumentatsioonilise Soome maksuametis ja esitab Soome majandusüksusele arve osutatud raamatupidamisteenuste eest Soomes väljastatud käibemaksudokumentatsioonilise numbriga. Sel juhul peab Eesti majandusüksus näitama teenuste väliskaubanduse küsimustikus raamatupidamisteenuste müüki Soome.

Näide 2

Eesti majandusüksus on asutanud ja registreerinud Soome oma tütarettevõtte ja osutab selle alt raamatupidamisteenust Soome majandusüksusele. Sel juhul ei pea Eesti majandusüksus Eestis teenuste väliskaubanduse küsimustikus näitama raamatupidamisteenuste müüki Soome majandusüksusele. Soomes registreeritud tütarettevõtte ja Soome majandusüksuse tehing on Soome residentide vaheline tehing.

Näide 3

Eesti majandusüksus on asutanud ja registreerinud Soome oma tütarettevõtte ning osutab sellele raamatupidamisteenust. Sel juhul peab Eesti majandusüksus näitama teenuste väliskaubanduse küsimustikus raamatupidamisteenuste müüki Soome, sest tegemist on residentide ja mitteresidentide vahelise tehinguga.

Teenuste väliskaubanduse andmeid tuleb 2025. aastal esitada järgmistel juhtudel:

- teenuste mitteresidendilt ostmise või mitteresidendile müümise käive ületas 2024. aasta andmete põhjal 2025. aasta statistilise läve. Sellisel juhul tuleb andmeid esitada igas kvartalis alates 2025. aasta algusest kuni aruandeaasta lõpuni. Kui 2024. aasta teenuste käive ületas 2024. aasta läve, tuleb andmeid esitada ka 2024. aasta kohta alates läve ületanud kvartalile järgnevast kvartalist kuni 2024. aasta lõpuni;
- teenuste ekspordi või impordi käive ületab statistilise läve aruandeaasta (2025) jooksul. Sellisel juhult tuleb andmeid esitada alates läve ületanud kvartalile järgnevast kvartalist kuni 2025. aasta lõpuni.

2025. aastal on statistilise läve väärtus teenuste ekspordi või impordi korral **550 000 eurot**.

NB! Kui majandusüksuse teenuste ekspordi või impordi käive ületab 2025. aastal ka järgmiseks, 2026. aastaks kehtestatud statistilise läve, tuleb andmeid esitada ka järgmisel aastal (2026). Kui majandusüksuse käive järgmiseks aastaks kehtestatud läve ei ületa, siis järgmisel aastal enam andmeid esitama ei pea.

Majandusüksuse teenuste ekspordi ja impordi käibe arvutamiseks arvestatakse statistikaametile küsimustikuga esitatud infot või maksu- ja tolliametile esitatud käibedeklaratsiooni (KMD) andmeid, kus:

- **teenuste eksport: lahter 3** (0% määraga maksustatud toimingud ja tehingud) – **lahter 3.1.1** (kauba ühendusesisene käive) – **lahter 3.2** (kauba eksport);
- **teenuste eksport Euroopa Liitu: lahter 3.1** (kauba ühendusesisene käive ja teise liikmesriigi maksukohustuslasele / piiratud maksukohustuslasele osutatud teenuste käive kokku) – **lahter 3.1.1** (kauba ühendusesisene käive);
- **teenuste import Euroopa Liidust: lahter 6** (kauba ühendusesisene soetamine ja teise liikmesriigi maksukohustuslaselt saadud teenused kokku) – **lahter 6.1** (kauba ühendusesisene soetamine).

NB! Kui majandusüksus on Eestis registreeritud ja osutab teenust mitteresidendile või kasutab ise mitteresidendilt teenust, tuleb teenuste väliskaubanduse küsimustikus kajastada teenuse müük mitteresidendile või teenuste ost mitteresidendilt ka juhul, kui

- tasumine toimub välisriikides asuva pangakonto kaudu,
- käibedeklaratsioon on esitatud mõnes teises riigis,
- mitteresidendilt saadud teenused või mitteresidendile osutatud teenused on käibedeklaratsioonis (KMD) deklareeritud mõnes muus lahtris kui eespool nimetatud või
- tehing residentide ja mitteresidentide vahel tehti käibemaksuvaba teenuse osutamiseks;
- ostetakse teenust täismahus, aga müüakse edasi välismaal asuvale mitteresidentide tütarettevõttele või emaettevõttele edasikantud kulude mahus.

Näide 4

Ettevõtte müüs 2024. aasta jooksul mitteresidendile teenuseid 600 000 euro väärtuses. Kui müüdnud teenuste käive ületas 550 000 eurot III kvartalis, peab ettevõtte esitama nii müüdnud kui ka ostetud teenuste andmed alates IV kvartalist 2024 kuni aruandeaasta (2025) lõpuni. Andmed tuleb esitada ka 2024. aasta IV kvartali kohta, sest ettevõtte käive ületas sellele eelnenud kvartalis ka 2024. aasta statistilise läve ehk 500 000 euro piiri.

Sellisel juhul saab majandusüksus teavituse teenuste väliskaubanduse küsimustiku täitmise kohustuse kohta peakasutaja meilile. Kui majandusüksusel on kohustus täita teisi statistikaameti küsimustikke, siis lisandub teenuste väliskaubanduse küsimustik eSTAT-is majandusüksuse esitatavate küsimustike loetellu.

Näide 5

2025. aasta jaanuarist augustini on ettevõtte teenuste eksport 620 000 ja import 120 000 eurot.

Sellisel juhul ei olnud majandusüksusel 2025. aasta alguses kohustust teenuste väliskaubanduse kohta andmeid esitada. Kuid augustiks (III kvartal) oli teenuste eksport ületanud statistilise läve, s.o 550 000 euro piiri, ja seetõttu peab majandusüksus esitama teenuste väliskaubanduse andmed (nii eksport kui ka import) 2025. aasta IV kvartali kohta.

Näide 6

Ettevõtte müüs 2024. aasta jooksul mitteresidendile teenuseid 600 000 euro väärtuses ja ostis mitteresidendilt teenuseid 640 000 euro väärtuses.

Sel juhul peab majandusüksus esitama andmed nii mitteresidendile müüdnud kui ka mitteresidendilt ostetud teenuste kohta ka 2025. aastal.

Andmete esitamise kohustust saab kontrollida veebilehel <https://www.stat.ee/et/esita-andmeid/andmete-esitamise-kohustus>. Sisestades majandusüksuse registrikoodi ja valides vastava perioodi, saab infot selle kohta, mis andmeid peab majandusüksus valitud aastal esitama. Kui klõpsata teenuste väliskaubanduse küsimustiku lingil, avaneb selle täitmise kohta abiinfo.

Nendele majandusüksustele, kelle käive ületab statistilise läve aruandeperioodi jooksul (nt jaanuar–märts 2025), saadetakse eSTAT-i peakasutaja või majandusüksuse üldisele meiliaadressile teavituskiri teenuste väliskaubanduse küsimustiku esitamise vajaduse kohta.

Käibemaksugrupi korral peab teenuste väliskaubanduse küsimustiku täitma iga esindusisik. Käibemaksugruppi kuuluvate teiste majandusüksuste andmete esitamise kohustus peatatakse. Teenuste väliskaubanduse andmed peab esitama käibemaksugrupp, kui teenuste ekspordi ja impordi käive ületab aruandeaastaks kehtestatud **statistilise läve**. Statistikaameti andmehõive ja -töötuse osakonnas summeeritakse eelmise perioodi grupiliikmete teenuste ekspordi ja impordi käibed. Kui käibemaksugrupis olevad majandusüksused soovivad esitada teenuste väliskaubanduse andmeid iseseisvalt, tuleks sellest statistikaametit informeerida.

Käibemaksugrupi kustutamise korral maksu- ja tolliametis kandub teenuste väliskaubanduse andmete esitamise kohustus edasi kõigile grupis olnud majandusüksustele.

Teenuste väliskaubanduse kohta ei pea andmeid esitama isikud, kes on käibemaksudeklaratsioonide esitamisest vabastatud. Need on eraisikud ja juriidilised isikud, kes ei ole käibemaksukohustuslased.

1.4. KES VASTUTAB ANDMETE ESITAMISE EEST?

Küsimustikku võivad täita:

- majandusüksused ise või nende osad, allüksused;
- majandusüksuste emafirmad (võivad asuda välismaal);
- majandusüksuste esindajad (raamatupidamisfirmad vms).

Kui majandusüksusele on sobivam esitada ühe koondandmestiku asemel eraldi andmed oma filiaalide või allüksuste kohta, võib seda teha, aga enne tuleb aruandvad üksused, nende kontaktisikud ja -aadressid statistikaametiga kooskõlastada.

Kui majandusüksuse eest täidab küsimustikku mõni teine isik (nt raamatupidamisfirma), on soovitatav, et see isik edastaks statistilised andmed ka aruandekohustuslikule majandusüksusele endale, et majandusüksus saaks kontrollida esitatud andmete õigsust ja suudaks vastata statistikaameti võimalikele küsimustele.

Igal juhul vastutab andmete õigsuse eest aruandekohustuslik majandusüksus ise.

1.5. MILLAL ON KÜSIMUSTIKU ESITAMISE TÄHTPÄEV?

Küsimustik on kvartaalne ja tuleb esitada iga kvartali kohta eraldi. See esitatakse statistikaametile hiljemalt aruandeperioodile **järgneva kuu 18. kuupäevaks** (olenemata nädalapäevast) kõigi mitteresidentidest partneritega eelmises kvartalis tehtud tehingute kohta.

Näide 1

Kui ettevõtte on ostnud mitteresidentist partnerilt teenuseid või müünud neid ise talle näiteks jaanuarist märtsini, tuleb selle kohta statistikaametile andmed esitada, s.t täita teenuste väliskaubanduse küsimustik (1482) 18. aprilliks.

Aruandeperiood	Küsimustikus kajastatavate tehingute periood	Küsimustiku esitamise tähtpäev
I kvartal	1. jaanuar – 31. märts	18. aprill
II kvartal	1. aprill – 30. juuni	18. juuli
III kvartal	1. juuli – 30. september	18. oktoober
IV kvartal	1. oktoober – 31. detsember	18. jaanuar

Kui andmed ei ole tähtpäevaks esitatud, saadetakse vastutavale isikule meeldetuletus. eSTAT-ist automaatselt saadatud e-kirjad lähevad peakasutajale või majandusüksuse üldmeiliaadressile, kui pole teisiti seadistatud. Automaatne meeldetuletus saadetakse 5 päeva enne küsimustiku esitamise tähtpäeva ning 3, 7 ja 20 päeva pärast tähtpäeva.

Kuu lõpus saadetakse olulisematele majandusüksustele ettekirjutus. Ettekirjutuse tegemiseks võetakse e-posti aadress äriregistrist. Ettekirjutuse korral on küsimustiku esitamiseks aega 5 tööpäeva. Kui ettekirjutuse saanud majandusüksus küsimustikku ka selle aja jooksul ei esita, edastatakse sunnirahanõue kohtutäiturile.

Andmete esitamata jätmise ja valede andmete esitamise eest ettekirjutuse tegemise näeb ette riikliku statistika seaduse paragrahv 39.

- (1) Riikliku statistika tegija teostab riiklikku ja haldusjärelevalvet käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete täitmise üle.
- (2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud riikliku järelevalve teostamisel võib riikliku statistika tegija kohaldada korrakaitse seaduse §-s 30 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitse seaduses sätestatud alusel ja korras.

Sunniraha tasumine ei vabasta andmete esitamise kohustusest.

1.6. KUI PIKK ON ARUANDEKOHUSTUSPERIOOD?

Andmete esitamise kohustus kestab üldjuhul **aruandeaasta lõpuni**, isegi juhul, kui tehingute summa väheneb aruandeperioodil nii, et jääb alla statistilise läve.

Andmeid ei pea esitama aruandeaastale järgneva aasta kohta juhul, kui aruandeaasta teenuste tehingute summa ei ületanud järgneval aastal kehtestatud statistilist läve.

Kui majandusüksus on ajutiselt tegevuse peatanud või likvideeritud või andmeid pole võimalik tähtpäevaks esitada, tuleb sellest statistikaametile teatada meiliaadressil klienditugi@stat.ee.

1.7. KUIDAS TAGATAKSE ESITATUD ANDMETE KONFIDENTSIAALSUS?

Riikliku statistika seaduse (RT I 2010, 41, 241) §-de 34, 35 ja 38 järgi tagab statistikaamet andmeesitajalt saadud andmete täieliku kaitse. Andmeid kasutatakse ainult statistika tegemiseks. Teenuste väliskaubanduse andmete konfidentsiaalsuse tagamiseks avaldatakse või edastatakse andmed ilma andmeesitaja identifitseerimist võimaldavate tunnusteta, vähemalt kolme andmeesitaja koondandmetena, s.t kaetakse kinni tuvastamist võimaldava lahtri (pesa) ja sellega seotud lahtrite sisu. Kui avaldatavate andmete pesas on vähem kui kolme majandusüksuse andmed, kaetakse need kinni ja lisaks kaetakse kinni lahtrid, mis võimaldaksid kaudselt tuvastada nn konfidentsiaalse pesa algandmeid.

1.8. MIKS EI KASUTATA MAKSU- JA TOLLIAMETI ANDMEID?

MTA-le esitatud andmetest on kättesaadav info vaid majandusüksuse EL-sisese teenuste väliskaubanduse kogukäivete kohta ja teenuste müügi puhul ka riikide kaupa. Kuid statistikaametil tuleb andmeid koguda ja avaldada teenuse liigi, riigi (sh ka EL-i välised riigid), teenuse maksumuse ja osutamiskiisi järgi. MTA ei kogu majandusüksustelt detailseid andmeid teenuste väliskaubanduse kohta (ei ole teenuse kood, mitteresidendi riigi kood, tehingute maksumust ja osutamiskiisi).

2. TEENUSTE VÄLISKAUBANDUS JA ANDMETE ESITAMINE

2.1. MÕISTED

Teenus	<p>Teenus on tootmistegevuse tulemus, mis muudab tarbivate üksuste tingimusi või soodustab toodete või finantsvarade vahetamist. Teenused ei ole tavaliselt eraldi objektid, mille omandiõigust saab kindlaks teha, ja neid ei saa enamasti eristada nende tootmisest.</p> <p>Teenust pole võimalik ladustada ega ette toota, seda saab üle anda vaid teenindaja ja ostja kontakti korral. Teenus ei pruugi oma vormi säilitada ja kui teenus kliendile ei sobi, võib olla tegemist individuaalse sobimatusesega teenuse osutamise hetkel.</p> <p>Teenused võivad olla mõeldud isikule (notar, arst, kino) või objektile (parandustöökoda, reklaamiagentuur, valveteenus). Teenust võib osutada nii üksikisikule kui ka kollektiivile.</p>
Teenuste väliskaubandus	<p>Teenuste väliskaubandus on tehingud, mis tehakse residendi (Teie majandusüksus) ja mitteresidendi (majandusüksused ja füüsilised isikud) vahel.</p>
Majandusüksus	<p>Eestis või välismaal äriregistrisse kantud ettevõtte (äriühing, füüsilisest isikust ettevõtja) või Eestis või välismaal registreeritud kasumitaotluseta üksus (mittetulundusühing, sihtasutus, riigiasutus, kohaliku omavalitsuse asutus).</p>
Resident (Teie majandusüksus)	<p>Eestis püsiva elukohaga isik või Eestis registreeritud juriidiline isik.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Eesti Vabariigi riigiorgan või asutus kõige laiemas tähenduses (seadusandlik, täidesaatev ja kohtuvõim või nende asutus, põhiseaduslik institutsioon), samuti kohaliku omavalitsuse üksus või selle asutus. 2. Välisriigis asuv Eesti diplomaatiline, konsulaar- või muu ametlik esindus, samuti muu välisriigis asuv Eesti asutuse või organisatsiooni esindus, mis ei tegele majandus- ega kommertstegevusega. 3. Eesti Vabariigi seadustega loodud avalik-õiguslik juriidiline isik või selle asutus. 4. Eesti Vabariigis registreeritud eraõiguslik juriidiline isik või selle esindus (sh piiriülese teenuse osutaja). 5. Eesti Vabariigis registreeritud Euroopa ühingute põhikirjaga loodud äriühing (Societas Europaea), ühistu (Societas Cooperativa Europaea) või nende esindus. 6. Eesti Vabariigis registreeritud, välisriigi juriidilise isiku filiaal. 7. Eesti Vabariigis elav Eesti kodanik. 8. Eesti Vabariigis elav välismaalane, kellel on alaline elamisluba või tähtajaline elamisluba vähemalt aastaks. 9. Punktis 7 või 8 nimetatud isik, kes õpib või viibib ravil välisriigis, olenemata tema õpingute või ravi kestusest. 10. Punktis 7 või 8 nimetatud isik, kes viibib välisriigis laevameeskonna liikme või piiriülese või hooajatöötajana, olenemata tema välisriigis viibimise kestusest. 11. Eesti Vabariigi diplomaat, sõjaväelane, konsulaar- või muu ametliku esinduse töötaja või tema perekonnaliige, kes viibib välisriigis ja kasutab immuuteeti ja diplomaatilisi privileege.
Mitteresident	<p>Välismaal registreeritud juriidiline isik või füüsiline isik, kelle alaline elukoht on välismaal. Mitteresidentist ettevõtjate Eestis asuvad filiaalid ja tütarettevõtted on Eesti residendid. Eesti ettevõtjate välismaal asuvad filiaalid ja tütarettevõtted on Eesti ettevõtjatele mitteresidendid. Mitteresidendid on ka välisriikide saatkonnad ja Eestis asuvad rahvusvaheliste organisatsioonide esindused.</p>

Teenuse müük	Teenuse eksport ehk teenuse müük mitteresidendile Eestis või välismaal. Andmete kogumisel kasutatakse terminit „teenuste müük“ ja andmete avaldamisel „teenuste eksport“.
Teenuse ost	Teenuse import ehk teenuse ost mitteresidendilt Eestist või välismaalt. Andmete kogumisel kasutatakse terminit „teenuste ost“ ja andmete avaldamisel „teenuste import“.

2.2. MIS ON TEENUSTE VÄLISKAUBANDUS JA MILLISEID TEENUSEID KAJASTATAKSE?

Teenuste väliskaubanduse kvartalikäsimustikus tuleb kajastada kõik teenuste ekspordi (edaspidi **teenuste müük**) ja impordiga (edaspidi **teenuste ost**) seotud tehingud nende liikide ja riikide järgi. **NB!** 2025. aastal on teenuste osutamise viisi märkimine küsimustikus vabatahtlik.

Teenuste väliskaubandusega on tegemist juhul, kui Eesti residentist majandusüksus (edaspidi **resident (R)**) ja välismaal registreeritud majandusüksus (Eesti residentide vaatest mitteresident; edaspidi **mitteresident (MR)**) tegelevad teenuste kaubandusega. Teenuse müügi korral saab Eesti resident tasu teenuse eest, mida ta on osutanud mitteresidendile, sh välismaal asuvatele samasse kontserni kuuluvatele majandusüksustele. Teenuse ostu korral maksab Eesti resident ostetud teenuste eest mitteresidendile. Teenuse osutamiseks ei pea ületama riigipiire, s.t teenust saab osutada nii Eestis kui ka välismaal.

Eesti residentid on Eesti äriregistris registreeritud majandusüksused, kelle majandustegevus toimub Eestis ja kellel on Eestis tegevuskoht (kontor, rajatised, tootmishooned jne). Muud majandusüksused, sh Eesti ettevõtete tütarettevõtted ja välismaal asuvad filiaalid, on määratletud mitteresidentidena. Mitteresidentideks klassifitseeritakse ka rahvusvahelised organisatsioonid, nt Põhjamaade Investeeringuspank (NIB) ja Euroopa Liidu asutused.

Küsimustikus tuleb kajastada töötleva tööstuse, kaubandus-, hooldus- ja remonditeenuseid, transpordi- ja ehitusteenuseid, finants- ja kindlustusteenuseid, autori- ja litsentsitasusid, telekommunikatsiooni-, arvuti- ja infoteenuseid, reisi- ja tervishoiuteenuseid, kultuuri- ja puhkusteenuseid ning muid äriteenuseid (vt [lisa 1 „EMTAK, teenuste koodid ja teenuste osutamise viisid“](#) ja [ptk 3.2. „Teenuse ja muu tehingu kood“](#)).

Avaldamisel on teenuste klassifitseerimise aluseks maksebilansi laiendatud teenuste klassifikaator 2010 (EBOPS 2010), mille alusel on teenused liigitatud 12 põhigruppi, millel võivad omakorda olla alamgrupid. Selle klassifikaatori järgi võivad mitteresidentidele müüdavad ja neilt ostetavad teenused olla järgmised.

EBOPS-i kood	Teenuse liigi selgitus
SA	Teiste omandis olevate füüsiliste sisendite töötlemise teenused (töötlemisteenused)
SB	Hooldus- ja remonditeenused
SC	Transport
SD	Reisiteenused
SE	Ehitus
SF	Kindlustusteenused ja pensionifondid
SG	Finantsteenused (v.a kindlustus ja pensionifondid)
SH	Intellektuaalse omandi kasutustasud
SI	Telekommunikatsiooni-, arvuti- ja infoteenused
SJ	Muud äriteenused
SK	Isiku-, kultuuri- ja meelelahutusteenused
SL	Valitsemissektori kaubad ja teenused

[Peatükis 3.2. „Teenuse ja muu tehingu kood“](#) on teenuste koodid kirjeldatud ülaltoodud maksebilansi laiendatud teenuste klassifikaatori 2010 (EBOPS 2010) alusel.

2.3. KUIDAS SAAB ANDMEID STATISTIKAAMETILE ESITADA?

Teenuste väliskaubanduse kohta on statistikaametile võimalik andmeid esitada **elektroniliselt**. Selleks on veebikeskkond eSTAT.

- eSTAT-iga liitumiseks tuleb statistikaametile teha majandusüksuse peakasutaja loomise taotlus. Taotluse esitamise juhendi leiata statistikaameti veebilehelt <https://www.stat.ee/et/abi/korduma-kippuvad-kusimused#Kuidas-saab-eSTATiga-liituda-23> ja lisainfot selle kohta saab telefonil 625 9300.
- eSTAT-i saab siseneda aadressil <https://estat.stat.ee/valisportaal/?language=et>. Sisselogimiseks soovitage kasutada ID-kaarti või mobiil-ID-d.
eSTAT-i saab kasutada veebilehitsejatega Mozilla Firefox, Internet Explorer ja Google Chrome. Sisselogimisel tuleb jälgida, et veebilehitseja lubaks hüpinkaknaid (*pop-up window*).
- eSTAT-is saab sisestada andmeid kirjehaaval käsitsi (vt peatükki [2.4. „Teenuste väliskaubanduse küsimustiku täitmine“](#)) või laadida andmeid CSV- või Exceli tabeli abil.
- Laadides andmed eSTAT-i Exceli või CSV-tabeli abil, klõpsake tabeli paremal üleval servas laadimise ikoonil . Esmalt laadige alla vajalik Exceli või CSV-põhi, klõpsates vastaval lingil. Seejärel salvestage fail oma arvutisse, kus saate andmed faili sisestada või laadida raamatupidamisprogrammist. Tabelite eSTAT-i laadimiseks kasutage asjaomast üleslaadimise linki. Avaneb faili laadimise aken, kus saate täidetud andmetega tabeli üles laadida, kasutades akent „Otsi fail“, ja andmed küsimustikku laadida, klõpsates nupul „Laadin faili üles“. Pärast andmete laadimist saate neid kontrollida ja küsimustiku esitada. Üleslaadimisel võib esineda vorminguviga, mis tähendab, et nimetatud fail ei ole etteantud põhjaga kooskõlas.
- Oluline on teada järgmist:
 - 1) CSV-tabeli põhja ei tohi muuta;
 - 2) eraldaja peab olema semikoolon, see ei tohi olla tühik, punkt vms;
 - 3) väli „Kirje number“ peab CSV-failis olema täidetud ja iga number peab olema unikaalne.
- Kui soovite Exceli või CSV-tabeli abil üles laadida lisaandmeid, peab uuesti laadima samas tabelis juba esitatud andmed ja lisaandmed. **NB!** Laadides üles Exceli või CSV-tabeli, kus on ainult lisaandmed, varem esitatud andmed kustuvad!

2.4. TEENUSTE VÄLISKAUBANDUSE KÜSIMUSTIKU TÄITMINE

Teenuste väliskaubanduse küsimustiku täitmise kohta on [videojuhend](#).

Kui olete sisenenud eSTAT-is oma majandusüksuse lehele, tuleb valida aktiivsete küsimustike alt „Teenuste väliskaubandus“.

Seejärel avaneb küsimustiku avavaade, kus on näha kõik jooksva aastal esitatavad küsimustikud, nende tähtpäevad ja staatus. 2025. aastal on teenuste väliskaubanduse küsimustik koodiga 14822025 – „Teenuste väliskaubandus“. Küsimustiku lehel tuleb valida periood, mille kohta andmeid esitatakse. Võimalikke perioode on neli: 2025. aasta I kvartal, 2025. aasta II kvartal, 2025. aasta III kvartal ja 2025. aasta IV kvartal.

Iga küsimustiku rea lõpus on

- – ikoonil klõpsates saate vaadata täidetud küsimustikku
- – ikoonil klõpsates saate alustada küsimustiku täitmist või muuta andmeid

Valige õige kvartali küsimustik, mida soovite täitma hakata, ja klõpsake .

Avaneb teenuste küsimustiku kvartalivaade. Klõpsates nupul „**Vaatan rohkem**“, avaneb päise ülemine osa, kus näeb kogu infot selle küsimustiku kohta. Lisaks on siin eraldi järgmised nupud.

- „**Esita perioodi kommentaar**“ – sellele klõpsates avaneb aken, kuhu saate vabas vormis kirjutada kommentaari (kuni 250 tähemärki). Kui olete kommentaari lisanud, tuleb vajutada nuppu „**Salvestan**“, misjärel aken sulgub ise. Kui loobute kommentaari kirjutamisest, saate sulgeda akna, vajutades paremas nurgas olevale nupule „**X**“.
- Vaata juhendeid** – siin on võimalik tutvuda küsimustiku käsiraamatu, küsimustiku juhendi ja kontrollide juhendiga. Akna saate sulgeda ülemises paremas nurgas olevast nupust „**X**“.

Olenevalt majandusüksuse tegevusvaldkonnast avaneb alumises tabelis üks kahest:

- **vorm 1 („Teenuste väliskaubandus“)**, mida täidavad kõik majandusüksused, v.a kindlustusega tegelevad majandusüksused (EMTAK-is koodiga 65111, 65121, 66211 või 66221);
- **vorm 2 („Kindlustusettevõtete teenuste väliskaubandus“)**, mida täidavad kindlustusega tegelevad majandusüksused (EMTAK-is koodiga 65111, 65121, 66211 või 66221).

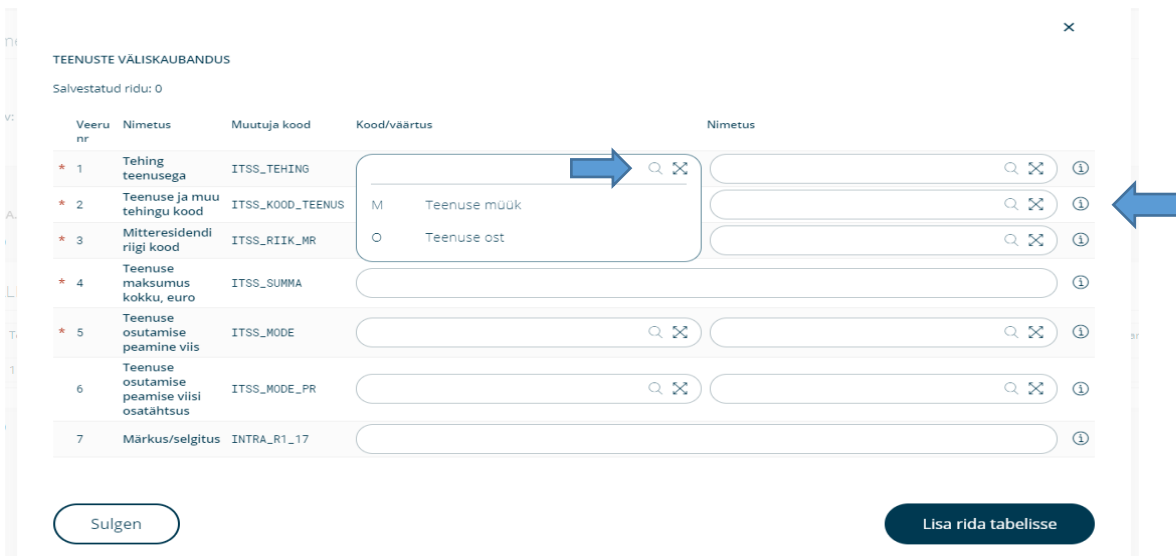
Küsimustiku käsitsi täitmise alustamiseks tuleb klõpsata nupul „Lisa uus tabeli rida“.

Järgmisena avaneb aken tehingu andmete sisestamiseks. Küsimustiku täitmise lihtsustamiseks saab rippmenüüdest valida nii veerud „Kood/väärtus“ kui ka „Nimetus“. Valides näiteks veeru „Kood/väärtus“ koodi, kuvatakse automaatselt vastava koodi nimetus ja vastupidi.

Klõpsates küsimuse „Kood/Väärtus“ veerus , avanevad võimalikud valikud. Kui soovite sisestada teenuste müügi infot, klõpsake „Tehing teenusega“ real „Kood/väärtus“ veerus ja seejärel valikud „M. Teenuse müük“ ning sellesse veergu tuleb tähis „M“, veergu „Nimetus“ aga tuleb „Teenuse müük“. Valikut saate teha ka klõpsates veerus „Nimetus“ , misjärel saate teha valiku veerus „Nimetus“ ja veerg „Kood/väärtus“ täidetakse automaatselt Teie valiku alusel.

Samamoodi saate täita kõik andmeväljad, kus on niisugused valikud. Andmeväljade täpsemad selgitused on peatükis [3. „Teenuste väliskaubanduse küsimustiku andmeväljad“](#).

Küsimusele „Teenuse maksumus kokku, euro“ tuleb kirjutada selle kirje reale vastav teenuse maksumus. Kui soovite tehingu kohta kommentaari jätta, saate seda teha vabas vormis real „Märkus/selgitus“.

Küsimustiku täitmise lihtsustamiseks on iga küsimuse juures otsing, milleks tuleb klõpsata „Vaata suuremas aknas“. Näiteks kui soovite teenuse koodi otsida märksõna kaudu, klõpsake „Teenuse ja muu“

Otsing klassifikaatorist - Teenuse ja muu tehingu kood

Otsida saab koodi või sõnaosa kaudu. Otsingu kinnitamiseks klõpsake luubil või vajutage klaviatuurile "Enter".

Q

Tagasi

Kood	Kirjeldus	Mõõtühik
T502E000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused merel ning rannavetes Eestis/Eestisse	euro Vali kood
T502V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused merel ning rannavetes välismaal/välismaale	euro Vali kood
T502YKVO	Meretranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga kauba veoks	euro Vali kood
T501YRV0	Meretranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga reisijate veoks	euro Vali kood
T501R000	Residendist vedaja sõitjateveoteenused merel ja rannavetes	euro Vali kood
T501MR00	Sõitjateveoteenused merel ja rannavetes mitteresidendist vedaja poolt (k.a reisijate teenindus rahvusvahelisel liinil)	euro Vali kood

Prev 1 Next

tehingu kood“ küsimuse veerus „**Kood/väärtus**“ ja järgmiseks avaneb vaade „**Otsing klassifikaatorist – Teenuse ja muu tehingu kood**“. Sisestades näiteks märksõna „mere“ kuvatakse kõik teenusekoodid, milles on see sõna olemas. Kui olete leidnud sobiva koodi, klõpsake koodi lõpus oleval nupul „**Vali kood**“, misjärel aken sulgub ja kood kuvatakse andmeväljas „Kood/väärtus“. Kui Te ei soovi siit valikut teha, tuleb klõpsata nupul „**Tagasi**“, millega aken sulgub, ja jätkata tehingu andmete sisestamist.

„**Teenuse osutamise peamine viis**“ ja „**Teenuse osutamise peamise viisi osatähtsus**“ on vabatahtlikud väljad. Teil on järgmised võimalused:

- teha valik etteantud klassifikaatorist – sellisel juhul kuvatakse Teie valik hiljem ka küsimustiku real;
- jätta andmeväljad tühjaks – sellisel juhul jäävad küsimustiku ridadel andmeväljad tühjaks. Kui täitsite välja „Teenuse osutamise peamine viis“, kuid jätsite tühjaks välja „Teenuse osutamise peamise viisi osatähtsus“, siis hiljem andmete töötlemisel loetakse teenuse osutamise peamise viisi osatähtsuseks 100%, s.t kogu teenus osutati viisil, mille märkisite küsimuse reale „**Teenuse osutamise peamine viis**“.

Kui andmeväljad on täidetud, tuleb klõpsata nupul „**Lisa rida tabelisse**“. Kui mõni kohustuslik väli on jäänud täitmata või tekib andmete sisestamisel mõni muu viga, kuvatakse ekraanil veateade.

Samal ajal on märgitud ka veega andmeväljad. Kui klõpsate

- „**Paranda**“ – saate täita tühjaks jäänud väljad või parandada juba sisestatud andmeid;
- „**Puhasta**“ – saate kustutada kõik selle kirje andmed ja alustada andmete sisestamist algusest.

Kui vigu ei ole, avaneb kohe aken uue kirje tegemiseks. Kui soovite vahepeal küsimustikku vaadata või kui kõik kirjed on tehtud, tuleb vajutada nuppu „**Sulgen**“, misjärel avaneb juba täidetud küsimustik.

Kui soovite vahepeal töö peatada ja hiljem jätkata, vajutage nuppu „**Väljun**“. Sel juhul saate küsimustiku täitmist jätkata Teile sobival ajal, sisenedes pooleli olevasse küsimustikku ja jätkates ridade lisamist. Kui kõik kirjed on tehtud, tuleb vajutada nuppu „**Kontrolli küsimustikku**“.

Kui kontroll on tehtud, kuvatakse ekraanil info vigade olemasolu kohta. Kui esineb vigu, tuleb need parandada, ja kui vigu pole, vajutada nuppu „**Edasi**“.

Küsimustiku esitamiseks tuleb see kinnitada, vajutades nupul „**Kinnitan**“, ning aruanne ongi esitatud.

2.5. KUIDAS PARANDADA JUBA ESITATUD ANDMEID?

Kui juba kinnitatud ja esitatud andmetes leitakse vigu, tuleb saata statistikaametile parandused.

Kui andmed on esitatud veebikeskkonna eSTAT kaudu, tuleb avada eSTAT-is vastava kvartali küsimustik, klõpsates („Muuda“). Kui klõpsata parandust vajava kirje numbri kõrval oleval („Ava rida“), kuvatakse valitud kirje sisestustabelis. Tabelis tuleb teha soovitud muudatused ja klõpsata sisestustabeli all oleval nupul „Salvesta rida“. Kustutamiseks tuleb esmalt klõpsata vastava kirje numbril ja seejärel sisestustabeli all oleval nupul „Kustuta“. Kui soovite lisada uut kirjet, tuleb klõpsata nupul „Lisa uus tabeli rida“, sisestada kuvatud tühja tabelisse andmed ja klõpsata nupul „Lisa rida tabelisse“. Kui kõik muudatused ja täiendused on tehtud, tuleb valida „Kontrolli küsimustikku“, ja kui vigu ei ole, klõpsata nupul „Edasi“ ja seejärel „Kinnitan“ ning uued, parandatud andmed ongi esitatud.

2.6. KAS ANDMEID TULEB ESITADA KA SIIS, KUI TEHINGUID EI TEHTUD?

Teenuste väliskaubanduse andmeid tuleb esitada ka siis, kui majandusüksus vastavas kvartalis mitteresidendist partneritega tehinguid ei teinud. Muidu ei ole võimalik eristada andmete esitamata jätmist sellest, et tehinguid ei olnud. Kui tehinguid vastavas kvartalis ei toimunud, tuleb selle kohta saata e-kiri aadressil klienditugi@stat.ee või vormistada eSTAT-is elektrooniliselt nn **nullaruanne**.

Elektroonilise nullaruande täitmiseks eSTAT-is tuleb „Teenuste väliskaubanduse“ küsimustiku juures klõpsata küsimustiku perioodide päise „Küsimustiku andmed“ juures hammasratta ikooni alt avaneval lingil „Kinnita perioodid“. Avaneb perioodide kinnitamise vaade. Valige küsimustiku kinnitamise põhjus, periood või mitu perioodi, mida kinnitada, ja sisestage kinnituse täpsem kirjeldus. Seejärel klõpsake nupul „Kinnitan“ ja küsimustiku vastavad perioodid on esitatud.

2.7. KREEDITARVETE KAJASTAMINE

Kui andmeid teenuste väliskaubanduse kohta ei ole veel esitatud või kui ebakorrektselt arve parandamiseks tehakse kreditarve, tuleb teenuste väliskaubanduse küsimustiku andmetes muuta teenuse väärtust kreditarve alusel. Kui andmed on juba esitatud, tuleb statistikaametile saata parandus. Kui kreditarve on seotud kliendile tehtava boonuse või allahindlusega, siis seda parandust ei pea hiljem küsimustikus kajastama.

NB! Statistikaametile ei ole vaja parandust saata juhul, kui kreditarvel märgitud summa on alla 5000 euro. Parandada tuleb selle kvartali andmeid, millal teenus algselt osteti või müüdi, olenemata sellest, et kreditarve võib olla esitatud hilisemas kvartalis.

Kui kreditarve esitatakse majandusüksuse kõigi ostetud või müüdüd teenuste kohta (nt tehakse hinnaalandust vms), mitte ühe konkreetse teenuse kohta, siis ei pea seda küsimustikus kajastama.

Näide 1

Eesti ehitusettevõtte (EH3) müüb ehitusteenust Soome ettevõttele (FI1) ja ehitab viimase tellimusel maja Soome. Soome ettevõtte tasub EH3-le ehitusteenuse eest 150 000 eurot ning Eesti ehitusettevõtte ostetud kaupade ja teenuste maksumuse (Eestist ehituskaupu 10 000 ja Soomest 20 000 euro eest). Maja antakse tellijale üle jaanuaris ja Soome ettevõtte tasub kokkulepitud summad esitatud arvete alusel lepingu järgi 45 päeva pärast arve esitamist.

Veebruaris tekivad ehitatud majas probleemid veevarustusega ja ilmneb, et Eesti ehitusettevõtte on jätnud osa isolatsioonitöödest tegemata. Pooltevaheliste läbirääkimiste käigus lepatakse kokku, et Soome ettevõtte tellib parandustööd ise ja tasub nende eest ning Eesti ehitusettevõtte ehitustööde maksumus väheneb seetõttu 6000 euro võrra, mille kohta Eesti ehitusettevõtte väljastab kreditarve märtsikuus.

Eesti ehitusettevõtte peab parandama I kvartali andmeid ja näitama ehitusteenuse maksumuseks 144 000 eurot.

Näide 2

Aasta jooksul on Eesti ettevõtte ostnud Saksamaa nõustamisetevõtelt mitmesuguseid teenuseid (juriidilisi, finants- ja juhtimiskonsultatsioone, ostnud tarkvaralitsentse jne). Aasta lõpus tehakse hinnaalandust kõigile teenustele, mida aasta jooksul Saksamaalt osteti. Selline parandus ei ole seotud konkreetse teenusega, seega ei ole vaja küsimustikus parandust teha.

NB! Kreditarvet ei tohi kajastada miinusemärgiga.

2.8. TEENUSTE SUMMEERIMINE KÜSIMUSTIKUS

Teenuste väliskaubanduse küsimustikus ei pea iga arvet eraldi kajastama. Kui majandusüksus on samas aruandeperioodis (kvartalis) müünud sama liiki teenust ühte ja samasse välisriiki või ostnud sama liiki teenust ühest ja samast välisriigist, võib mitme arve peal märgitud summad kokku liita ja esitada need ühel real.

Summeerimine on lubatud vaid juhul, kui **tehing teenusega, teenuse ja muu tehingu kood ning mitteresidendi riigi kood** on sama.

3. TEENUSTE VÄLISKAUBANDUSE KÜSIMUSTIKU ANDMEVÄLJAD

Teenuste väliskaubanduse küsimustikus on seitse andmevälja, mis võib omakorda jagada nelja järgmisse kategooriasse:

- kohustuslikud andmeväljad – tehing teenusega (1), teenuse ja muu tehingu kood (2), mitteresidendi riigi kood (3) ja teenuse maksumus kokku, euro (4). Kohustuslikud andmeväljad on tähistatud tärniga (*);
- vabatahtlikult täidetavad andmeväljad – teenuse osutamise peamine viis (5), teenuse osutamise peamise viisi osatähtsus (6) ja märkus/selgitus (7);
- kodeeritavad andmeväljad (kasutatakse klassifikaatoreid) – tehing teenusega (1), teenuse ja muu tehingu kood (2), mitteresidendi riigi kood (3), teenuse osutamise peamine viis (5), teenuse osutamise peamise viisi osatähtsus (6);
- väärtuselised andmed – teenuse maksumus kokku, euro (4).

3.1. TEHING TEENUSEGA

Teenustega tehtavaid tehinguid on kaks:

- teenuse müük (M) – teenuse müük mitteresidendile ehk eksport;
- teenuse ost (O) – teenuse ost mitteresidendilt ehk import.

3.2. TEENUSE JA MUU TEHINGU KOOD

Lahtrisse märgitakse **kaheksakohaline teenuse ja muu tehingu kood**, mis on leitavad klassifikaatoris „Teenuste väliskaubandus 2023“ (TVK 2023). Tehingu kood on tähtede ja numbrite kombinatsioon, mis kirjeldab osutatud teenust.

Tehingu kood:

T	5	0	4	V	0	0	0
---	---	---	---	---	---	---	---

Tehinguliik	CPA-i koodi algus	Erisuste kirjeldus
-------------	-------------------	--------------------

T. Teenuste küsitlusega kogutud andmed	Kaks nr EMTAK-i järgi	Kas teenust osutatakse residendile (R) või mitteresidendile (MR)
	44 Ehitusteenust osutava ettevõtja ostetud kaubad (Eestist ja välismaalt)	Kas teenust osutatakse välismaal või Eestis
		Kaupade ost Eestist (E) ja välismaalt (V) ehitusteenuse osutamise korral
		Teenuse täpsustus
		EMTAK-i järgmised numbrid (kui koodi oli vaja täpsustada)
	Muud erisused (on kajastatud nimetuses)	

Teenuste tehingu koodi esimene koht on alati „T“, mis näitab, et tegemist on teenuste küsitlusega kogutava infoga.

Koodi teine ja kolmas koht on CPA-i (Toodete statistiline klassifikaator tegevusalade lõikes) koodi esimene ja teine number. Kui andmeesitaja ostab või müüb teenuseid oma tegevusala piires, siis teades oma tegevusala (EMTAK) koodi algust, on lihtne leida sobiv tehingu kood. Erand on ehitusteenuseks vajalike kaupade ost Eestist ja välismaalt või ehitusteenusega seotud kaupade müük mitteresidendile, mille korral koodi teine ja kolmas koht on „44“ (sellist EMTAK-i ja CPA koodi ei ole) ning sellele järgnevad neljandal ja viiendal kohal tähed, millega eristatakse seda, kas kaubad osteti Eestist või välismaalt (EK – kaupade ost Eestist; VK – kaupade ost välismaalt). Kuuendal kohal on täht, mis näitab, kas ehituskaupu osteti või müüdi ehitusobjektile, mis asub Eestis (E) või välismaal (V).

Koodi neljas kuni kaheksas koht kirjeldavad teenuse erisusi ja need on kajastatud teenuse kirjelduses. Siin kirjeldatakse vajaduse korral,

- kas teenust ostetakse või müüakse Eestis või välismaal (nt ehitusteenust saab müüa mitteresidendile, ehitades hooneid Eestis või välismaal);
- kas teenust osutab resident või mitteresident (nt reisijate veoteenus korral võib rahvusvahelisi sõitjaid vedada nii resident kui ka mitteresident, kuid sõitjate veo eest tasutakse mitteresidendile);
- kas transpordivahendit üüratakse koos meeskonnaga või ilma;
- teenuse täpsemaks kirjeldamiseks on kasutatud siin CPA koodi lisanumbreid.

Teenuse ja muu tehingu koodide loetelu, kirjeldused ja seos EMTAK-iga on [lisa 1. EMTAK, teenuste koodid ja teenuste osutamise viisid](#).

Teenuste liigid (klassifikaatori EBOPS 2010 alusel) ning nendele vastavad teenuste koodid ja kirjeldused on esitatud allolevas tabelis. Kindlustusega seotud teenuste ja muu tehingu koodid erinevad majandusüksustel olenevalt sellest, kas põhitegevusala on kindlustus või mitte. Nendel majandusüksustel, kelle põhitegevusala ei ole kindlustus, on võimalik kindlustuse koodi valida: T65SKH00 (teenuse müügil) või T65TKM00 (teenuse ostul).

Majandusüksused, kelle põhitegevusala on kindlustus (EMTAK-is koodiga 65111, 65121, 66211 või 66221), peavad kajastama kindlustusega seotud tehinguid seitsme eri koodiga (nimetused vastavad Eesti Panga maksebilansi aruandevormil kasutusel olnud nimetustele). Teenuse koodi valiku lihtsustamiseks on koodi viimased kaks numbrit samad, mida kasutati Eesti Panga maksebilansi aruande vormil, nt kui Eesti Panga maksebilansi aruande vormil on otsekindlustuse preemiate kood 71, siis teenuste väliskaubanduse küsimustikus on see kood T6500K71.

Teenuste liigid ja neile vastavad teenuste koodid ja kirjeldused

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SA	Teiste omandis olevate füüsiliste sisendite töötlemise teenused	
T1000000	Toiduainete töötlemise teenused	Töötlemisteenus on tegevus, millega luuakse uusi tooteid või muudetakse kauba omadusi. Töötlemisteenus võib olla:
T1100000	Jookide töötlemise teenused	* kaupade töötlemine (ümbertöötlemine) * kokkupanek
T1200000	Tubakatoodete töötlemise teenused	* komplekteerimine * sildistamine (etikeerimine/märgistamine)
T1300000	Tekstiili töötlemise teenused	* pakendamine jms
T1400000	Rõivatöötlemise teenused	Kaubad, mida töödeldakse, ei kuulu sel juhul töötlemisteenuse osutajale. Töötlemisteenusega võib kaasneda ladustamine või turustamine, kuid need ise ei ole töötlemisteenused.
T1500000	Nahatöötlemise ja nahktoodete töötlemise teenused	Teenuse maksumus võib töötleja ja teenuse tellija vahelise kokkuleppe alusel sisaldada töötlejalt kaubale lisatud materjalide ja teenuste maksumust. Töötlemisteenuse ost/müük võib toimuda nii Eestis kui ka välismaal.
T1600000	Puidutöötlemise ning puit- ja korktoodete töötlemise teenused	Teenuse müük – summa, mille mitteresident maksab teie majandusüksusele töötlemisteenuse eest. Kaubad, mis töötlemisele saadetakse ja/või mis tekivad pärast töötlemist, kuuluvad mitteresidendile.
T1700000	Paberi ja pabertoodete töötlemise teenused	Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendile töötlemisteenuse eest. Kaubad, mis töötlemisele saadetakse ja/või mis tekivad töötlemise käigus, kuuluvad Eesti residendile, s.t teie majandusüksusele.
T1900000	Koksi ja puhastatud naftatoodete töötlemise teenused	Välja arvatud: * töödeldavate kaupade maksumus
T2000000	Kemikaalide ja keemiatoodete töötlemise teenused	* detailidest kokku pandavate hoonete/konstruksioonide ehitus, nt tehases valmistatud konstruktsioonide kokkupanek (<i>kajastatakse SE „Ehitus“ alajaotuses SE1 või SE2</i>)
T2100000	Põhifarmaatsiatoodete ja ravimpreparaatide töötlemise teenused	* transpordiettevõtete osutatud pakkimise/ümberpakkimise ja markeerimise teenused transpordiks (<i>kajastatakse SC „Transport“ alajaotustes SC13, SC23, SC3B3, SC3C3, SC3G – transpordi abi- ja tugiteenused</i>)
T2200000	Kummi- ja plasttoodete töötlemise teenused	* raamatute, voldikute jm trükkimine, kui trükkimiseks vajalikud materjalid kuuluvad teenuse osutajale (<i>ei kajastata küsimustikus, tegemist on kaupadega</i>)

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
T2300000	Muud mittemetallsetest mineraalidest toodete töötlemise teenused	* jäätmekäitlus (kajastatakse SJ32 „Jäätmekäitluse, reostuse kõrvaldamise, põllumajanduse ja mäetööstuse teenused“)
T2400000	Metallitootmise töötlemise teenused	Täpsemad selgitused ja näited leiab peatükist 4.4 „Töötlemisteenused“ (teenuse koodid: T1000000–T1700000 ; T1900000–T3200000 ; T8292000).
T2500000	Metalltoodete töötlemise teenused	
T2600000	Arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete töötlemise teenused	
T2700000	Elektriseadmete töötlemise teenused	
T2800000	Mujal liigitamata masinate ja seadmete töötlemise teenused	
T2900000	Mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste töötlemise teenused	
T3000000	Muude transpordivahendite töötlemise teenused	
T3100000	Mööblitootmise töötlemisteenused	
T3200000	Muu tootmisega seotud töötlemise teenused	
T8292000	Pakkimisteenused	
SB	Hooldus- ja remonditeenused	
T3310000	Metalltoodete, masinate ja seadmete remondi teenused	<p>Masinate ja seadmete hooldus- ja remonditeenused Eestis või välismaal on mitteresidentide omandis olevate masinate, seadmete, transpordivahendite jm kaupade hooldus või remont, mida teeb resident (või vastupidi). Remondi- või hooldusteenust võib osutada nii töid tegeva majandusüksuse asukohariigis kui ka välismaal.</p> <p>Teenuse müük – summa, mille mitteresidentist klient maksab teie majandusüksusele hooldus- ja remonditööde eest. Enne ja pärast hooldus- ja remonditöid kuuluvad kaubad mitteresidentist kliendile.</p> <p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidentist majandusüksusele hooldus- ja remonditööde tegemise eest. Enne ja pärast hooldus- ja remonditöid kuuluvad kaubad teie majandusüksusele.</p> <p>Hooldus- ja remonditööde maksumus on tasu teenuse eest, mitte kaupade maksumuse vahe enne ja pärast hooldus- ja remonditöid. Teenuse maksumus sisaldab remondi- või hooldustööde tegija ostetud, remondi- ja hooldustööde maksumusega samal arvel olevate toodete/materjalide/tagavaraosade/teenuste maksumust. Kui toodete/materjalide jms maksumus esitatakse eraldi arvel, siis seda küsimustikus ei kajastata (tegemist on kaupadega).</p> <p>Sealhulgas: * kattepresendi paigaldus</p> <p>Välja arvatud:</p>
T4520000	Mootorsõidukite remondi ja hoolduse teenused	* hoonete hooldus- ja parandustööd (kajastatakse SE „Ehitus“ alajaotuses SE1 või SE2) * lennujaama- ja raudteetaristu hooldus- ja remonditööd (kajastatakse SE „Ehitus“ alajaotuses SE1 või SE2)
T4540500	Mootorrataste remondi ja hoolduse teenused	* arvutite ja arvutivõrkude hooldus ja remont (kajastatakse SI „Telekommunikatsiooni- arvuti- ja infoteenused“ alajaotuses SJ2 – arvutiteenused)
T9512000	Sidevahendite parandamise teenused	* puur- ja naftaplattformide hooldus ja remont (kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ323 – maavarade kaevandamisega seotud teenused)
T9520000	Tarbe- ning majakaupade parandamise teenused	* transpordivahendite puhastus (kajastatakse SC „Transport“ alajaotustes SC13, SC23, SC3B3, SC3C3, SC3G – muud tugi- ja abiteenused) * hoonete ja rajatiste fassaadi puhastus (kajastatakse SE „Ehitus“ alajaotuses SE1 või SE2) * hoonete ja rajatiste sisene koristamine (kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ35 – mujal nimetamata äriteenused)

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SC	Transport	
SC1	Meretransport	
SC11	Reisijatevedu meretranspordiga	
T501MR00	Mitteresidendist vedaja sõitjateveoteenused merel ja rannavetes (k.a sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)	Reisijate vedu merel ja rannavetes. Teenuse müük – summa, mis teie majandusüksusele makstakse mitteresidentidest reisijate veo (mitteresidentidest reisijate piletite maksumus) või mitteresidentidest vedajatelt ostetud reisijate veo ning reisipakettides sisalduva reisijateveo eest. Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist vedajale reisijate mereveo eest.
T501R000	Residendist vedaja sõitjateveoteenused merel ja rannavetes (k.a sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)	Sealhulgas * mereveo ajal kohapealseks tarbimiseks müüdnud kaubad, s.o reisijate teenindus rahvusvahelisel liinil – mitteresidentidest reisijate teenindamisest saadud tulu, sh mitteresidentidest reisijate kulutused transpordivahendi pardal, nt restoranis, baaris, kaupluses jms (võib olla hinnanguline) * puhkuse- ja ringreisipakettides sisalduv transport * pagasi transpordi teenus * laeva rentimine koos meeskonnaga reisijateveoks
T501YRVO	Meretranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga reisijate veoks	Välja arvatud * mitteresidentidest reisijate vedu Eestis, kui vedaja on resident (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) * Eesti reisijate vedu väljaspool Eestit, kui vedaja on resident (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) * laevarent ilma meeskonnata reisijateveoks (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ33 – kasutusrent</i>) * laevade kapitalirent (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) * kütuse jt kaubavarude ost ja müük (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) Täpsemad selgitused ja näited, kuidas kasutada neid koode reisiteenuste puhul, leiab peatükist 4.1 „Reisiteenuste kajastamine küsimustikus“ ja transporditeenuste puhul peatükist 4.3 „Transporditeenuste kajastamine küsimustikus“ .
SC12	Kaubavedu meretranspordiga	
T502E000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused merel ja rannavetes Eestis / Eestisse	Kaubavedu merel ja rannavetes (v.a transpordi tugi- ja abiteenused). Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist klient maksab teie majandusüksusele kaupade mereveo eest. Teenuse import – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele kaupade mereveo eest.
T502V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused merel ja rannavetes välismaal / välismaale	Sealhulgas * kabotaažveod merel * konteinerite vedu * postivedu meritsi posti- ja kullerettevõtete tellimusel * tankerite ja laevade rent kaubaveoks koos meeskonnaga
T502YKVO	Meretranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga kauba veoks	Välja arvatud * liikuvate konteinerite rentimine (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ33 – kasutusrent</i>) * liikumatute konteinerite üürimine kaupade ladustamiseks (<i>kajastatakse SC „Transport“ alajaotuses SC13 – muu vedu meretranspordiga</i>) * posti- ja kullerettevõtete postivedu (<i>kajastatakse SC „Transport“ alajaotuses SC4 – posti- ja kulleriteenused</i>) * laevade rentimine kaubaveoks ilma meeskonnata (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ33 – kasutusrent</i>) * laevade kapitalirent (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) * kütuse jt kaubavarude ost ja müük (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) Täpsemad selgitused ja näited leiab peatükist 4.3 „Transporditeenuste kajastamine küsimustikus“ .

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SC13	Muu vedu meretranspordiga	
T5222000	Veetransporti abistavad teenused (sh transpordiettevõtete ladustamis-teenused)	<p>Transpordi tugi- ja abiteenused, mis pole otseselt seotud inimeste ega kaupade veoga merel ja rannavetes.</p> <p>Teenuse müük – summa, mille mitteresidentist klient maksab teie majandusüksusele reisijate ja kaubavedu toetavate teenuste eest.</p> <p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidentist majandusüksusele reisijate ja kaubavedu toetavate teenuste eest.</p> <p>Sealhulgas</p> <ul style="list-style-type: none"> * kauba- ja laadungikäitlus * sadamatasud * ladustamine ja laoteenused * laohoonete üürimine (sh liikumatute konteinerite ja mahutite üürimine ladustamiseks) * transpordiettevõtte tehtud pakkimis- ja ümberpakkimistööd veoteenuse osutamisel * pukseerimis-, lootsi- ja navigatsioonibiteenused * sadamate või sadamatega seotud majandusüksuste operatiivteenused * transpordivahendi puhastamine sadamates * päästeoperatsioonid merel * reisijate ja kaubaveoga seotud vahendustasud (agenditasud) (nt ekspedeerimine ja vahendamine) * parvlaevateenused, silla-, tunneli- ja teemaksud <p>Välja arvatud</p> <ul style="list-style-type: none"> * sadamarajatiste remont (<i>kajastatakse SE „Ehitus“ alajaotuses SE1 või SE2</i>) * laevade hooldus- ja remonditööd (<i>kajastatakse SB „Hooldus- ja remonditeenused“</i>) * kütuse jt kaubavarude ost ja müük (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) <p>Täpsemad selgitused ja näited leiab peatükist 4.3 „Transporditeenuste kajastamine küsimustikus“.</p>
SC2	Õhutransport	
SC21	Reisijatevedu õhutranspordiga	
T511MR00	Mitteresidentist vedaja sõitjate õhuveoteenused (k.a reisijate teenindus rahvusvahelisel liinil)	<p>Reisijate õhuvedu.</p> <p>Teenuse müük – summa, mis teie majandusüksusele makstakse mitteresidentidest reisijate veo (mitteresidentidest reisijate piletite maksumus) või mitteresidentidest vedajatelt ostetud reisijateveo ning reisipakettides sisalduva reisijateveo eest.</p>
T511R000	Residentist vedaja sõitjate õhuveoteenused (k.a reisijate teenindus rahvusvahelisel liinil)	<p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidentist vedajale reisijate õhuveo eest.</p> <p>Sealhulgas</p> <ul style="list-style-type: none"> * õhuveo ajal kohapealseks tarbimiseks müüdud kaubad, s.o reisijate teenindus rahvusvahelisel liinil – mitteresidentidest reisijate teenindamisest saadud tulu, sh mitteresidentidest reisijate kulutused transpordivahendi pardal, nt restoranis, baaris, kaupluses jms (võib olla hinnang)
T511YRVO	Õhutranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga reisijate veoks	<ul style="list-style-type: none"> * puhkuse- ja ringreisipakettides sisalduv transport * pagasitransport * lennukirent koos meeskonnaga reisijateveoks <p>Välja arvatud</p> <ul style="list-style-type: none"> * mitteresidentidest reisijate vedu Eestis, kui vedaja on resident (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) * Eesti reisijate vedu väljaspool Eestit, kui vedaja on resident (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) * lennuki rentimine reisijateveoks ilma meeskonnata (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ33 – kasutusrent</i>) * lennukite kapitalirent (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) * kütuse jt kaubavarude ost ja müük (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) <p>Täpsemad selgitused ja näited, kuidas kasutada neid koode reisiteenuste puhul, leiab peatükist 4.1 „Reisiteenuste kajastamine küsimustikus“ ja transporditeenuste puhul peatükist 4.3 „Transporditeenuste kajastamine küsimustikus“.</p>

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SC22 Kaubavedu õhustranspordiga		
T5121E00	Ekspedeerimine ja muud kaupade õhuveoteenused Eestis/Eestisse	Kaupade õhuvedu (v.a õhuveo tugi- ja abiteenused). Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist klient maksab teie majandusüksusele kaupade õhuveo eest. Teenuse import – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele kaupade õhuveo eest.
T5121V00	Ekspedeerimine ja muud kaupade õhuveoteenused välismaal/välismaale	Sealhulgas * kabotaažveod õhus * konteinerite õhuvedu
T5121YRV	Õhustranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga kaupade veoks	* posti õhuvedu posti- ja kullerettevõtete tellimusel * lennuki rentimine kaubaveoks koos meeskonnaga Välja arvatud * liikuvate konteinerite rent (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ33 – kasutusrent</i>)
<p>* liikumatute konteinerite üürimine kaupade ladustamiseks (<i>kajastatakse SC „Transport“ alajaotuses SC23 – muu vedu õhustranspordiga</i>)</p> <p>* posti õhuvedu posti- ja kullerettevõtete poolt (<i>kajastatakse SC „Transport“ alajaotuses SC4 – posti- ja kulleretteenused</i>)</p> <p>* lennuki rentimine kaubaveoks ilma meeskonnata (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ33 – kasutusrent</i>)</p> <p>* lennuki kapitalirent (<i>ei kajastata küsimustikus</i>)</p> <p>* kütuse jt kaubavarude ost ja müük (<i>ei kajastata küsimustikus</i>)</p> <p>Täpsemad selgitused ja näited leiab peatükist 4.3 „Transporditeenuste kajastamine küsimustikus“.</p>		
SC23 Muu vedu õhustranspordiga		
T5223000	Õhustranspordi abistavad teenused (sh transpordiettevõtete ladustamisteenused)	Transpordi tugi- ja abiteenused, mis pole otseselt seotud inimeste ega kaupade õhuveoga. Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist klient maksab teie majandusüksusele reisijate ja kauba õhuvedu toetavate teenuste eest. Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele reisijate ja kauba õhuvedu toetavate teenuste eest.
<p>Sealhulgas</p> <ul style="list-style-type: none"> * kauba- ja laadungikäitlus * ladustamine ja laohoonete üürimine (sh liikumatute konteinerite ja mahutite üürimine kaupade ladustamiseks) * transpordiettevõtte tehtud pakkimis- ja ümberpakkimistöid veoteenuse osutamisel * angaari- ja pukseerimisteenused * navigatsiooniteenused * lennujaamade operatiivteenused * maandumistasud ja lennujaamamaksud * lennuki koristamine * päästeoperatsioonid * reisijate ja kauba õhuveoga seotud vahendustasud (agenditasud) (nt ekspedeerimine ja vahendamine) <p>Välja arvatud</p> <ul style="list-style-type: none"> * lennujaamahoone ja -rajatiste remont (<i>kajastatakse SE „Ehitus“ alajaotuses SE1 või SE2</i>) * lennukite hooldus- ja remonditööd (<i>kajastatakse SB „Hooldus- ja remonditeenused“</i>) * kütuse jt kaubavarude ost ja müük (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) <p>Täpsemad selgitused ja näited leiab peatükist 4.3 „Transporditeenuste kajastamine küsimustikus“.</p>		

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SC3	Muu transport	
SC3A	Kosmosetransport	
T5122000	Kosmosetranspordi-teenused	<p>Teenuse müük – summa, mille mitteresidentist klient maksab teie majandusüksusele reisijate ja kauba kosmoselaevaga veo eest.</p> <p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidentist majandusüksusele reisijate ja kauba kosmoselaevaga veo eest.</p> <p>Sealhulgas * satelliitide käivitamine</p> <p>Välja arvatud * satelliitide hooldus- ja remonditööd (<i>kajastatakse SB „Hooldus- ja remonditeenused“</i>)</p>
SC3B	Raudteetransport	
SC3B1	Reisijatevedu raudteel	
T491MR00	Mitteresidentist vedaja rahvusvahelise sõitjateveo teenused raudteel (k.a. sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)	<p>Sõitjate raudteevedu.</p> <p>Teenuse müük – summa, mis teie majandusüksusele makstakse mitteresidentidest reisijate veo (mitteresidentidest reisijate piletite maksumus) või mitteresidentidest vedajatelt ostetud reisijate veo ning reisipakettides sisalduva reisijateveo eest.</p> <p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidentist vedajale reisijate raudteeveo eest.</p>
T491R000	Residentist vedaja rahvusvahelise sõitjateveo teenused raudteel (k.a. sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)	<p>Sealhulgas * raudteeveo ajal rongis kohapealseks tarbimiseks müüdnud kaubad, s.o reisijate teenindus rahvusvahelisel liinil – mitteresidentidest reisijate teenindamisest saadud tulu, sh mitteresidentidest reisijate kulutused</p>
T491YR00	Raudteetranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga reisijate veoks	<p>transpordivahendi pardal, nt restoranis, baaris, kaupluses jms (võib olla hinnanguline)</p> <p>* puhkuse- ja ringreisipakettides sisalduv transport</p> <p>* pagasi transpordi teenus</p> <p>* rongi rentimine koos meeskonnaga reisijateveoks</p>
T49311MR	Mitteresidentist vedaja riigisisese sõitjateveo teenused raudteel	<p>Välja arvatud * mitteresidentidest sõitjate vedu Eestis, kui vedaja on resident (<i>ei kajastata küsimustikus</i>)</p>
T49311R0	Residentist vedaja riigisisese sõitjateveo teenused raudteel	<p>* Eesti sõitjate vedu väljaspool Eestit, kui vedaja on resident (<i>ei kajastata küsimustikus</i>)</p> <p>* rongi rentimine reisijateveoks ilma meeskonnata (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ33 – kasutusrent</i>)</p> <p>* rongi kapitalirent (<i>ei kajastata küsimustikus</i>)</p> <p>* kütuse jt kaubavarude ost ja müük (<i>ei kajastata küsimustikus</i>)</p>
		<p>Täpsemad selgitused ja näited, kuidas kasutada neid koode reisiteenuste puhul, leiab peatükist 4.1 „Reisiteenuste kajastamine küsimustikus“ ja transporditeenuste puhul peatükist 4.3 „Transporditeenuste kajastamine küsimustikus“.</p>

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SC3B2 Kaubavedu raudteel		
T492E000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused raudteel Eestis/Eestisse	Kaupade raudteevedu (v.a tugi- ja abiteenused). Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist klient maksab teie majandusüksusele kaupade raudteeveo eest.
T492V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused raudteel välismaal/välismaale	Teenuse import – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele kaupade raudteeveo eest.
T492YRVO	Raudteetranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga kauba veoks	Sealhulgas * kabotaažveod raudteel * konteinerite raudteevedu * posti raudteevedu posti- ja kullerettevõtete tellimisel * rongi rentimine koos meeskonnaga kaubaveoks
<p>Välja arvatud</p> <ul style="list-style-type: none"> * liikuvate konteinerite rentimine (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ33 – kasutusrent</i>) * liikumatute konteinerite üürimine kaupade ladustamiseks (<i>kajastatakse SC „Transport“ alajaotuses SC3B3 – muu vedu raudteel</i>) * posti raudteevedu posti- ja kullerettevõtete poolt (<i>kajastatakse SC „Transport“ alajaotuses SC4 – posti- ja kulleretteenused</i>) * rongi rentimine kaubaveoks ilma meeskonnata (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ33 – kasutusrent</i>) * rongi kapilatirent (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) * kütuse jt kaubavarude ost ja müük (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) <p>Täpsemad selgitused ja näited leiab peatükist 4.3 „Transporditeenuste kajastamine küsimustikus“.</p>		
SC3B3 Muu vedu raudteel		
T5221100	Raudteevedu abistavad teenused (sh transpordiettevõtete ladustamisteenus)	Transpordi tugi- ja abiteenused, mis pole otseselt seotud inimeste ega kaupade raudteeveoga. Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist klient maksab teie majandusüksusele reisijate ja kauba raudteevedu toetavate teenuste eest. Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele reisijate ja kauba raudteevedu toetavate teenuste eest.
<p>Sealhulgas</p> <ul style="list-style-type: none"> * kauba- ja laadungikäitlus * ladustamine ja laoteenused * laohoonete üürimine (sh liikumatute konteinerite ja mahutite rentimine kaupade ladustamiseks) * transpordiettevõtte tehtud pakkimis- ja ümberpakkimistööd veoteenuse osutamisel * pukseerimisteenus * rongi koristamine/pesemine * päästeoperatsioonid * sõitjate ja kauba raudteeveoga seotud vahendustasud (agendasud) (nt ekspedeerimine ja vahendamine) <p>Välja arvatud</p> <ul style="list-style-type: none"> * raudteehoonete ja -rajatiste remont (<i>kajastatakse SE „Ehitus“ alajaotuses SE1 või SE2</i>) * rongide hooldus- ja remonditööd (<i>kajastatakse SB „Hooldus- ja remonditeenused“</i>) * kütuse jt kaubavarude ost ja müük (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) <p>Täpsemad selgitused ja näited leiab peatükist 4.3 „Transporditeenuste kajastamine küsimustikus“.</p>		

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SC3C	Maanteetransport	
SC3C1	Reisijatevedu maanteel	
T49312MR	Mitteresidentist vedaja riigisisesed sõitjate maismaaveoteenused	Sõitjate maismaavedu. Teenuse müük – summa, mis teie majandusüksusele makstakse mitteresidentidest reisijate veo (mitteresidentidest reisijate piletite maksumus) või mitteresidentidest vedajatelt ostenud reisijate veo ning reisipakettides sisalduva reisijateveo eest.
T49312R0	Residentist vedaja riigisisesed sõitjate maismaaveoteenused	Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidentist vedajale reisijate maismaaveo eest.
T4939MR0	Mitteresidentist vedaja rahvusvahelised sõitjate maismaaveoteenused (k.a sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)	Sealhulgas * maismaaveo ajal kohapealseks tarbimiseks müüdnud kaubad, s.o reisijate teenindus rahvusvahelisel liinil – mitteresidentidest reisijate teenindamisest saadud tulu, sh mitteresidentidest reisijate kulutused transpordivahendi pardal, nt restoranis, baaris, kaupluses jms (võib olla hinnanguline)
T4939R00	Residentist vedaja rahvusvahelised sõitjate maismaaveoteenused (k.a sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)	* puhkuse- ja ringreisipakettides sisalduv transport * pagasi transpordi teenus * bussi või auto (sh taksoteenused) rentimine sõitjateveoks koos meeskonnaga Välja arvatud * mitteresidentidest sõitjate vedu Eestis, kui vedaja on resident (<i>ei kajastata küsimustikus</i>)
T49YRV00	Maanteetranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga reisijate veoks	* Eesti sõitjate vedu väljaspool Eestit, kui vedaja on resident (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) * bussi ja auto rentimine sõitjateveoks ilma meeskonnata (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ33 – kasutusrent</i>) * maismaaveo transpordivahendi kapitalirent (liising) (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) * kütuse jt kaubavarude ost ja müük (<i>ei kajastata küsimustikus</i>)
		Täpsemad selgitused ja näited, kuidas kasutada neid koode reisiteenuste puhul, leiab peatükist 4.1 „Reisiteenuste kajastamine küsimustikus“ ja transporditeenuste puhul peatükist 4.3 „Transporditeenuste kajastamine küsimustikus“ .
SC3C2	Kaubavedu maanteel	
T494E000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused maanteel Eestis/Eestisse	Kaupade maismaavedu (v.a tugi- ja abiteenused). Teenuse müük – summa, mille mitteresidentist klient maksab teie majandusüksusele kaupade maismaaveo eest.
T494V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused maanteel välismaal/välismaale	Teenuse import – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidentist majandusüksusele kaupade maismaaveo eest. Sealhulgas * kabotaažveod veoautoga * konteinerite vedu veoautoga * posti maismaavedu posti- ja kullerettevõtete tellimusel
T49YKV00	Maanteetranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga kauba veoks	* veoautode jt maismaatranspordivahendite rentimine koos meeskonnaga kaubaveoks Välja arvatud * liikuvate konteinerite rentimine (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ33 – kasutusrent</i>) * liikumatute konteinerite üürimine kaupade ladustamiseks (<i>kajastatakse SC „Transport“ alajaotuses SC3C3 – muu vedu maanteel</i>) * posti maismaavedu posti- ja kullerettevõtete poolt (<i>kajastatakse SC „Transport“ alajaotuses SC4 – posti- ja kulleriteenused</i>) * veoautode jt maismaatranspordivahendite rentimine ilma meeskonnata kaubaveoks (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ33 – kasutusrent</i>) * maismaatranspordivahendite kapitalirent (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) * kütuse jt kaubavarude ost ja müük (<i>ei kajastata küsimustikus</i>)
		Täpsemad selgitused ja näited leiab peatükist 4.3 „Transporditeenuste kajastamine küsimustikus“ .

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SC3C3	Muu vedu maanteel	
T5221200	Maanteevedu abistavad teenused (sh transpordiettevõtete ladustamisteenused)	<p>Transpordi tugi- ja abiteenused, mis pole otseselt seotud inimeste ega kaupade maismaaveoga.</p> <p>Teenuse müük – summa, mille mitteresidentist klient maksab teie majandusüksusele reisijate ja kauba maismaavedu toetavate teenuste eest.</p> <p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidentist majandusüksusele reisijate ja kauba maismaavedu toetavate teenuste eest.</p> <p>Sealhulgas</p> <ul style="list-style-type: none"> * kauba- ja laadungikäitlus * ladustamine ja laoteenused * laohoonete üürimine (sh liikumatute konteinerite ja mahutite üürimine kaupade ladustamiseks) * transpordiettevõtte tehtud pakkimis- ja ümberpakkimistööd veoteenuse osutamisel * pukseerimisteenused ja liikluse kontroll * transpordivahendi puhastamine * päästeoperatsioonid * sõitjate ja kauba maismaaveoga seotud vahendustasud (agenditasud) (nt ekspedeerimine ja vahendamine) * sillaületustasud, tunnelimaksud, ülesõidud laevaga, maanteemaksud <p>Välja arvatud</p> <ul style="list-style-type: none"> * teede, sildade ja tunnelite remont (<i>kajastatakse SE „Ehitus“ alajaotuses SE1 või SE2</i>) * maismaatranspordivahendite hooldus- ja remonditööd (<i>kajastatakse SB „Hooldus- ja remonditeenused“</i>) * kütuse jt kaubavarude ost ja müük (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) <p>Täpsemad selgitused ja näited leiab peatükist 4.3 „Transporditeenuste kajastamine küsimustikus“.</p>
SC3D	Siseveetransport	
SC3D1	Reisijatevedu sisevetel	
T503MR00	Mitteresidentist vedaja sõitjateveoteenused sisevetel	<p>Sõitjatevedu sisevetel.</p> <p>Teenuse müük – summa, mis teie majandusüksusele makstakse mitteresidentidest reisijate veo (mitteresidentidest reisijate piletite maksumus) või mitteresidentidest vedajatelt ostetud reisijate veo ning reisipakettides sisalduva reisijateveo eest.</p> <p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidentist vedajale reisijate siseveeveo eest.</p> <p>Sealhulgas</p> <ul style="list-style-type: none"> * veo ajal kohapealseks tarbimiseks müüdnud kaubad, s.o reisijate teenindus rahvusvahelisel liinil – mitteresidentidest reisijate teenindamisest saadud tulu, sh mitteresidentidest reisijate kulutused transpordivahendi pardal, nt restoranis, baaris, kaupluses jms (võib olla hinnanguline) * sõitja pagasi transpordi teenus * sõiduvahendi rentimine koos meeskonnaga reisijateveoks <p>Välja arvatud</p> <ul style="list-style-type: none"> * mitteresidentidest reisijate vedu Eestis, kui vedaja on resident (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) * Eesti reisijate vedu väljaspool Eestit, kui vedaja on resident (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) * siseveelaeva rentimine ilma meeskonnata reisijateveoks (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ33 – kasutusrent</i>) * siseveelaevade kapitalirent (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) * kütuse jt kaubavarude ost ja müük (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) <p>Täpsemad selgitused ja näited, kuidas kasutada neid koode reisiteenuste puhul, leiab peatükist 4.1 „Reisiteenuste kajastamine küsimustikus“ ja transporditeenuste puhul peatükist 4.3 „Transporditeenuste kajastamine küsimustikus“.</p>
T503R000	Residentist vedaja sõitjateveoteenused sisevetel	

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SC3D2	Kaubavedu sisevetel	
T504E000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused sisevetel Eestis/Eestisse	Kaubavedu sisevetel. Teenuse müük – summa, mille mitteresidentist klient maksab teie majandusüksusele kaupade siseveevo eest.
T504V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused sisevetel välismaal/välismaale	Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidentist majandusüksusele kaupade siseveevo eest.
		<p>Sealhulgas</p> <ul style="list-style-type: none"> * naftapuurplatvormide, ujukkraanade ja süvenduslaevade pukseerimise teenus * kabotaažveod sisevetel * konteinerite vedu sisevetel * postivedu sisevetel posti- ja kullerettevõtete tellimusel * sõiduvahendi üürimine koos meeskonnaga kaubaveoks sisevetel <p>Välja arvatud</p> <ul style="list-style-type: none"> * liikuvate konteinerite rentimine (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ33 – kasutusrent</i>) * postivedu posti- ja kullerettevõtete poolt (<i>kajastatakse SC „Transport“ alajaotuses SC4 – posti- ja kulleriteenused</i>) * siseveetranspordivahendi rentimine ilma meeskonnata kaubaveoks (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ33 – kasutusrent</i>) * siseveetranspordivahendi kapitalirent (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) * kütuse jt kaubavarude ost ja müük (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) <p>Täpsemad selgitused ja näited leiab peatükist 4.3 „Transporditeenuste kajastamine küsimustikus“.</p>
SC3E	Torutransport	
T4950000	Torutransporditeenused	Torutransporditeenused, s.o nafta ja naftatoodete, vee ja gaasi rahvusvaheline transport torude kaudu.
T5221300	Torutransporti abistavad teenused	Teenuse müük – summa, mille mitteresidentist klient maksab teie majandusüksusele kaupade (sh gaas, nafta) toruveo eest. Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidentist majandusüksusele kaupade (sh gaas, nafta) toruveo eest. Kajastatakse ainult transporditeenuse maksumust, ei kajastata transporditavate kaupade väärtust.
		<p>Välja arvatud</p> <ul style="list-style-type: none"> * elektrienergia, vee, auru, nafta ja gaasi jaotuskulud, kui need on eraldi esitatud (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ35 – mujal nimetatata äriteenused</i>) * transporditavate kaupade maksumus (<i>ei kajastata küsimustikus</i>)
SC3F	Elektrienergia ülekandmine	
T3512000	Elektrienergia ülekandeteenused	Elektrienergia rahvusvahelise ülekandmisega seotud tasud. Teenuse müük – summa, mille mitteresidentist klient maksab teie majandusüksusele elektrienergia ülekande eest. Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidentist majandusüksusele elektrienergia ülekande eest. Kajastatakse ainult elektrienergia ülekande teenuse tasu, kui ülekande teenuse maksumust on võimalik tootmis- ja jaotuskuludest eristada. Muul juhul kajastatakse kogu elektrienergia maksumus.
		<p>Välja arvatud</p> <ul style="list-style-type: none"> * elektrienergia, vee, auru, nafta ja gaasi jaotuskulud, kui need on eraldi esitatud (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ35 – mujal nimetatata äriteenused</i>) * elektrienergiaturul elektrienergiaga kauplemise vahendustasud (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ34 – kaubandusega seotud teenused</i>) * ülekantava elektrienergia maksumus (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) * elektrienergia tootmise kulud (<i>ei kajastata küsimustikus</i>)

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SC3G	Muud tugi- ja abiteenused	
T5229000	Muud veondust abistavad teenused (sh mittevõetavate ladustamisteenused)	<p>Teenuse müük – summa, mille mitteresident klient maksab teie majandusüksusele reisijate- ja kaubavedu toetavate teenuste eest. Siin on mõeldud teenuseid, mida ei saa seostada ühegi ülal nimetatud transporditeenusega (nt deklareerimine, kombineeritud veoteenuse agenditeenus).</p> <p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresident majandusüksusele reisijate- ja kaubavedu toetavate teenuste eest. Siin on mõeldud teenuseid, mida ei saa seostada ühegi ülal nimetatud transporditeenusega (nt deklareerimine, kombineeritud veoteenuse agenditeenus).</p> <p>Välja arvatud</p> <ul style="list-style-type: none"> * muude transpordivahendite hooldus- ja remonditööd (<i>kajastatakse SB „Hooldus- ja remonditööd“</i>) * kütuse jt kaubavarude ost ja müük (<i>ei kajastata küsimustikus</i>)
SC4	Posti- ja kulleriteenused	
T5300000	Posti- ja kulleriteenused	<p>Kirjade, ajalehtede, ajakirjade jm trükiste ja pakkide vastuvõtmine saatjalt, nende vedu ja kättetoimetamine saajale (sh ükselt uksele kättetoimetamine), postkontori litteenused ja postkastide rentimise teenused.</p> <p>Teenuse müük – summa, mille mitteresident klient maksab teie majandusüksusele posti- ja kulleriteenuse eest.</p> <p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresident majandusüksusele posti- ja kulleriteenuse eest.</p> <p>Sealhulgas</p> <ul style="list-style-type: none"> * kirjade, ajalehtede, perioodikaväljaannete, brošüüride jt trükiste, pakkide ja saadetiste korje, vedu ja tarne * postkontoriteenus * telegrammiteenus * postkasti rentimise teenus * ekspress- ja uksest-ukseni-tarne <p>Välja arvatud</p> <ul style="list-style-type: none"> * posti ja saadetiste vedu transpordiettevõtete poolt (<i>kajastatakse SC „Transport“ alajaotuses SC12, SC22, SC3B2, SC3C2 või SC3D2 – kaubavedu</i>) * kaupade ladustamine ning sellega seotud teenused ja sorteerimine (<i>kajastatakse SC „Transport“ alajaotuses SC13, SC23, SC3B3, SC3C3 või SC3G – tugi- ja abiteenused</i>) * postkontori finantsteenused (<i>kajastatakse SG „Finantsteenused (v.a kindlustusteenused ja pensionifondid)“</i>)

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SD	Reisiteenused	
T55MR000	Mitteresidentide majutaja majutusteenused	Reisiteenused on reisi jooksul välisriigis tarbitavad või Eestis mitteresidentidele pakutavad teenused. Reisiteenuseid osutavad reisibürood, reisikorraldajad ja reisimisega seotud teenuseosutajad, sh majutus-, taastusravi- ja meelelahutusasutused, transpordivahendi rentimise asutused jne. Teenuse müük – summa, mille mitteresident maksab teie majandusüksusele reisiteenuste eest. Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidentidele reisiteenuste eest. Sealhulgas * majutusteenused * toitlustusteenused * reisikorraldaja teenused * reisiagentide teenused * spaa- ja terviseteenused koos majutusega * kohalik transport või kohaliku transpordi rentimine * giidi- ja tõlgiteenused * reisisaatja teenused * konverentsiteenused * muud reisimisega seotud teenused Välja arvatud * reisipakettides sisalduv reisijatevedu (<i>kajastatakse SC „Transport“ alajaotuses SC11, SC21, SC3B1, SC3C1 või SC3D1 – reisijate vedu</i>) Täpsemad selgitused ja näited leiab peatükist 4.1 „Reisiteenuste kajastamine küsimustikus“ .
T55R0000	Residentide majutaja majutusteenused	
T5600000	Toitlustusteenused	
T7900000	Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused ning reserveerimisteenused ja nendega seotud teenused	

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SE	Ehitus	
SE1	Ehitusteenused välismaal	
T41VT000	Hoonete ehitustööd välismaal	<p>Ehitusteenused välismaal on Eesti majandusüksuste tehtud ehitustööd mitteresidendist kliendile välismaal ja Eesti ehitusettevõtete allhankena mitteresidentidelt tellitud ehitusteenused välismaal asuvalle ehitusobjektile. Kui ehitamisega välismaal kaasneb ehitamiseks vajalike kaupade ost Eestist või välismaalt ja nende edasimüük, tuleb esitada need tehingud koodide T44EKV00 või T44VKV00 all.</p> <p>Mitteresidendid välismaal on</p> <ul style="list-style-type: none"> * mitteresidendist majandusüksused * Eesti majandusüksused, kes tellivad ehituse välismaal talle kuuluvale krundile. Eesti mõistes on tegemist mitteresidendiga, sest maa ja kinnisvara saavad kuuluda vaid riigi residendile <p>Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist klient maksab teie majandusüksusele ehituse eest välismaal.</p> <p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele välismaal asuva ehitusobjekti tarbeks tehtud ehitustööde eest (allhange välismaal asuvalle ehitusobjektile).</p> <p>Sealhulgas</p> <ul style="list-style-type: none"> * ehitusteenus ja ehitusplatsi ettevalmistamine * hoonete, teede, raudtee, sadamate ja lennujaamade, tammide ja tunnelite ehitusteenus * värvimine ja torutööd * hoonete ja rajatiste lammutus * süvendustööd * ehitusseadmete paigaldamine (nt tellingud, kraanad jne) * hoonete hooldus- ja parandustööd * hoonete fassaadi puhastamine <p>Välja arvatud</p> <ul style="list-style-type: none"> * kaevandamise, sh nafta ja gaasi puurimise ettevalmistustööd (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ323 – maavarade kaevandamisega seotud teenused</i>) * seadmete ja telefonivõrkude hooldus- ja remonditööd (<i>kajastatakse SB „Hooldus- ja remonditeenused“</i>) * transpordivahendite remont (<i>kajastatakse SB „Hooldus- ja remonditeenused“</i>) * puurtornide ja -platvormide hooldus- ja remonditööd (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ323 – maavarade kaevandamisega seotud teenused</i>) * saastatud/reostunud pinnase puhastus (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ321 – jäätmekäitluse ja reostuse kõrvaldamine</i>) <p>Täpsemad selgitused ja näited leiab peatükist 4.2.1 „Ehitus välismaal“.</p>
T42VT000	Rajatiste ehitustööd välismaal	
T43VT000	Eriehitustööd välismaal	
<p>Hoonete ehitus hoonestusprojektide arendus elamute ehitus mitteeluhoonete ehitus</p> <p>Rajatiste ehitus teedeehitus raudteede ja metroo ehitus silla- ja tunneliehitus tehnovõrgutrasside ehitus elektri- ja sidevõrkude ehitus vesiehitus tööstusrajatiste üldehitus spordi- ja puhkerajatiste üldehitus</p> <p>Eriehitustööd lammutamine ehitusplatside ettevalmistamine kontrollpuurimine/sondimine elektriinstallatsioon ja torustiku paigaldus muud ehituspaigaldustööd ehitiste viimistlus ja lõpetamine katusetööd vundamendi-, betooni- jm müüritööd</p>		

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SE2	Ehitusteenused Eestis	
T41ET000	Hoonete ehitustööd Eestis	<p>Ehitusteenused Eestis on mitteresidentide ehitustööd Eestis Eesti residentidele ja Eesti ehitustöötajate tehtud allhanketööd mitteresidentide kliendile Eestis. Kui Eestis ehitamisega kaasneb mitteresidentide või allhanget tegeva Eesti ehitustöötajate poolt ehitamiseks vajalike kaupade ost Eestist või välismaalt ja nende edasimüük, tuleb need tehingud esitada koodide T44EKE00 või T44VKE00 all.</p> <p>Teenuse müük – summa, mille mitteresidentide klient maksab teie majandusüksusele ehituse eest Eestis.</p> <p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidentide majandusüksusele Eestis pakutava ehitusteenuse eest.</p> <p>Sealhulgas</p> <ul style="list-style-type: none"> * ehitusteenus ja ehitusplatsi ettevalmistamine * hoonete, teede, raudtee, sadamate ja lennujaamade, tammide ja tunnelite ehitusteenus * värvimine ja torutööd * hoonete ja rajatiste lammutus * süvendustööd * ehitusseadmete paigaldamine (nt tellingud, kraanad jne) * hoonete hooldus- ja parandustööd * hoonete fassaadi puhastamine <p>Välja arvatud</p> <ul style="list-style-type: none"> * kaevandamise, sh nafta ja gaasi puurimise ettevalmistustööd (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ323 – maavarade kaevandamisega seotud teenused</i>) * seadmete ja telefonivõrkude hooldus- ja remonditööd (<i>kajastatakse SB „Hooldus- ja remonditeenused“</i>) * transpordivahendite remont (<i>kajastatakse SB „Hooldus- ja remonditeenused“</i>) * puurtornide ja -platvormide hooldus- ja remonditööd (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ323 – maavarade kaevandamisega seotud teenused</i>) * saastatud/reostunud pinnase puhastus (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ321 – jäätmeähtluse ja reostuse kõrvaldamine</i>) <p>Täpsemad selgitused ja näited leiab peatükist 4.2.2 „Ehitus Eestis“.</p>
T42ET000	Rajatiste ehitustööd Eestis	
T43ET000	Eriehitustööd Eestis	
	<p>Hoonete ehitus hoonetusprojektide arendus elamute ehitus mitteeluhoonete ehitus</p> <p>Rajatiste ehitus teedeehitus raudteede ja metroo ehitus silla- ja tunneliehitus tehnovõrgutrasside ehitus elektri- ja sidevõrkude ehitus vesiehitus tööstusrajatiste üldehitus spordi- ja puhkerajatiste üldehitus</p> <p>Eriehitustööd lammutamine ehitusplatside ettevalmistamine kontrollpuurimine/sondimine elektriinstallatsioon ja torustiku paigaldus muud ehituspaigaldustööd ehitiste viimistlus ja lõpetamine katusetööd vundamendi-, betooni- jm müüritööd</p>	
	Ehituseks kaupade ost	
T44EKE00	Eestist ostetud kaubad Eestis asuvale ehitusobjektile	<p>Kajastatakse ehituse tarbeks vajalike kaupade ostu-müügitehingud residentide ja mitteresidentide vahel. Kaubad võivad olla ostetud Eestist või välismaalt ning ehitusobjekt võib asuda Eestis või välismaal.</p> <p>Kui ehitus toimub välismaal, siis kaupade ost Eestist on residentidevaheline tehing ja seda küsimustikus ei kajastata. Sel juhul kajastatakse vaid Eestist toodud kaupade müük mitteresidentidele, kes on ehituse tellija.</p> <p>Täpsemad selgitused ja näited leiab peatükist 4.2 „Ehitusteenuste kajastamine küsimustikus“.</p>
T44EKV00	Eestist ostetud kaubad välismaal asuvale ehitusobjektile	
T44VKE00	Välismaalt ostetud kaubad Eestis asuvale ehitusobjektile	
T44VKV00	Välismaalt ostetud kaubad välismaal asuvale ehitusobjektile	

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus	
SF	Kindlustusteenused ja pensionifondid	Majandusüksused, kelle põhitegevusala ei ole kindlustus.	
T65SKH00	Saadud kindlustushüvitised	<p>Kindlustus pakub eraisikutele ja majandusüksustele rahalist kaitset ootamatute juhtumite korral ehk maandab riske. Kindlustust pakkuvad kindlustusseltsid. Kindlustusselts teeb end kindlustanud isikute sissemaksetest eraldisi, millest hüvitatakse kindlustusvõtjale tekkinud kahjud.</p> <p>Saadud kindlustushüvitised (müük) – summa, mille mitteresidendist kindlustusandja maksab Teie majandusüksusele toimunud kindlustussündmuse eest.</p> <p>Tasutud kindlustusmaksed (ost) – summa, mille Teie majandusüksus maksab aruandeperioodil mitteresidendist kindlustusandjale kindlustuslepingu alusel.</p> <p>Sealhulgas</p> <ul style="list-style-type: none"> * juriidilise ja füüsilise isiku varakindlustus * transpordivahendite kindlustus * liikluskindlustus * reisikindlustus * elu- ja pensionikindlustus * garantii- ja finantskahjude kindlustus * vastutuskindlustus * õnnetusjuhtumikindlustus <p>Välja arvatud</p> <ul style="list-style-type: none"> * trahvid ja kahjutasud, mis ei tulene kindlustuslepingust (<i>kajastatakse XX „Muud koodid“ koodiga T9999993 „Trahvid ja kahjutasud“</i>) 	
T65TKM00	Tasutud kindlustusmaksed		
T6620000	Kindlustuse ja pensionifondide abiteenused	<p>Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist kindlustusvõtja teie majandusüksusele maksab kindlustusega või pensionifondidega seotud abiteenuste eest.</p> <p>Teenuse ost – summa, mille Teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele kindlustusega või pensionifondidega seotud abiteenuste eest.</p> <p>Sealhulgas</p> <ul style="list-style-type: none"> * kindlustusmaaklerite vahendustasud * kindlustus- ja pensionikonsultatsiooniteenused * kindlustus- ja pensionifondide haldamine * maksude ja kahjumi korrigeerimine * kindlustusmatemaatilised teenused * päästehaldusteenused * hüvitiste ja sissenõudmisteenuste reguleerimis- ja järelevalveteenused 	

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SF	Kindlustusteenused ja pensionifondid	Kindlustusettevõtted , s.t majandusüksused kelle põhitegevusala on kindlustus (EMTAK 6511; 65121; 66211; 66221) . Kindlustustegevusega seotud tehingud
T6500K71	Otsekindlustuse preemiad	Otsekindlustuse preemiad (müük) – kindlustuslepingu alusel klientidelt saadud ja saadaolevad preemiad või preemiade osamaksed, mille maksetähtaeg on aruandeperioodil. Otsekindlustuse preemiad (ost) – makstud või maksmisele kuuluvad kindlustuse preemiad, mille maksetähtaeg on aruandeperioodil. Sealhulgas * tähtajaline elukindlustus * õnnetusjuhtumikindlustus * tervisekindlustus * transpordivahendite ja veosekindlustus * tulekindlustus ja muu varalise kahju kindlustus * reisi- ja reisi tühistamise kindlustus * üldine vastutuskindlustus Välja arvatud * edasikindlustusmaksed (<i>kajastatakse T6520K72 all</i>)
T6520K72	Edasikindlustuse preemiad tegutsemisest edasikindlustusandjana ja -võtjana	Edasikindlustuse preemiad tegutsemisest edasikindlustusandjana ja -võtjana (müük) – edasikindlustusandja saadud või saadavad edasikindlustuse preemiad. Edasikindlustuse preemiad tegutsemisest edasikindlustusandjana ja -võtjana (ost) – edasikindlustusvõtja makstud või maksmisele kuuluvad edasikindlustuse preemiad.
T6520K73	Edasikindlustusega seotud komisjonitasud	Edasikindlustusega seotud komisjonitasud (müük) – edasikindlustusvõtja saadud komisjonitasud. Edasikindlustusega seotud komisjonitasud (ost) – edasikindlustusandja makstud komisjonitasud. Edasikindlustusandjalt edasikindlustuslepingu alusel saadav komisjonitasu, sealhulgas komisjonitasu, mis tuleneb edasikindlustusvõtja osalemisest edasikindlustusandja kasumis.
T6510K74	Kahjunõuded otsesest kindlustustegevusest	Kahjunõuded otsesest kindlustustegevusest (müük) – otsese kindlustustegevusega seotud laekunud kahjunõuded. Kahjunõuded otsesest kindlustustegevusest (ost) – otsese kindlustustegevusega seotud makstud kahjunõuded. Sealhulgas * tähtajaline elukindlustus * õnnetusjuhtumikindlustus * tervisekindlustus * transpordivahendite ja veosekindlustus * tulekindlustus ja muu varalise kahju kindlustus * reisi- ja reisi tühistamise kindlustus * üldine vastutuskindlustus Välja arvatud * edasikindlustusnõuded (<i>kajastatakse T6520K76 all</i>)
T6500K75	Muud kindlustustegevusega seotud tulud/kulud	Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist kindlustusvõtja teie majandusüksusele maksab kindlustusega seotud abiteenuste eest. Teenuse ost – summa, mille Teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele kindlustusega seotud abiteenuste eest. Abikindlustusteenuste eest võetakse tavaliselt vahendus- või teenustasusid. Sealhulgas seotud tulud ja kulud * kindlustusmaaklerite vahendustasud * kindlustus- ja pensionikonsultatsiooniteenused * kindlustus- ja pensionifondide haldamine * maksude ja kahjumi korrigeerimine * kindlustusmatemaatilised teenused * päästehaldusteenused * hüvitiste ja sissenõudmisteenuste reguleerimis- ja järelevalveteenused

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
T6520K76	Kahjunõuded edasikindlustusest	Kahjunõuded edasikindlustusest (müük) – edasikindlustusega seotud laekunud kahjunõuded. Kahjunõuded edasikindlustusest (ost) – edasikindlustusega seotud makstud kahjunõuded.
T6510K77	Elukindlustuse ja pensionilepingute eraldiste ülekandmine	Elukindlustuse ja pensionilepingute eraldiste ülekandmine (müük) – välisriigist elukindlustuse ja/või pensionilepingute ühekordne ülekandmine aruandvasse kindlustusseltsi. Elukindlustuse ja pensionilepingute eraldiste ülekandmine (ost) – aruandva kindlustusseltsi residentist kliendiga sõlmitud elu- ja/või pensionilepingute ühekordne ülekandmine välisriiki.
SG	Finantsteenused (v.a kindlustus ja pensionifondid)	
T6400000	Finantsteenused	Finantsteenused on finantsvahendus- ja selle abiteenused (v.a kindlustus- ja pensionifonditeenused), mis on seotud panganduse ja väärtpaperivahenduse komisjoni- ja teenustasudega, varahaldusega, kliiringuga, deponitooriumiteenustega, finantsnõustamisega jms. Finantsteenused on üldjuhul ka komisjoni- ja vahendustasud.
T6610000	Finantsteenuste abiteenused	Teenuse müük – summa, mille mitteresidentist klient maksab teie majandusüksusele finantsteenuse eest. Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksusele maksab mitteresidentist majandusüksusele finantsteenuse eest.
Finantsteenuste abiteenused (v.a kindlustus- ja pensionifonditeenused) - finantstehingute töötlemine ja arveldamine (sh krediitkaarditehingud); - investeerimisnõustamisteenused; - nõustajate ja maaklerite tegevus; - usaldusisiku ja hooldusõiguse (lepinguline) tasu		Sealhulgas * laenu-, hoiuse-, kapitaliliiingu-, akreditiivi-, faktooringu- ja garantiilepingute ning väärtpaperikonto sõlmimise tasud * pangakaartide teenustasud * teenustasud finantsvarade vahendamise ja haldamise eest, sh arveldustasud, viivised ja leppetasad * väärtpaperiemissioonide korraldamise tasud * väärtpaperitehingute eest võetavad tasud * finantsnõustamine, nt ühinemised, ülevõtmised, finantside restruktureerimine * finantsvahendus (nt elektrituru ja süsinikdioksiidi heite lubade jaoks) * valuutavahetusteenus ja kapitalirent * postkontorite osutatavad finantsteenused * teenustasud krüptoraha vahendamise ja haldamise eest Välja arvatud * makstud või saadud intressid või krediidi-, kapitalirendi jms väärtus (ei kajastata küsimustikus) * kindlustusteenused (kajastatakse SF „Kindlustusteenused ja pensionifondid“) * CO ₂ emissiooni lubade ost ja müük (kajastatakse XX „Muud koodid“ T9999991 „Mittetoodetud mittefinantsvara (litsentsid, patendid, kaubamärgid, frantsiisid, CO₂ kvoodid jms) ostu- ja müügitehingud“) * tasud riikide valitsustele CO ₂ emissiooni lubade ostuks (ei kajastata küsimustikus) * abikindlustusteenused (kajastatakse SF „Kindlustusteenused ja pensionifondid“) * pankade osutatud mittefinantsnõustamise teenus (kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ212 – arvepidamine, auditeerimis- ja raamatupidamisteenused, maksukonsultatsioonid)

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SH	Intellektuaalse omandi kasutustasud	
T58LK000	Trükiste ja tarkvarade intellektuaalomandi õiguse kasutamine	Intellektuaalomandi kasutamise tasud on tasud varalise õiguse kasutamise eest (frantsiisid, autoriõigused ja kaubamärgid, uurimis- ja arendustööde tulemused, patendid, tööstustehnoloogia- ja tööstusdisainilahendused jms); litsentsitasud originaalteoste või prototüüpide (raamatud, käsikirjad, arvutitarkvara, filmid, helisalvestised) paljundamise ja levitamise ning nendega seotud õiguste (nt televisiooni-, kaabli- või satelliitülekanded) eest. Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist klient maksab teie majandusüksusele intellektuaalomandi kasutamise eest. Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele intellektuaalomandi kasutamise eest.
T59LK000	Filmide, videote ja telesaadete tootmise, helisalvestiste ja muusikateoste intellektuaalomandi õiguse kasutamine	
T7740000	Intellektuaalomandi jms toodete (v.a autoriõigusega kaitstud tööde) õiguse kasutamise teenused	
SI	Telekommunikatsiooni-, arvuti- ja infoteenused	
SI1	Telekommunikatsiooniteenused	
T6100000	Telekommunikatsiooni-teenused	Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist klient maksab teie majandusüksusele telekommunikatsiooniteenuste eest. Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele telekommunikatsiooniteenuse eest. Sealhulgas * heli, kujutise, andmete või muu teabe edastamine või eetrisse andmine telefoni, teleksi, telegraafi, kaabel- või kiudoptilise ühenduse, satelliitide ja interneti teel * ärivõrguteenused, telekonverentsid ja nende toetavad teenused * mobiilsed telekommunikatsiooniteenused * internetipakkujate teenused * internetile juurdepääsu võimaldamine * telekommunikatsiooniliinide või nende võimsuse (mahu) rent Välja arvatud * telekommunikatsioonivõrgu paigaldamise teenused (<i>kajastatakse SE „Ehitus“ alajaotuses SE1 või SE2</i>) * andmebaasiteenused (<i>kajastatakse SI „Telekommunikatsiooni-, arvuti- ja infoteenused“ alajaotuses SI32 – muud infoteenused</i>) * ülekandeseadmete ja satelliitide hooldus ja remont (<i>kajastatakse SB „Hooldus- ja remonditeenused“</i>)

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SI2	Arvutiteenused	
T5820000	Tarkvara kirjastamise teenused	Arvutiteenused on riist- ja tarkvaraga ning andmetöötusega seotud teenused. Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist majandusüksus või füüsiline isik maksab teie majandusüksusele arvutiteenuste eest.
T6200000	Arvutiprogrammide koostamine ja nendega seotud nõustamis-teenused	Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele või füüsilisele isikule arvutiteenuste eest.
T6311000	Andmetöötlus, veebimajutus ja nendega seotud teenused	Sealhulgas * programmeerimine ja süsteemianalüüs * kohandatud tarkvara arendamine, tootmine ja dokumenteerimine * riist- ja tarkvarakonsultatsioonid, juurutamine ja administreerimine
T9511000	Arvutite ja arvutite välisseadmete parandamise teenused	* riist- ja tarkvara paigaldus * veebimajutus (pilveteenus) * kodulehekülgede kujundamine
		* riistvara (sh arvutite ja välisseadmete) hooldus ja remont * arvutisüsteemide hooldus jm abiteenused * andmete ja tarkvara taastamise teenused * andmete sisestuse ja tabuleerimise teenused * rakenduste pakkumine ja arvutiseadmete haldamine * konkreetsele kasutajale disainitud arvutikoolituste tegemine * võrgumängud * arvutimängude tarkvara allalaadimine * tasu kohandatud ja standardse tarkvara kasutamise eest õiguseta neid taastoota või levitada * veebilehtede haldus ja arendus Välja arvatud * füüsilisel andmekandjal alaliseks kasutamiseks pakutav standardne tarkvara (<i>ei kajastata küsimustikus, sest on kaup</i>) * tarkvara taastootmise ja/või levitamise litsentsid (<i>kajastatakse SH „Intellektuaalse omandi kasutamise tasud“</i>) * arvutite rentimine ilma operaatorita (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ33 – kasutusrent</i>)
SI3	Infoteenused	
SI31	Uudisteagentuuride teenused	
T6391000	Uudisteagentuuride teenused	Uudiste, fotode, artiklite jms müük meediale või nende ost meedialt. Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist klient maksab teie majandusüksusele uudiste, fotode ja eriaiklute ostu eest. Teenuste ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele uudiste, fotode ja eriaiklute ostu eest.
		Sealhulgas * eksklusiivse info ost-müük * vabakutselistele ajakirjanikele ja fotograafidele makstavad tasud Välja arvatud * veebipõhiste uudiste pakujate, ajalehtede, perioodika ja ajalehtede andmebaaside tellimine (<i>kajastatakse SL „Telekommunikatsiooni- arvuti- ja infoteenused“ alajaotuses SI32 – muud infoteenused</i>)

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SI32	Muud infoteenused	
T58K0000	Veebimeedia ja muud kirjastamisteenused	<p>Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist klient maksab teie majandusüksusele andmebaasidega seotud teenuste, sh andmebaaside disaini, andmete hoidmise ja jaotamise eest.</p> <p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele andmebaasidega seotud teenuste, sh andmebaaside disaini, andmete hoidmise ja jaotamise eest.</p> <p>Sealhulgas</p> <ul style="list-style-type: none"> * andmebaaside loomine, andmete säilitamine ning andmete ja andmebaaside levitamine * veebi otsinguportaalide ja -mootorite teenused * perioodika eraviisilised otsetellimused (posti teel või elektrooniliselt) * muud veebiteenused * veebipõhiste raamatukogude ja arhiivide teenused * allalaaditud tooted, v.a tarkvara või audio- ja videotooted <p>Välja arvatud</p> <ul style="list-style-type: none"> * ajalehtede ja perioodika tellimine (ei kajastata küsimustikus) * allalaaditud tarkvara (kajastatakse SL „Telekommunikatsiooni- arvuti- ja infoteenused“ alajaotuses SI2 – arvutiteenused) * allalaaditud audio- ja videotooted (kajastatakse SK „Isiku- kultuuri- ja meelelahutusteenused“ alajaotuses SK1 – audiovisuaalsed ja nendega seotud teenused)
T6312000	Veebiportaalide otsingumootorite teenused	
T6399000	Mujal klassifitseerimata muud teabeteenused	
SJ	Muud äriteenused	
SJ1	Teadus- ja arendustegevuse teenused	
SJ111	Kohandatud ja üldised teadus- ja arendustegevuse teenused	
T7200000	Teadus- ja arendustegevuse teenused	<p>Teadus- ja arendustegevuse alla kuuluvad teenused, mis on seotud tellitud teadus- ja rakendusuuringutega ning uute toodete ja tehnoloogiliste protsesside väljatöötamisega loodus-, sotsiaal- ja humanitaarteadustes, samuti rakendusuuringutega elektroonika, ravimpreparaatide ja biotehnoloogia valdkonnas.</p> <p>Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist klient maksab teie majandusüksusele teadus- ja arendustegevuse eest.</p> <p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele teadus- ja arendustegevuse eest.</p> <p>Sealhulgas:</p> <ul style="list-style-type: none"> * alusuuringud: eksperimentaalsed või teoreetilised teadusuuringud * rakendusuuringud: spetsiifilise praktilise kasutamise eesmärgiga uurimistööd * eksperimentaalne arendus: uute toodete ja protsesside loomine või arendamine, sh kvaliteedi parandamine <p>Välja arvatud</p> <ul style="list-style-type: none"> * turu-uuringud (kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ22 – reklaamiteenused, turu-uuringud ja küsitlused) * teadus- ja arendustegevusest tekkivate intellektuaalomandi õiguste müük või ost (kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ112 – teadus- ja arendustegevusest tulenevate õiguste ost-müük) * teadus- ja arendustegevuse toodete tootmise ja/või kasutusõiguse ost/müük (kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ112 – teadus- ja arendustegevusest tulenevate õiguste ost-müük) * teadus- ja arendustegevuse tulemita kasutusõiguse litsentsi tasud (kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ112 – teadus- ja arendustegevusest tulenevate õiguste ost-müük)

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SJ112	Teadus- ja arendustegevusest tulenevate varaliste õiguste müümine	
T72TOM00	Teadustegevuse intellektuaalomandi ostu- ja müügiteenused	<p>Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist majandusüksus maksab teie majandusüksusele teadus- ja rakendusuuringutest tuleneva intellektuaalomandi müügi eest.</p> <p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele teadus- ja rakendusuuringutest tuleneva intellektuaalomandi ostu eest.</p> <p>Sealhulgas</p> <ul style="list-style-type: none"> * teadus- ja rakendusuuringutest tulenevate patentide ost-müük * teadus- ja rakendusuuringutest tulenevate autoriõiguste ost-müük * disainilahenduste, sh tööstusdisain, graafiline disain jms, ost-müük * tööstustehnoloogia, tööstusjooniste jms autoriõiguste ost-müük * tootmis- ja ärisaladuste ost-müük <p>Välja arvatud</p> <ul style="list-style-type: none"> * patentide ja litsentside õigustega seotud dokumentide ja õiguste ettevalmistamine (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ211 – õigusabiteenused</i>) * registreeritud kaubamärkide ja frantsiisi varaliste õiguste ost-müük (<i>kajastatakse XX „Muud koodid“ koodiga T9999991 „Mittetoodetud mittefinantsvara (litsentsid, patendid, kaubamärgid, frantsiisid, CO₂ kvoodid jms) ostu- ja müügitehingud“</i>) * trükiste kirjastamise, audiovisuaalsete jm teoste avaldamise tasud (<i>kajastatakse SK „Isiku-, kultuuri- ja meelelahutusteenused“ alajaotuses SK1</i>)
SJ2	Ametialase ja juhtimiskonsultatsiooni teenused	
SJ211	Õigusabiteenused	
T6910000	Õigusabiteenused	<p>Õigusabiteenused on juriidiline konsultatsioon ja esindamisteenused juriidilistes menetlustes ning juriidiliste dokumentide koostamise, notariaalse nõustamise, pärandvara valitsemise ning vahekohtu- ja lepitusteenused.</p> <p>Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist klient maksab teie majandusüksusele õigusabiteenuste eest.</p> <p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele õigusabiteenuste eest.</p> <p>Sealhulgas</p> <ul style="list-style-type: none"> * patentide ja litsentside õigustega seotud dokumentide ja õiguste ettevalmistamine
SJ212	Arvepidamine, auditeerimis- ja raamatupidamisteenused, maksukonsultatsioonid	
T6920000	Arvepidamis-, raamatupidamis- ja auditeerimisteenused	<p>Raamatupidamis- ja audiitoriteenused, maksukonsultatsioonid – majandustehingute registreerimine, raamatupidamisdokumentide ja -aruannete kontrollimine, maksude planeerimine ja maksukonsultatsioonid, maksudokumentide koostamine.</p> <p>Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist klient maksab teie majandusüksusele raamatupidamis-, arvepidamis-, auditeerimis- ja maksunõustamisteenuse eest.</p> <p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele raamatupidamis-, arvepidamis-, auditeerimis- ja maksunõustamisteenuse eest.</p>

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SJ213	Äri- ja juhtimiskonsultatsioonid ning suhtekorraldus	
T7000000	Peakontoriteenused, juhtimisteenused	<p>Äri- ja juhtimiskonsultatsioonid ning suhtekorraldus – konsultatsiooni- ja juhendamisteenused (juhtimistasud, tulemusaudit, turunduse ja inimressursside korraldamine, tootmis- ja projektijuhtimiskonsultatsioonid) ning mainekujundus ja suhtekorraldus.</p> <p>Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist klient maksab teie majandusüksusele äri- ja juhtimiskonsultatsioonide ja suhtekorraldusteenuse eest.</p> <p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele äri- ja juhtimiskonsultatsioonide ning suhtekorraldusteenuse eest.</p> <p>Sealhulgas</p> <ul style="list-style-type: none"> * äripoliitika ja -strateegiaalased nõustamis- ja tegevusteenused * organisatsiooni/ettevõtte planeerimine, struktureerimine ja juhtimine * korporatsiooni imago ning avalikkusega ja teiste institutsioonidega suhete parandamine * juhtimisaudit * tootmis-, personali- ja ostu-müügijuhtimine * projektijuhtimiskonsultatsiooni teenus * Eesti emaaettevõtte üldhalduse ja üldkulude tasud (planeerimise, organiseerimise ja kontrolli eest) mitteresidendist tütarettevõttele/filiaalile ja vastupidi <p>NB! Teie majandusüksuse ja mitteresidendist emaaettevõtte või tütarettevõtete vahel tuleks arvetel ettevõtetevahelised teenused või kulud kirjendada nii täpselt kui võimalik, s.t tuua välja kõik osutatud teenused.</p> <p>Välja arvatud</p> <ul style="list-style-type: none"> * reklaamikulud, turu-uuringud ja avalike küsitluste tegemine (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ22 – reklaamiteenused, turu-uuringud ja avaliku arvamuse küsitlused</i>)
SJ22	Reklaamiteenused, turu-uuringud ja avaliku arvamuse küsitlused	
T58RKL00	Reklaamimine raamatutes, ajalehtedes ja ajakirjades	Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist klient maksab teie majandusüksusele reklaamide, turu-uuringute ja küsitluste tegemise ning näituste, messide ja kongresside korraldamise eest.
T6010300	Reklaamiaeg raadios	Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele reklaamide, turu-uuringute ja küsitluste tegemise ning näituste, messide ja kongresside korraldamise eest.
T6020300	Reklaamiaeg televisioonis	
T7300000	Reklaami- ja turu-uuringute korraldamise teenused	Sealhulgas
T8230000	Konverentside ja messide korraldamise teenused	<ul style="list-style-type: none"> * reklaamiagentuuride ja -büroode reklaamide kavandamine, disain, loomine ja turustamine * reklaamide avaldamine meedias ja avalikus ruumis (sh reklaamikoha ja -aja ost, müük ja rentimine) * näituste ja kongresside korraldamine * messidel osutatavad esitlusteenused * toodete müügi edendus (turundus) välismaal * turu-uuringud, teleturundus ja küsitluste tegemine * internetiturundus, reklaamid sotsiaalmeedias
SJ3	Tehnilised, kaubandusega seotud ja muud äriteenused	
SJ311	Arhitektuurialased teenused	
T7111000	Arhitektiteenused	<p>Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist klient maksab teie majandusüksusele arhitektuuriteenuste eest.</p> <p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele arhitektuuriteenuste eest.</p> <p>Sealhulgas</p> <ul style="list-style-type: none"> * linnaplaneerimine ja maastikukujundus * maastikukujundusalased nõustamised, uuringud ja aruanded * projektiplaneerimine ja -disain * hoone- ja maastikualane disain, arendamine, kavandamine ja nõustamine <p>Välja arvatud</p> <ul style="list-style-type: none"> * mäetööstuses tehtavad projekteerimistööd (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ323 – maavarade kaevandamisega seotud teenused</i>)

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SJ312	Inseneriteenused	
T7112000	Inseneriteenused ja nendega seotud tehnilise nõustamise teenused	<p>Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist klient maksab teie majandusüksusele inseneriteenuste eest.</p> <p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele inseneriteenuste eest.</p> <p>Sealhulgas * seadmete, materjalide, töövahendite, ehitiste, protsesside ja süsteemide kavandamine (disain) ja arendamine ning moodistustööd</p> <p>Välja arvatud * puurtornide ja -plattvormide disain (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ323 – maavarade kaevandamisega seotud teenused</i>) * mäetööstusega, sh gaasi ja nafta puurimisega seotud inseneriteenused ja projekteerimistööd (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ323 – maavarade kaevandamisega seotud teenused</i>)</p>
SJ313	Teadus- ja muud tehnilised teenused	
T7120000	Tehnilise testimise ja kontrolli teenused	<p>Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist klient maksab teie majandusüksusele testimis- ja kontrolliteenuste eest.</p> <p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele testimis- ja kontrolliteenuste eest.</p> <p>Sealhulgas * maapinnauringud ja kartograafia * ilmaennustus ja meteoroloogilised teenused * teadusliku ja tehnilise konsultatsiooni teenused * keskkonnamõju hindamine * keskkonna- ja loodusvarade kasutamise konsultatsioon * materjalide ja toodete katsetamine ja analüüside tegemine * laboriteenused * puurtornide ja -plattvormide katsetamine ja sertifitseerimine * tarbekaupade, autode, lennukite, tehaste jne inspekteerimine ja sertifitseerimine</p> <p>Välja arvatud * kaevandamisega seotud inseneriteenused (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ323 – maavarade kaevandamisega seotud teenused</i>) * transpordivahendite hooldus- ja remonditööde käigus tehtud tehnilised katsed ja osutatud analüüsiteenused (<i>kajastatakse SB „Hooldus- ja remonditeenused“</i>) * patentide registreerimisega seotud tehnilised katsed ja osutatud analüüsiteenused (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ112 „Teadus- ja arendustegevusest tulenevate varaliste õiguste müümine“</i>)</p>
SJ32	Jäätmekäitluse, reostuse kõrvaldamise, põllumajanduse ja mäetööstuse teenused	
SJ321	Jäätmekäitlus ja reostuse kõrvaldamine	
T3700100	Kanaliseerimise-teenused	Jäätmekogumine ja jäätmete kõrvaldamine, saastekäitlus, kanaliseerimise- ja keskkonnakaitseteenused.
T3800000	Jäätmekogumis-, jäätmetöötlus- ja jäätmekõrvalduste teenused; materjalide taaskasutamise teenused	<p>Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist klient maksab teie majandusüksusele jäätmete töötamise eest.</p> <p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele jäätmete töötamise eest.</p> <p>Sealhulgas * radioaktiivsete jm jäätmete töötamine * pinnase reostuse/saastatuse puhastamine * kanalisatsioon, kanalisatsiooni heitvee töötlemine ja septikute puhastamine</p>
T3900000	Saastekäitlusteenused ja muud jäätmekäitlusteenused	<p>Välja arvatud * maksed riigiasutustele CO₂ emissiooni lubade ostuks ja müügiks (<i>kajastatakse XX „Muud koodid“ koodiga T9999991 „Mittetoodetud mittefinantsvara (litsentsid, patendid, kaubamärgid, frantsiisid, CO₂ kvoodid jms) ostu- ja müügitehingud“</i>)</p>

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SJ322 Põllumajanduse, metsanduse ja kalandusega seotud teenused		
T0160000	Taime- ja loomakasvatusega seotud teenused (v.a veterinaarteenused)	Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist klient maksab teie majandusüksusele põllumajanduse, metsanduse ja kalandusega seotud teenuste eest. Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele põllumajanduse, metsanduse ja kalandusega seotud teenuste eest.
T0170000	Jahipidamine, püünisjaht ja nendega seotud teenused	Sealhulgas * põllumajandusmasinate rent koos meeskonnaga * saagi koristamine ja töötlemine
T0210000	Metsapuud ja metsataimlate teenused (sh abistavad teenused)	* põllukultuuride aretamise teenused * metsandus- ja metsaraieteenused
T0300700	Kalandusega ja vesiviljelusega seotud teenused	* kahjuritõrje * loomapidamise ning loomade hooldamise ja aretamise teenused * jahipidamise abiteenused
T7500000	Veterinaarteenused	* kalanduse abiteenused * veterinaarteenused
		Välja arvatud * põllumajandusmasinate rent ilma meeskonnata (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ33 – kasutusrent</i>)
SJ323 Maavarade kaevandamisega seotud teenused		
T0900000	Kaevandamist abistavad teenused	Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist klient maksab teie majandusüksusele kaevandamist (sh gaasi ja nafta puurimist) abistavate teenuste eest. Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele kaevandamist (sh gaasi ja nafta puurimist) abistavate teenuste eest.
		Sealhulgas * nafta ja gaasi ekstraheerimisega (puurtornide puurimine, püstitamine, remont ja demonteerimine) seotud teenused * maavarade geoloogiline luure ja uurimine * mäetööstus- ja geoloogilised uuringud * puurtornide ja platvormide projekteerimine/disain * puurtornide ja platvormide hooldus- ja remonditööd * maavarade kaevandamisega seotud projekteerimistööd ja geoloogilised mõõdistamised Välja arvatud * puurtornide ja platvormide katsetamine ja sertifitseerimine (<i>kajastatakse SJ „Muud äriteenused“ alajaotuses SJ313 – teadus- ja muud tehnilised teenused</i>)

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SJ33	Kasutusrent	
T6820000	Isikliku või renditud kinnisvara üürileandmise ja käitamise teenused	Kasutusrent on toodetud vara rentimine tingimustel, mille korral vara omandiõigus ja sellega seotud riskid ei kandu üle rendilevõtjale. Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist klient maksab teie majandusüksusele kasutusrendi eest.
T7710000	Mootorsõidukite rendi ja kasutusrendi teenused	Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele kasutusrendi eest.
T7720000	Tarbe- ja majakaupade rendi ja kasutusrendi teenused	Sealhulgas * hoonetes eluruumide ja mitteeluruumide üürimine või liisimine * messi- ja kongressibokside ja -ruumide üürimine või liisimine
T7730000	Muude masinate, seadmete ja materiaalse vara rendi ja kasutusrendi teenused	* transpordivahendite rentimine või prahtimine ilma meeskonnata * masinate ja seadmete rentimine või liisimine ilma operaatorita * liikuvate konteinerite rentimine või liisimine * muude seadmete, sh arvutite ja sideseadmete rentimine või liisimine ilma teenindava personalita * mööbli jm majapidamisseadmete rentimine või liisimine * vaba aja veetmise seadmete rentimine või liisimine
		Välja arvatud * litsentsitasud tarkvara ja intellektuaalomandi kasutamise eest (<i>kajastatakse SH „Intellektuaalse omandi kasutamise tasud“</i>) * kapitalirent (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) * telekommunikatsiooniliinide ja -võimsuse kasutamine (<i>kajastatakse SI „Telekommunikatsiooni- arvuti- ja infoteenused“ alajaotuses SI1 – telekommunikatsiooniteenused</i>) * transpordivahendite rentimine või liisimine koos meeskonnaga (<i>kajastatakse SC „Transport“ alajaotustes SC12, SC22, SC3B2, SC3C2, SC3D2</i>) * reisisiteenusega kaasneva transpordivahendi rentimine külalastatavas riigis (<i>kajastatakse SC „Transport“</i>) * saatkondadele hoonete rentimine või liisimine (<i>ei kajastata küsimustikus</i>)
SJ34	Kaubandusega seotud teenused	
T3514000	Elektrienergia müügi teenused (sh komisjonitasud)	Teenuste müük – summa, mille mitteresidendist klient maksab teie majandusüksusele kaubandusega seotud teenuste eest. Teenuste ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele kaubandusega seotud teenuste eest.
T3523000	Gaasimüügiteenused (sh komisjonitasud) magistraalvõrgu kaudu	Sealhulgas * komisjoni- vm tasud kaupmeestele, kaubamaakleritele ja agentidele kaupade ja teenuste vahendamise eest
T4510000	Mootorsõidukite müügi teenused	* agendi vahendustasud või oksjonipidaja teenustasu kaupade müümisel
T4530000	Mootorsõidukite varuosade ja lisaseadmete müügi teenused	müügiautomaatide kaudu, sh veebioksjonitel Välja arvatud * reisijate- ja kaubaveoga seotud agenditasud (<i>kajastatakse SC „Transport“ alajaotuses SC13, SC23, SC3B3, SC3C3 või SC3G – abi- ja tugiteenused</i>)
T4540000	Mootorrataste ning nende varuosade ja lisaseadmete müügi teenused	* finantsinstrumendiga seotud maakleritasud (<i>kajastatakse SG „Finantsteenused (v.a kindlustus ja pensionifondid)“</i>) * reisikorraldaja teenused (<i>kajastatakse SD „Reisiteenused“</i>)
T4600000	Hulgimüügiteenused	* reisiagentide teenused (<i>kajastatakse SD „Reisiteenused“</i>)
T4700000	Jaemüügiteenused	* frantsiisitasud (<i>kajastatakse SH „Intellektuaalse omandi kasutamise tasud“</i>)

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SJ35	Muud mujal nimetamata äriteenused	
T1800000	Trüki- ja salvestusteenused	Teenuse müük – summa, mille mitteresidentist klient maksab teie majandusüksusele mujal nimetamata teenuste eest.
T3320000	Tööstuslike masinate ja seadmete paigaldamise teenused	Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidentist majandusüksusele mujal nimetamata teenuste eest.
T3513000	Elektrienergia jaotusteenused	Sealhulgas * elektrienergia, vee, auru, nafta ja gaasi jaotustasud, kui neid kajastatakse ülekandetasudest eraldi
T3522000	Gaasijaotusteenused magistraalvõrgu kaudu	* personali värbamine ja tööle vormistamine * ajutise tööjõu vahendamine välismaale, v.a töötajale makstud töötasu
T3530000	Auru ja konditsioneeritud õhuga varustamise teenused	* kõnekeskuste teenused * krediitkaardi aruandluse teenused * turva- ja juurdlusteenused
T3600200	Veepuhastus- ja -varustusteenused magistraalvõrgu kaudu	* kirjaliku ja suulise tõlke teenused * hoonete sisekoristustööd * kinnisvara halduse ja vahenduse teenused
T5811500	Raamatute kirjastamine vahendustasu eest või lepingu alusel	* kirjastamisteenused * tõlketeenused * digitaalse allkirjastamise tasu
T6810000	Isikliku kinnisvara ostu- ja müügiteenused	* veebiportaali liitumise tasu * veebiportaali kasutamise tasu
T6830000	Kinnisvarateenused vahendustasu eest või lepingu alusel	* krüptoraha platvorimi kasutamistasud
T7400000	Muud kutse-, teadus- ja tehnikateenused	Välja arvatud * hoonete fassaadide puhastamine (<i>kajastatakse SE „Ehitus“ alajaotuses SE1 või SE2</i>)
T7800000	Tööhõiveteenused, sh ajutise tööjõu vahendamine	
T8000000	Turva- ja juurdlusteenused	
T8100000	Hoonete ja maastiku hooldamise teenused	
T8210000	Büroohaldusteenused ja bürooteenused	
T8220000	Kõnekeskuse teenused	
T8291000	Inkasso- ja krediidiinfoteenused	
T8299000	Muud mujal klassifitseerimata ettevõtlust abistavad teenused	

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SK	Isiku-, kultuuri- ja meelelahutusteenused	
SK1	Audiovisuaalsed ja sellega seotud teenused	
T5811000	Raamatute kirjastamise teenused	<p>Audiovisuaalsed teenused on raadio-, televisiooni- ja filmindustri teenused.</p> <p>Teenuse müük – summa, mille mitteresidentist majandusüksus või füüsiline isik maksab teie majandusüksusele audiovisuaalsete teenuste eest.</p> <p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidentist majandusüksusele või füüsilisele isikule audiovisuaalsete teenuste eest.</p> <p>Sealhulgas</p> <ul style="list-style-type: none"> * näitlejate, muusikute, kirjanike, heliloojate ja skulptorite teenused, esinemistasud ja honorarid * etendustega (teatrietendused, ooperid, muusikalid, tsirkus jne) seotud teenused <p>T59T0000</p> <ul style="list-style-type: none"> * reaalsajalised esitlused ja tutvustused * elava esituse salvestusega seotud teenused <p>T9000000</p> <ul style="list-style-type: none"> * raadio- ja teleprogrammide, filmide jt audiovisuaalsete toodete tootmisega seotud teenused * telekanalite juurdepääsutasud * audiovisuaalsete toodete rentimine CD-I, DVD-I jne * filmide, muusika, raamatute jms allalaadimise tasud * ülekandetasud (sh otseülekande tasud) * originaalteoste (käsikirjad, filmid, heliteosed) ost-müük <p>Välja arvatud</p> <ul style="list-style-type: none"> * tasud ja litsentsid audiovisuaalsete toodete taastootmise ja/või levitamise eest (<i>kajastatakse SH „Intellektuaalse omandi kasutustasud“ – teenuste koodid, mis on seotud intellektuaalomandi kasutamise tasudega</i>) * omandiõiguste ostu- ja müügitähingud (<i>kajastatakse XX „Muud koodid“ koodiga T9999991 „Mittetoodetud mittefinantsvara (litsentsid, patendid, kaubamärgid, frantsiisid, CO₂ kvoodid jms) ostu- ja müügitähingud“</i>)
T6010000	Raadioringhäälingu-teenused (v.a reklaam raadios)	
T6020000	Televisiooniprogrammide ja teleringhäälingu teenused (v.a reklaam televisioonis)	
T59T0000	Filmide ja videote ning telesaadete tootmise teenused, helisalvestiste ja muusikateoste avaldamine	
T9000000	Loomes-, kunsti- ja meelelahutusteenused	
SK2	Muud isiku-, kultuuri- ja meelelahutusteenused	
SK21	Tervishoiuteenused	
T8600000	Tervishoiuteenused	<p>Tervishoiuteenused on meditsiinitöötajate ning labori- jm meditsiiniteenused, mida osutatakse kaugmeetodil (nt interneti või telefoni teel) või teenuseosutaja välisriiki sõitmise teel.</p> <p>Teenuse müük – summa, mille mitteresidentist klient või füüsiline isik maksab teie majandusüksusele tervishoiuteenuste eest.</p> <p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidentist majandusüksusele või füüsilisele isikule tervishoiuteenuse eest.</p> <p>Sealhulgas</p> <ul style="list-style-type: none"> * laborite teenused * kaugmeetodil osutatavad meditsiiniteenused (interneti, telefoni teel) * meditsiiniteenused, mille korral teenuse osutaja sõidab teenuse osutamiseks välisriiki <p>Välja arvatud</p> <ul style="list-style-type: none"> * meditsiiniteenuste osutamine Eesti residentidele nende välismaal viibimise ajal (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) * meditsiiniteenuste osutamine mitteresidentidest klientidele nende Eestis viibimise ajal (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) (st ei kajastata reisijate kulutusi tervisele reisi ajal)
SK22	Haridusteenused	
T8500000	Haridus- ja koolitusteenused	<p>Haridusteenused on nt kaugõppekursused, haridusteenused televisiooni või interneti vahendusel, samuti õpetajate jt otse välisriigis osutatavad teenused.</p> <p>Teenuse müük – summa, mille mitteresidentist majandusüksus või füüsiline isik maksab teie majandusüksusele haridusteenuste eest.</p> <p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidentist majandusüksusele või füüsilisele isikule haridusteenuste eest.</p> <p>Sealhulgas</p> <ul style="list-style-type: none"> * Eesti õpetajate/lektorite välismaal antud kursused * mitteresidentidest õpetajate või lektorite Eestis antud kursused * kaugõppevormid (satelliidi, televisiooni ja interneti kaudu) <p>Välja arvatud</p> <ul style="list-style-type: none"> * Eesti residentide välismaal läbitud kursused (<i>ei kajastata küsimustikus</i>) * mitteresidentide Eestis läbitud kursused (<i>ei kajastata küsimustikus</i>)

Teenuse kood	Nimetus eesti keeles	Teenuse kirjeldus
SK23	Kultuuripärandi ja meelelahutusega seotud teenused	
T9100000	Raamatukogude, arhiivide, muuseumide ja muude kultuuriasutuste teenused	<p>Kultuuri- ja meelelahutusteenused on teenused, mis on seotud näituste jm kultuuri-, spordi-, hasartmängu- ja meelelahutusürituste korraldamisega, v.a teenused, mida tarbivad isikud väljaspool oma elukohariiki (reisiteenused).</p> <p>Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist majandusüksus või füüsiline isik maksab teie majandusüksusele kultuuri- ja meelelahutusteenuste eest.</p> <p>Teenuste ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele või füüsilisele isikule kultuuri- ja meelelahutusteenuste eest.</p> <p>Sealhulgas</p> <ul style="list-style-type: none"> * kontsertide korraldamine (nt välisartist tuleb Eestisse või Eesti artist läheb välismaale esinema) * mitteresidentidest muuseumide ja muude kultuuriasutuste Eestis kohapeal või kaugmeetodil osutatud teenused * Eesti muuseumide ja muude kultuuriasutuste välismaal osutatud teenused * loosimiste ja hasartmängude korraldamisega seotud teenused * sportlaste/atleetide võistlusmaksud ja -tasud * spordiorganisatsioonide osalustasud ja osamaksud <p>Välja arvatud</p> <ul style="list-style-type: none"> * loterii- ja hasartmängude võidusummad (<i>ei kajastata küsimustikus</i>)
T9200000	Hasartmängude ja kihlvedude korraldamise teenused	
T9300000	Sporditeenused ja lõbustus- ning vabaajateenused	
SK24	Muud isikuteenused	
T8700000	Hoolekandeesutuste teenused	<p>Muud isikuteenused on sotsiaalteenused, majapidamisteenused jms, mida osutatakse kaugmeetodil või teenuseosutaja välisriiki sõitmise teel.</p> <p>Teenuse müük – summa, mille mitteresidendist majandusüksus või füüsiline isik maksab teie majandusüksusele muude isikuteenuste eest.</p> <p>Teenuse ost – summa, mille teie majandusüksus maksab mitteresidendist majandusüksusele või füüsilisele isikule muude isikuteenuste eest.</p>
T8800000	Sotsiaalhoolekandeteenused ilma majutuseta	
T9400000	Organisatsioonide teenused	
T9600000	Muud isikuteenused	
SL	Valitsemissektori kaubad ja teenused	
XX	Muud koodid	
T9999991	Mittetoodetud mittefinantsvara (litsentsid, patendid, kaubamärgid, frantsiisid, CO ₂ kvoodid jms) ostu- ja müügitehingud	Kajastatakse järgmiste varade ost/müük (mitte nende kasutus): <ul style="list-style-type: none"> a) kaubeldavad lepingud (nt üüri-/liisingulepingud) ja litsentsid (sh CO₂ kvoodid) b) turundusvarad (ärinimed, kaubamärgid, patendid, frantsiisid jms) ja firmaväärtus c) loodusressursside kasutamise load
T9999992	Liikmemaksud rahvusvahelistele organisatsioonidele	Kajastatakse välisorganisatsioonidele liikmelisuse eest makstavad või saadavad tasud.
T9999993	Trahvid ja kahjutasud (v.a kindlustushüvitised)	Kajastatakse kohtu või muu valitsusasutuse sissenõutavad trahvid ning õnnetuse või varakahju eest saadud või makstud kahjutasud, mis ei ole kindlustuslepinguga kaetud. Need võivad olla nii kohtuotsusega jõustunud kui ka kohtuväliselt kokkulepitud kompensatsioonid.
T9999994	Rahaülekanded jooksevkulutusteks	Välismaale tehtud või välismaalt saadud rahalised toetused, annetused, kingitused jms, mille eesmärk on rahastada jooksevkulutusi (näiteks välisabi tarbekaupade, toidu, ravimite jms soetamiseks)
T9999995	Investeeringutoetused	Välismaale tehtud investeeringutoetused või välismaalt saadud investeeringutoetuste kasutamine (näiteks välisabi põhivara soetamiseks, ülekandeliinide ja trasside ehitamiseks jms)

3.3. MITTERESIDENDI RIIGI KOOD

Mitteresidendi riik on riik, kus majandusüksus on registreeritud ja kus tal on püsiv tegevuskoht. See on riik, kelle residendile teenust müüakse või kelle residendilt teenust ostetakse.

Sellesse lahtrisse märgitakse kahekohaline tähtkood ühenduse väliskaubandusstatistikas ja liikmesriikide vahelise kaubanduse statistikas kasutatava riikide ja territooriumide nomenklatuuri (GEONOM) järgi. Viie rahvusvahelise organisatsiooni osutatud või rahvusvaheliselt organisatsioonilt saadud teenused ja muud tehingud tuleb ka kajastada küsimustikus. Need organisatsioonid on:

- Rahvusvaheline Valuutafond (IMF)
- Euroopa Investeeringuspank (EIB)
- Euroopa Komisjon
- Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank (EBRD)
- Põhjamaade Investeeringuspank (NIB)

Loend on [lisas 2 „Ühenduse väliskaubandusstatistikas ja liikmesriikidevahelise kaubanduse statistikas kasutatav riikide ja territooriumide nomenklatuur \(GEONOM\) ja organisatsioonide loetelu“](#).

NB! Eesti ei saa olla mitteresidendi riik.

Isegi juhul, kui Eesti majandusüksus (resident) on registreerinud end välisriigis käibemaksudokumentatsioonilaseks, ei saa seda majandusüksust pidada välisriigis registreeritud majandusüksuseks, vaid tegemist on Eesti majandusüksuse teenuseosutamise välisriigis. Kogu Eesti majandusüksuste teenuste ost ja müük tuleb kajastada teenuste väliskaubanduse küsimustikus.

Kui välisriigis registreeritud majandusüksus (mitteresident) on registreerinud end Eestis käibemaksudokumentatsioonilaseks, siis ei saa seda majandusüksust pidada Eesti residendiks, vaid tegemist on mitteresidendiga ja kõik tehingud selle majandusüksusega kajastatakse teenuste väliskaubanduses.

NB! Ühendusesisesed tehingud tuleb kajastada liikmesriikide kaupa.

3.4. TEENUSE MAKSUMUS KOKKU

Teenuste väliskaubanduse küsimustikus ei pea igat teenuse arvet eraldi kajastama. Kui aruandeperioodil (kvartal) oli valitud riigi residentidega mitu tehingut, siis võib esitada kogu teenuse ostu- või müügisumma summeerituna. Summeerimine on lubatud vaid juhul, kui sellised näitajad nagu tehingute arv, teenuse ja muu tehingu kood ja mitteresidendi riigi kood on eri arvetel üks ja sama.

Teenuse maksumus on teenuse väärtus ilma maksudeta (nt käibemaks). Summa esitatakse eurodes ja soovitatavalt täisarvuga. Kui tehingu valuuta oli muu rahaühik, kajastatakse siin raamatupidamiskannete alusel summa eurodes.

3.5. TEENUSE OSUTAMISE PEAMINE VIIS

Teenuse osutamise viis ehk tarnimisviis määratakse kindlaks teenuse osutaja ja tarbija asukoha põhjal. Teenuste müügi ja ostu tehingutel keskendutakse residentide ja mitteresidentide tehingutele olenemata asukohast või kättetoimetamisviisist, kuid teenuse osutamise viis näitab tehingupartnerite asukohta ja teenuse kättetoimetamise viisi. Teenuse osutamise viise on neli, kuid selles küsimustikus uuritakse neist kolme.

Osutamiseviis 1 – piiriülene teenuseosutamine, mille korral nii teenuse osutaja (tarnija) kui ka teenuse tarbija jäävad oma riigi territooriumile (see teenuse kättetoimetamise viis vastab traditsioonilisele kaubanduse mõistele, s.t. teenus liigub partnerite vahel ning partnerid teenuse üleandmiseks ei kohtu).

Osutamiseviis 2 – tarbimine välismaal, mille korral teenuse tellija (tarbija) tarbib teenust väljaspool oma koduriigi territooriumi (näiteks turistid, kes tarbivad reisiteenuseid).

Osutamiseviis 4 – füüsiliste isikute kohalolek, mille korral füüsilised isikud (kas teenuse osutamisega tegelevate majandusüksuste töötajad või füüsilisest isikust ettevõtjad) viibivad välismaal (sh rahvusvahelistes vetes) teenuse osutamiseks (näiteks juhul, kui tarkvaraarendaja sõidab tarkvaraarendusprojekti üle järelevalvet tegema teenuse tellija (ostja) juurde).

Joonis 1. Teenuse osutamise viisid

Riik A

1. Piiriülene teenuseosutamine

Teenuse osutaja on juriidiline ettevõtte või füüsilisest isikust ettevõtja

Teenuse osutamine
(e-kirja, telefoni, interneti jne teel)

Teenuse tellija on juriidiline ettevõtte või füüsiline isik

2. Tarbimine välismaal

Teenuse osutaja on juriidiline ettevõtte või füüsilisest isikust ettevõtja

Teenuse osutamine

Teenuse
tarbija

Teenuse tellija on juriidiline ettevõtte või füüsiline isik (reisija, töötlemisteenuse sisseostja)

4. Füüsiliste isikute kohalolek

Teenuse osutaja on juriidiline ettevõtte või füüsiline isik

Juriidiline ettevõtte või FIE

Teenuse osutamine

Teenuse tellija on juriidiline ettevõtte või füüsiline isik

Riigipiir

Riik B

Sama teenust saab osutada mitut moodi.

Näide 1

Eesti advokaadibüroo pakub õigusabi teenuseid:

- Mitteresidendist klienti nõustatakse elektrooniliste sidevahendite (internet, Skype jms) kaudu – osutamiseviis 1
- Mitteresidendist klienti esindaja tuleb välismaalt advokaadibüroosse, kus talle osutatakse nõustamisteenust – osutamiseviis 2
- Advokaadibüroo töötaja läheb välismaale mitteresidendi juurde nõustama – osutamiseviis 4

Näide 2

Paljudes riikides on turism ja reisimisega seotud teenused väga olulised teenuseliigid ning enamasti seostatakse neid osutamiseviisiga 2, mille korral teenuse tarbimiseks minnakse välismaale. Turismiteenuseid saab osutada ka teistel viisidel.

- Harukontoris on tegevjuhiks emafirma töötaja (ettevõttesisene töötaja liikumine välismaale) – osutamiseviis 4.
- Rahvusvaheliste turismiettevõtjate teenuste müük arvutipõhiste broneerimissüsteemide kaudu – osutamiseviis 1.
- Turismisihtriigis välismaiste giidide ja grupijuhtide kohalolu ja nende teenuste osutamine saabunud turistidele (lepingulised teenused) – osutamiseviis 4.

TEENUSE OSUTAMISE VIIS	
Selgitus	
TEENUSE MÜÜK (EKSPORT)	TEENUSE OST (IMPORT)
1. Piiriülene teenuse osutamine	
Resident (R) osutab teenust mitteresidendile (MR) interneti ja posti teel (partnerid omavahel ei kohtu).	
R müüb teenust MR-ile interneti teel.	R ostab MR-ilt teenuse interneti teel.
Eesti majandusüksus teeb Norra majandusüksusele kodulehe ja teenus antakse üle interneti teel omavahel kohtumata.	Eesti majandusüksus ostab interneti teel Microsoft Office'i kasutamise litsentsi.
2. Tarbimine välismaal	
MR tuleb R-i juurde teenust tarbima.	
MR tuleb R-i juurde teenust tarbima.	R läheb MR-i juurde teenust tarbima.
Eesti majandusüksus osutab õmblusteenust Rootsi majandusüksusele (kangad jm õmblusmaterjali tarnib Rootsi majandusüksus Eestisse, õmblusteenus osutatakse Eestis ja valmistooted eksporditakse Rootsi vm välisriiki Rootsi majandusüksuse antud adressaadile).	Eesti ehitusettevõtte ehitab Soome tellijale maja Soomes ja ostab majaehituseks Soomes torutöid kohalikul majandusüksuselt.
4. Füüsiliste isikute kohalolek	
R läheb ise kohale, et osutada teenust MR-ile.	
R läheb MR-i juurde teenust osutama.	MR tuleb R-i juurde teenust osutama.
Eesti ehitusettevõtte läheb Soome maja ehitama Soome majandusüksuse tellimuse alusel.	Saksa majandusüksus esindaja tuleb Eesti ettevõttesse tegema seadmete hooldust.

Järgmisena igast osutamiskiisist lähemalt.

Piiriülese teenuseosutamise (osutamiskiis 1) on tegu juhul, kui teenust osutatakse ühe riigi territooriumilt mis tahes muu riigi territooriumile. See tähendab, et teenust osutab ühe riigi resident teises riigis asuval teise riigi residendile ning ainult teenus n-ö ületab piiri. See teenuse osutamise kiis sarnaneb kaupade väliskaubandusele, mille korral ainult kaubad liiguvad üle riigipiiri ja tehingu osalised jäävad oma koduriigi territooriumile.

Selline teenuse osutamine on võimalik mitmesuguste kommunikatsioonivahendite kaudu, nagu telefon, faks, internet, kuller- või postiteenus:

- *advokaadibüroo nõustab mitteresidentist klienti telefoni teel õigusasjus;*
- *arst nõustab patsienti e-posti teel;*
- *audiitor annab kirja teel ärinõu näiteks majandusüksuse asutamise kohta oma riigis.*

Enamjaolt osutatakse selle kiisiga **transporditeenuseid** (v.a abiteenused, mida osutatakse residendist vedajatele välismaa sadamates või mitteresidentist vedajatele residentide sadamates), **telekommunikatsiooni-, info-, kindlustus- ja pensionifondide ning finantsteenused** ning frantsiisitasud (**intellektuaalomandi kasutamise tasud**).

Hulgi- ja jaemüüjad osutavad teenuseid oma klientidele, hoides kaupu neile sobivates hoiukohtades ning andes klientidele võimaluse kaupu lihtsalt ja kiirelt osta. Nende teenustasu arvestatakse marginaaliga, mis on kaupade sisseostu- ja väljamüügihinna vahe. Üldjuhul on hulgi- ja jaekaubandusega seotud tehingutes tegemist piiriülese teenuseosutamise kiisiga.

Ülalnimetatud teenuseid ei osutata selle kiisiga järgmistel juhtudel:

- teenust osutatakse välismaal füüsilise kohalolekuga (osutamiskiis 4);
- tehingud, millel on osutamiskiisi 2 tunnused.

Osutamiskiiside 1 ja 4 kombinatsiooniga on harilikult tegemist **arvutiteenuste, muude äriteenuste, tööhõiveteenuste** ning **kultuuri- ja meelelahutuste** osutamisel. Nendel on oluline täpselt teada teenuse üleandmise kohta, et määrata õige osutamiskiis.

Tarbimisega välismaal (osutamise viis 2) on tegu juhul, kui teenust osutatakse ühe riigi territooriumil mis tahes teise riigi tarbijale. See tähendab, et teenuse ostja tarbib teenust väljaspool oma koduriiki: teenuse ostja või tema vara asub juriidiliselt välismaal:

- turismiteenused, muuseumis- ja teatriskäigud välismaal;
- välismaale arsti vastuvõtule minek;
- keelekursuste läbimine välismaal.

Selle osutamise viisi alla kuulub ka näiteks laevaremont välismaal, mille korral ainult teenuse ostja vara viiakse välismaale või asub välismaal.

Üldjuhul osutatakse **reisiteenuseid** osutamise viisiga 2. **Veondust abistava tegevuse** korral, millega osutatakse teenuseid mitteresidendi sadamates asuvatele residentidele vedajatele või kui mitteresidentidele vedajad osutavad teenuseid residentide sadamates, on tavaliselt tegu osutamise viisiga 2. Selle viisiga osutatakse ka **hooldus- ja remonditeenuseid** ning teiste omandis olevate füüsiliste sisendite **töötlemise teenuseid**. Hooldus- ja remonditööde korral on erandiks juhud, kui teenuse osutamiseks reisib töötaja välismaale – sellisel juhul on tegemist osutamise viisiga 4.

Osutamise viisidega 2 ja 4 osutatakse **jäätmekäitluse ja reostuse kõrvaldamisega seotud teenuseid**.

Füüsiliste isikute kohalolek (osutamise viis 4) on see, kui teenuse osutaja (või tema esindaja) läheb ajutiselt välismaale ehk ühe riigi teenuseosutaja pakub teenust välismaal seal viibivate töötajate või esindajate kaudu.

Kui teenuse osutaja asub riigis A ja teenuse tarbija riigis B, siis osutamise viisiga 4 võib välisriigis (riik B) lepingulisi teenuseid osutada järgmiselt.

- **Majandusüksuse töötajad** – riigi A majandusüksuse töötaja saadetakse riiki B teenust osutama. Leping teenuse osutamiseks on sõlmitud töötaja tööandja ja riigi B majandusüksuste vahel.

Näide 3

Eesti IT-ettevõtte saadab oma töötaja Soome, et ta osutaks seal Soome majandusüksusele IT-teenust.

- **Füüsilisest isikust ettevõtjad (FIE)** – riigi A FIE suundub riiki B, et osutada teenust riigi B majandusüksusele. Teenuse osutamise leping on FIE ja riigi B majandusüksuse vahel.

Näide 4

Eesti FIE-st jurist sõidab Soome, et anda juriidilist konsultatsiooni (juriidiline teenus).

- **Ettevõttesisesed üleviimised ja välismaised töötajad, kelle on otseselt tööle võtnud välisriigis registreeritud/asutatud ettevõtte** – riigi A majandusüksusel on filiaal või tütarettevõtte riigis B ja ta saadab oma töötaja sinna teenust osutama või palkab tütarettevõtte ise välistööjõudu.

Näide 5

Eesti haiglas töötav kirurg saadetakse Soomes asuvasse filiaali ajutiselt vastuvõtte tegema.

- **Teenuse müüjad, kes soovivad sõlmida lepinguid teenuse osutamiseks, ja füüsilised isikud, kes on volitatud lepinguid sõlmima** – need isikud sõidavad riiki B läbirääkimisteks, et osutada riigi B majandusüksusele teenust või asutada riigis B filiaal/tütarettevõtte. Majanduslikus mõttes ei ole tegemist kaubavahetusega ja vähemalt esialgu ostu-müügitehinguid ei toimu. Samas kuuluvad töötajate liikumised osutamise viisi 4 alla. Eeldatavalt viivad läbirääkimised tehinguteni ning tulevased ostu-müügitehingud võivad toimuda eri osutamise viisidega.

Osutamise viisiga 4 saavad teenust osutada eri kvalifikatsiooni ja oskustega teenuseosutajad. Välisriigis viibimise eesmärk saab olla vaid teenuse osutamine. Mõned näited.

- *Arvutiteenused, kus arvutiettevõtte töötaja või FIE-st arvutikonsultant siirdub välismaale lepingu järgi teenust osutama.*
- *Programmeerija, kes viiakse ajutiselt üle välismaal asuvasse tütarettevõttesse programmeerima (ettevõttesisene teenuse osutamine).*
- *Santehnik, kes läheb tööjõudu vahendava agentuuri kaudu välisriiki ehitusplatsile torutöid tegema.*
- *Puuviljakorjaja, kes läheb tööhõiveagentuuri (puuviljakorjaja tööandja) kaudu ajutiselt tööle välismaal asuvasse tallu (tööhõiveagentuuri teenuse tarbija).*

[Lisas 1 „EMTAK, teenuste koodid ja teenuste osutamise viisid“](#) on iga teenuse juurde märgitud enim levinud osutamise viisid.

3.6. TEENUSE OSUTAMISE PEAMISE VIISI OSATÄHTSUS

Et ühte ja sama teenust osutatakse tihti kombineeritud osutamisiisiga (teenuste osutamisel on mitme osutamisiisi tunnused) või sama teenust osutatakse eri osutamisiisiga (vt [ptk 3.5. „Teenuse osutamise peamine viis“](#)), tuleks siia protsentides märkida, kui suur osa oli küsimustikus valitud osutamisiisil.

Näide 1

Eesti IT-ettevõtte osutas kvartalis arvutiteenust Läti ettevõtetele kokku 1000 euro eest, millest 600 euro eest osutati teenuseid interneti teel ja 400 euro eest käidi Lätis arvuteid paigaldamas. Sellisel juhul tuleb täita väljad järgmiselt.

Teenuse summa kokku, eurot	1000
Teenuse osutamise viis	1 (piiriüleltselt osutatud teenus)
Teenuse osutamise peamise viisi osatähtsus	60

Tegemist on vabatahtliku väljaga, kui jätta see täitmata, peetakse eelmisel real valitud teenuse osutamise viis automaatselt ainukeseks, s.t, et kõik need teenused osutati nii, nagu oli eelmisel real valitud.

3.7. MÄRKUS/SELGITUS

Kui soovite täpsustada eespool esitatud andmeid, on võimalik siia vabas vormis selgitusi kirjutada.

4. NÄITED TEENUSTE TEHINGUTE KAJASTAMISEST

Järgnevatel peatükkides kasutatavate Eesti majandusüksuste lühendite selgitused:

- EE on Eesti majandusüksus (mitte ehitus-, reisi- või transpordiettevõtte)
- EH on Eesti ehitusettevõtte, kelle põhitegevusala EMTAKi järgi on ehitus
- ER on Eesti reisieettevõtte (reisikorraldaja või -büroo), kelle põhitegevusala EMTAKi järgi on reisiteenuste osutamine
- ET on Eesti transpordiettevõtte, kelle põhitegevusala EMTAKi järgi on transporditeenuste osutamine

4.1. REISITEENUSTE KAJASTAMINE KÜSIMUSTIKUS

Reisiteenused on reisi jooksul välisriigis tarbitavad, Eestis mitteresidentidele pakutavad või mitteresidentidelt soetatavad puhkuse- või reisipakettide, reiside reserveerimise või majutuse, sise- või välismaiste reiside piletite korraldamine või broneerimine õhu-, raudtee-, laeva-, bussi- või muu transpordivahendiga (või kohaliku transpordi rent) ning hotelli- või muude majutuskohtade majutus-, toitlustusteenused, spaa- ja terviseteenused, giidi- ja tõlgiteenused, reisisaatja teenused, konverentsiteenused jms.

Reisieettevõtetele loetakse majandusüksused, kelle EMTAKi kood algab numbriga 55, 79 või 86905. Reisieettevõtteid peavad küsimustikus kajastama täisteenususe maksumuse.

Põhilised reisiteenused ja nende koodid on järgmised.

Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse kirjeldus
T491MR00	Mitteresidentidest vedaja rahvusvahelise sõitjateveo teenused raudteel (k.a sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)
T491R000	Residentidest vedaja rahvusvahelise sõitjateveo teenused raudteel (k.a sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)
T491YRV0	Raudteetranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga reisijate veoks
T49311MR	Mitteresidentidest vedaja riigisisese sõitjateveo teenused raudteel
T49311R0	Residentidest vedaja riigisisese sõitjateveo teenused raudteel
T49312MR	Mitteresidentidest vedaja riigisisese sõitjate maismaaveoteenused
T49312R0	Residentidest vedaja riigisisese sõitjate maismaaveoteenused
T4939MR0	Mitteresidentidest vedaja rahvusvahelised sõitjate maismaaveoteenused (k.a sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)
T4939R00	Residentidest vedaja rahvusvahelised sõitjate maismaaveoteenused (k.a sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)
T49YRV00	Maanteetranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga reisijate veoks
T501MR00	Mitteresidentidest vedaja sõitjateveoteenused merel ja rannavetes (k.a sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)
T501R000	Residentidest vedaja sõitjateveoteenused merel ja rannavetes (k.a sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)
T501YRV0	Meretranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga reisijate veoks
T503MR00	Mitteresidentidest vedaja sõitjateveoteenused sisevetel
T503R000	Residentidest vedaja sõitjateveoteenused sisevetel
T511MR00	Mitteresidentidest vedaja sõitjate õhuveoteenused (k.a reisijate teenindus rahvusvahelisel liinil)
T511R000	Residentidest vedaja sõitjate õhuveoteenused (k.a reisijate teenindus rahvusvahelisel liinil)
T511YRV0	Õhutranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga reisijate veoks
T55MR000	Mitteresidentidest majutaja majutusteenused
T55R0000	Residentidest majutaja majutusteenused
T5600000	Toitlustusteenused
T7900000	Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused ning reserveerimisteenused ja nendega seotud teenused

Lisaks võivad reisiettevõtted müüa või osta eespool nimetatava teenuseid klientide tellimusel ning neid tuleks kajastada teenuste klassifikaatori järgi (vt [lisa 1 „EMTAK, teenuste koodid ja teenuste osutamise viisid“](#) või [ptk 3.2. „Teenuse ja muu tehingu kood“](#)).

Väga paljud reisisiteenused ostetakse ja müüakse internetiportaalides, nt booking.com, airbnb.com jne. Sel juhul tuleks mitteresidendi riigi koodina kasutada tegelikku teenust osutava riigi koodi.

Näide 1

Veebilehe booking.com kaudu soetati majutus Stockholmis. Sellisel juhul on arve esitaja booking.com, ettevõtte, mis tegeleb reisisiteenuste vahendusega internetis. Kajastades selle majutusteenuse ostu või müüki, tuleb mitteresidendi riigi koodiks märkida SE, s.o Rootsi, sest majutusteenust osutab Rootsi majutusettevõtte.

Samamoodi tuleb teha ka lennupiletite ostmisel.

Näide 2

Portaali bookinghouse.ee kaudu soetati lennupiletid Saksa lennuettevõttele kuuluvale reisile Tallinn-Dresden. Arve esitaja on bookinghouse.ee, kes vahendas lennupiletid. Et reis toimub Saksa lennuettevõtte lennuga, tuleks küsimustiku väljale „Mitteresidendi riigi kood“ märkida DE, s.o Saksamaa.

Lisaks reisisiteevõtete esitatud andmetele on reisisiteenuste koostamise aluseks ökonomeetriline mudel, mille peamised sisendid on mobiilpositsioneerimisandmete põhjal koostatav välisreiside statistika (Eestit külastanud välismaalaste arv ja residentidest turistide arv välismaal, mõlemad riigi ja reisi kestuse järgi) ning statistikaameti korraldatud küsitluste andmed turistide kulutuste kohta Eestis ja välismaal. Neid andmeid täiendatakse lisaandmeallikate info põhjal, näiteks majandusüksuste küsitlus, pangakaartide tehingute statistika, piiriületuse ja majutusasutuste statistika jpt.

4.1.1. REISIPAKETTIDE OST/MÜÜK REISIAETEVÕTTEST

Reisipakette võivad reisisiteevõtelt (reisikorraldaja/reisibüroo) soetada nii juriidilised kui ka eraisikud. Mõlemal juhul peavad reisisiteevõtted neid tehinguid küsimustikus kajastama.

Kui ei ole teada iga reisipaketti kuuluva teenuse maksumust eraldi, tuleb kajastada tehingud paketi maksumusega teenuse koodi T7900000 „Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused ning reserveerimis-teenused ja nendega seotud teenused“ all.

Näide 1

Läti ettevõtte (LV1) ostab Eesti reisisiteevõtelt (ER1) 10 reisipaketti Egiptusesse, tasudes selle eest 6000 eurot. Eesti reisisiteevõtte (ER1) ostis need reisipaketid Egiptuse reisisiteevõtelt (EG1), makstes nende eest 5000 eurot.

Teenuste kirjeldus				Küsimustiku väljad ja kirjed näite alusel					
Jrk	Reisiteenuse kirjeldus	Maksumus (euro)	Eesti reisisiteevõtte partneri residentsus	Tehing teenusega	Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse ja muu tehingu nimetus	Mitteresidendi kood	Teenuse summa kokku, euro	Teenuse osutamise viis
1.	ER1 müüb LV1-le Egiptuse reiseid	6000	LV	M	T7900000	Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused ning reserveerimis-teenused ja nendega seotud teenused	LV	6000	1
2.	ER1 ostab EG1-lt Egiptuse reiseid	5000	EG	O	T7900000	Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused ning reserveerimis-teenused ja nendega seotud teenused	EG	5000	1

ER1 peab selles küsimustikus kajastama nii reisipakettide müügi LV1-le kui ka ostu EG1-lt, sest mõlemal juhul on tegemist ER1 suhtes mitteresidentidega. Reisipakettide teenuste hinnad ei ole teada, seega kajastatakse teenuse kogumaksumusega nii ostu kui ka müügi korral.

Teenuse peamiseks osutamiseviisiks võib selle näite korral pidada osutamiseviisi 1, eeldades, et teenuse ostja ja müügi protseduurid tehti interneti kaudu ning ostja ja müüja omavahel ei kohtunud.

Näide 2

Läti ettevõtte (LV1) ostab Eesti ettevõttelt (EE1, mis ei ole reisiettevõtte) 10 reisipaketti Egiptusesse, tasudes selle eest 6000 eurot. Eesti ettevõtte (EE1) ostis need reisid Eesti reisiettevõttelt (ER1), makstes nende eest 5000 eurot.

Teenuste kirjeldus				Küsimustiku väljad ja kirjed näite alusel					
Jrk	Reisiteenuse kirjeldus	Maksumus (euro)	Eesti ettevõtte (EE1) partneri residentsus	Tehing teenusega	Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse ja muu tehingu nimetus	Mitte-residendi kood	Teenuse summa kokku, euro	Teenuse osutamise viis
1.	EE1 müüb LV1-le reisipaketid Egiptusesse	6000	LV	M	T7900000	Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused ning reserveerimisteenused ja nendega seotud teenused	LV	6000	1
2.	EE1 ostab reisipaketid ER1-lt	5000	EE	<i>Ei kajastata, sest on residentidevaheline tehing</i>					

EE1 peab küsimustikus kajastama reisipakettide müügi LV1-le. Need reisid ostis EE1 residentilt – ER1-lt –, seega EE1 seda tehingut küsimustikus ei kajastama ei pea.

Seevastu ER1 peab kajastama tehinguga seotud teenuste ostud, kui need soetati mitteresidentidelt: lennupiletid, majutus jms. Müügitehingut EE1-le ER1 kajastama ei pea, sest tegemist on residentidevahelise tehinguga.

Teenuse peamiseks osutamiseviisiks võib siinsel juhul lugeda osutamiseviisi 1, eeldades, et teenuse ostu- ja müügi protseduurid tehti interneti kaudu ning ostja ja müüja omavahel ei kohtunud.

4.1.2. REISITEENUSTE OST/MÜÜK REISIETEVÕTTEST

Reisiettevõtted peavad küsimustikus kajastama kõik ostetud või müüdnud teenused teenuste koodidega (vt [lisa 1 „EMTAK, teenuste koodid ja teenuste osutamise viisid“](#)) nii detailselt kui võimalik. Järgnevalt mõned näited.

Näide 1

Läti ettevõtte (LV1) soovib saata oma töötajad lähetusse Eestisse. Ööbimise ja lennupiletite ostuga pöördub ettevõtte Eesti reisiettevõtte (ER1) poole, kes organiseerib ööbimise ja lennupiletite ostu.

1. Ööbimise eest tasub Eesti reisiettevõtte (ER1) Eesti hotelliketile (EE1) 1500 eurot.
2. Lennupiletite eest tasub Eesti reisiettevõtte (ER1) 1000 eurot Läti lennufirmale (LV2).
3. Eesti reisiettevõtte (ER1) teenustasu lennupiletite ja majutuse broneerimise eest on 100 eurot.

Teenuste kirjeldus				Küsimustiku väljad ja kirjed näite alusel					
Jrk	Reisiteenuse kirjeldus	Maksumus (euro)	Eesti reisiettevõtte partneri residentsus	Tehing teenusega	Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse ja muu tehingu nimetus	Mitteresidendi kood	Teenuse summa kokku, euro	Teenuse osutamise viis
1.	ER1 ostab LV1-le majutuse EE1-lt	1500	EE	<i>Ei kajastata, sest on residentidevaheline tehing.</i>					
	ER1 müüb majutuse LV1-le	1500	LV	M	T55R0000	Residentist majutaja majutusteenused	LV	1500	2
2.	ER1 ostab lennupiletid LV2-lt	1000	LV	O	T511MR00	Mitteresidentist vedaja sõitjate õhuveoteenused (k.a reisijate teenindus rahvusvahelisel liinil)	LV	1000	1
	ER1 müüb LV2-lt ostetud lennupiletid LV1-le	1000	LV	M	T511MR00	Mitteresidentist vedaja sõitjate õhuveoteenused (k.a reisijate teenindus rahvusvahelisel liinil)	LV	1000	1
3.	LV1 tasub ER1-le vahendustasu (teenustasu)	100	LV	M	T7900000	Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused ning reserveerimisteenused ja nendega seotud teenused	LV	100	1

ER1 seisukohalt on majutusteenuse ost tehing residendiga, s.t mõlemad majandusüksused on Eesti residentsusega ning seetõttu ei kajastata seda tehingut küsimustikus.

Majutusteenuse osutatamisviis on 2, mille korral teenust tarbitakse väljaspool oma koduriiki. Lennupiletite ja vahendustasu korral on üldjuhul tegu osutamisiisiga 1, s.t piiriülelts osutatud teenusega.

Näide 2

Eesti turismiettevõtte (ER1) müüb Rootsi ettevõttele (SE1) interneti vahendusel Baltimaade kruisi, saades selle eest koos teenustasuga 1800 eurot. ER1 ostab SE1-le kruisiks järgmised teenused.

1. Eesti ettevõttelt (EE1) laevapiletid hinnaga 200 eurot.
2. Eesti ettevõttelt (EE2) bussipiletid Tallinn-Pärnu ja Pärnu-Riia hinnaga 100 eurot.
3. Eesti ettevõttelt (EE3) majutuse hommikusöögiga Pärnus hinnaga 300 eurot.
4. Läti ettevõttelt (LV1) majutuse Riias hinnaga 500 eurot.
5. Tallinnas, Pärnus ja Riias kasutatakse ühistransporditeenuseid maksumusega 50 eurot.
6. Läti ettevõttelt (LV2) lennupiletid liinil Riia-Stockholm hinnaga 400 eurot.

Teenuste kirjeldus				Küsimustiku väljad ja kirjed näite alusel					
Jrk	Reisiteenuse kirjeldus	Maksumus (euro)	Eesti reisiettevõtte partneri residentsus	Tehing teenusega	Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse ja muu tehingu nimetus	Mitte-residendi kood	Teenuse summa kokku, euro	Teenuse osutamise viis
1.	ER1 ostab EE1-lt laevapiletid Stockholm-Tallinn	200	EE	<i>Ostu ei kajastata, sest on residentidevaheline tehing. Müük kajastatakse, sest on residendi ja mitteresidendi vaheline tehing.</i>					
	ER1 müüb laevapiletid SE1-le	200	SE	M	T501R000	Residendist vedaja sõitjateveoteenused merel ja rannavetes (k.a sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)	SE	200	1
2.	ER1 ostab EE2-lt bussipiletid Tallinn-Pärnu ja Pärnu-Riia	100	EE	<i>Ostu ei kajastata, sest on residentidevaheline tehing. Müük kajastatakse, sest on residendi ja mitteresidendi vaheline tehing.</i>					
	ER1 müüb bussipiletid SE1-le	100	SE	M	T4939R00	Residendist vedaja rahvusvahelised sõitjate maismaaveoteenused (k.a sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)	SE	100	1
3.	ER1 ostab EE3-lt majutuse Pärnus	300	EE	<i>Ostu ei kajastata, sest on residentidevaheline tehing. Müük kajastatakse, sest on residendi ja mitteresidendi vaheline tehing.</i>					
	ER1 müüb majutuse Pärnus SE1-le	300	SE	M	T55R0000	Residendist majutaja majutusteenused	SE	300	2
4.	ER1 ostab LV1-lt majutuse Riias	500	LV	O	T55MR000	Mitteresidendist majutaja majutusteenused	LV	500	2
	ER1 müüb majutuse Riias SE1-le	500	SE	M	T55MR000	Mitteresidendist majutaja majutusteenused	SE	500	
5.	ER1 ostab ühistransporditeenused Pärnus ja Tallinnas	25	EE	<i>Ühistransporditeenuste ost Eestis on tehing residendi ja Eesti ühistranspordiettevõtte vahel.</i>					
	ER1 ostab ühistransporditeenused Riias	25	LV	O	T49312MR	Mitteresidendist vedaja riigisisesed sõitjate maismaaveoteenused	LV	25	1
	ER1 müüb ühistransporditeenused Eestis SE1-le	25	SE	M	T49312R0	Residendist vedaja riigisisesed sõitjate maismaaveoteenused	SE	25	1
	ER1 müüb ühistransporditeenused Lätis SE1-le	25	SE	M	T49312MR	Mitteresidendist vedaja riigisisesed sõitjate maismaaveoteenused	SE	25	1
6.	ER1 ostab LV2-lt lennupiletid Riia-Stockholm	400	LV	O	T511MR00	Mitteresidendist vedaja sõitjate õhuveoteenused (k.a reisijate teenindus rahvusvahelisel liinil)	LV	400	1
	ER1 müüb lennupiletid SE1-le	400	SE	M	T511MR00	Mitteresidendist vedaja sõitjate õhuveoteenused (k.a reisijate teenindus rahvusvahelisel liinil)	SE	400	1
7.	ER1 teenustasu (1800 eurot miinus kulud)	250	EE	M	T7900000	Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused ning reserveerimisteenused ja nendega seotud teenused	SE	250	1

ER1 ei kajasta teenuste ostu residentidelt: laevapiletite ost Eesti ettevõttelt (EE1), bussipiletite ost Eesti ettevõttelt (EE2), majutuse ost Eesti ettevõttelt (EE3) ja ühistransporditeenuse ost Eestis.

Ühistransporditeenuste maksumus Eestis ja Lätis on näites esitatud ühe summana. Kui ei ole teada täpne summa riigiti, võib selle teenuse jagada proportsionaalselt (näiteks 60% Eestis ja 40% Lätis) või kui ka proportsioon ei ole teada, siis jagada teenuse summa pooleks, nagu viimases näites.

Näide 3

Eesti reisiettevõtte (ER1) ostab Läti firmadelt (LV1) järgmisi teenuseid.

1. Majutuse 3000 euro eest.
2. Lennupiletid 1000 euro eest.
3. Giiditeenuse 200 euro eest.
4. Toitlustusteenuse 300 euro eest.
5. Spaateenuseid 400 euro eest.
6. Kohaliku transpordi teenuseid Lätis 100 euro eest.
7. Konverentsiteenuseid 800 euro eest.

Neid teenuseid tarbitakse Lätis.

Teenuste kirjeldus				Küsimustiku väljad ja kirjed näite alusel					
Jrk	Reisiteenuse kirjeldus	Maksumus (euro)	Eesti reisiettevõtte partneri residentsus	Tehing teenusega	Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse ja muu tehingu nimetus	Mitte-residendi kood	Teenuse summa kokku, euro	Teenuse osutamise viis
1.	ER1 ostab LV1-lt majutusteenuse	3000	LV	0	T55MR000	Mitteresidendist majutaja majutusteenused	LV	3000	2
2.	ER1 ostab LV1-lt lennupiletid	1000	LV	0	T511MR00	Mitteresidendist vedaja sõitjate õhuveoteenused (k.a reisijate teenindus rahvusvahelisel liinil)	LV	1000	1
3.	ER1 ostab LV1-lt toitlustusteenuse	300	LV	0	T5600000	Toitlustusteenused	LV	300	2
4.	ER1 ostab LV1-lt giiditeenuse	200	LV	0	T7900000	Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused ning reserveerimisteenused ja nendega seotud teenused	LV	600	2
5.	ER1 ostab LV1-lt spaateenuseid	400	LV	<i>Kajastatakse koos giiditeenusega T7900000.</i>					
6.	ER1 ostab LV1-lt kohaliku transpordi teenuse	100	LV	0	T49312MR	Mitteresidendist vedaja riigisisese sõitjate maismaaveoteenused	LV	100	1
7.	ER1 ostab LV1-lt konverentsiteenuse	800	LV	0	T8230000	Konverentside ja messide korraldamise teenused	LV	800	2

Selle näite korral on teada, et teenust tarbitakse Lätis, kuid teenuste väliskaubanduses ei ole oluline, kus teenuste tarbitakse, vaid määrav on, kelle vahel tehingud tehakse. Teenuste ostu-müügitehingud selles näites tehakse residendi ja mitteresidendi vahel, seega tuleb teenuste väliskaubanduse küsimustikus kajastada kõik tehingud.

Reisijatele transporditeenuste osutamisel on tegu osutamiseviisiga 1, s.t piiriülese teenuse tarbimisega. Kõigi teiste teenuste tarbimiseks tuleb oma koduriigist minna välisriiki, mistõttu on nende osutamiseviisiks 2.

4.1.3. EESTI MAJANDUSÜKSUSE LÄHETUSEGA SEOTUD REISIKULUDE KAJASTAMINE

Lähetusega seotud teenused võivad olla tellitud ja kulud tasutud:

- internetiportaali ja veebilehekülgede kaudu, kust saavad teenuseid osta nii reisi- kui ka muud majandusüksused. Ostes teenuseid interneti kaudu vahendustevõtetest, ei ole teada vahendaja

residentsus, mistõttu tuleks nende teenuste ost ja müük kajastada teenuse tegeliku osutaja järgi (vt [ptk 4.1. „Reisiteenuste kajastamine küsimustikus“](#)).

- selle reisibüroo kaudu, kes hangib majandusüksusele vajalikud teenused.

Reisipiletite, majutuse jm teenuste tellimine interneti kaudu on muutunud väga lihtsaks, seetõttu ostavad paljud **mittereisiettevõtte (EE1) lähetustega seotud teenused ise**.

Teenuste väliskaubanduse küsimustiku seisukohalt võib mittereisiettevõtte kulud jagada kaheks:

- **sõidukulud**, nt lennu- või laevapilet jms sihtkohta ja tagasi (rahvusvaheline sõitjatevedu). Olenevalt veonduse liigist (maismaa-, õhu-, raudtee- või merevedu) tuleb leida sobiv sõitjateveo kood. Kui reisijateveo teenus osteti mitteresidentidelt, tuleb need kulud küsimustikus kajastada;
- **muud lähetuskulud**, sh majutus, kohapealne transport, internet hotellis, linnamaksud, pakihoid jne, mida mittereisiettevõtte küsimustikus kajastama ei pea. Need andmed saadakse ökonomeetrilise mudeli teel.

Näide 1

Eesti ettevõtte (EE1) saadab oma töötaja lähetusse, kus ta külastab **Pariisis** toimuvat **erialamessi** ja ühte **edasimüüjat** ning külastab koos Belgia agendiga **Brüsselis** ja **Antwerpenis asuvaid edasimüüjaid**. Lähetus kestab 9 päeva. Lähetuse kulud ja nende kajastamine küsimustikus:

Lähetuskulud				Küsimustiku väljad ja kirjed näite alusel					
Jrk	Lähetuskulu kirjeldus	Maksumus (euro)	Ostuviis	Tehing teenusega	Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse ja muu tehingu nimetus	Mitteresidendi kood	Teenuse summa kokku, euro	Teenuse osutamise viis
1.	Lennupilet Tallinn-Pariis Eesti lennuettevõttelt	200	Interneti teel	<i>Ei kajastata, sest on residentidevaheline tehing.</i>					
2.	Majutus koos hommikusöögiga Pariisis 5 ööks	350	Interneti teel	<i>EE1 ei kajasta küsimustikus. Äri- ja erareiside kohapealsed kulutused saadakse ökonomeetrilise mudeliga.</i>					
3.	Metrokaart 10 korraks	50	Pariisis kohapeal	<i>EE1 ei kajasta küsimustikus. Äri- ja erareiside kohapealsed kulutused saadakse ökonomeetrilise mudeliga.</i>					
4.	Pakihoid messil (3 messipäeva ehk 3 x 7,5 eurot)	22,5	Messikeskuses	<i>EE1 ei kajasta küsimustikus. Äri- ja erareiside kohapealsed kulutused saadakse ökonomeetrilise mudeliga.</i>					
5.	Messipilet Pariisis	180	Interneti teel	<i>EE1 ei kajasta küsimustikus. Äri- ja erareiside kohapealsed kulutused saadakse ökonomeetrilise mudeliga.</i>					
6.	Õhtusöök kliendiga Pariisis	120	Pariisis kohapeal	<i>EE1 ei kajasta küsimustikus. Äri- ja erareiside kohapealsed kulutused saadakse ökonomeetrilise mudeliga.</i>					
7.	Taksosõit Pariisis	35	Pariisis kohapeal	<i>EE1 ei kajasta küsimustikus. Äri- ja erareiside kohapealsed kulutused saadakse ökonomeetrilise mudeliga.</i>					
8.	Internet Pariisi messikeskuses	20	Pariisis kohapeal	<i>EE1 ei kajasta küsimustikus. Äri- ja erareiside kohapealsed kulutused saadakse ökonomeetrilise mudeliga.</i>					
9.	Rongipilet Pariis-Brüssel Prantsusmaa raudtee-ettevõttelt	80	Pariisis kohapeal	<i>EE1 ei kajasta küsimustikus. Äri- ja erareiside kohapealsed kulutused saadakse ökonomeetrilise mudeliga.</i>					
10.	Majutus Brüsselis koos hommikusöögiga	60	Interneti teel	<i>EE1 ei kajasta küsimustikus. Äri- ja erareiside kohapealsed kulutused saadakse ökonomeetrilise mudeliga.</i>					
11.	Autorent Brüsselis 2 päevaks	160	Brüsselis kohapeal	<i>EE1 ei kajasta küsimustikus. Äri- ja erareiside kohapealsed kulutused saadakse ökonomeetrilise mudeliga.</i>					
12.	Majutus Antwerpenis 2 ööks	140	Interneti teel	<i>EE1 ei kajasta küsimustikus. Äri- ja erareiside kohapealsed kulutused saadakse ökonomeetrilise mudeliga.</i>					
13.	Linnamaks Antwerpenis	5	Antwerpenis kohapeal	<i>EE1 ei kajasta küsimustikus. Äri- ja erareiside kohapealsed kulutused saadakse ökonomeetrilise mudeliga.</i>					
14.	Lennupilet Brüssel-Riia-Tallinn Läti lennuettevõttelt	280	Interneti teel	0	T511MR00	Mitteresidentist vedaja sõitjate õhuveoteenused (k.a reisijate teenindus rahvusvahelisel liinil)	LV	280	1
15.	Päevaraha 9 päevaks ehk 9 x 50 eurot	450	Pangaülekanne Tallinnas	<i>Ei kajastata, sest tegemist ei ole teenusega.</i>					

Lennupiletitest sihtkohta ja tagasi tuleb kajastada vaid Läti lennuettevõttelt ostetud lennupileti hind, sest lennupileti ost Eesti lennuettevõttelt on residentidevaheline tehing ning teenuste väliskaubanduses seda tehingut ei kajastata. Tagasisõidu lennupilet võidi osta nii Eesti kui ka muu riigi domeeniga veebilehelt, kuid

selle domeeni omaniku residentsust ei ole lihtne kindlaks teha, seega lähtutakse ostu kajastamisel asjaolust, et tegu on Läti lennuettevõtte ehk mitteresidendi lennuga.

Muid teenuseid mittereisiettevõtte küsimustikus kajastama ei pea, sest era- ja ärireiside kohapealsed kulutused saadakse ökonomeetrilise mudeliga.

Kui mittereisiettevõtte **EE1 tellib osa teenuseid Eesti reisiettevõttelt (ER2)** ja osa teenuseid soetatatakse lähetuskulude kaudu, peab reisiteenuste ostu kajastama nii EE1 (rahvusvaheliste sõitjateveoga seotud teenused) kui ka ER2 (kõik teenused, mis soetati EE1 tellimusel mitteresidentidelt).

Näide 2

Eesti ettevõtte (EE1) saadab oma töötaja lähetusse, kus ta külastab **Pariisis** toimuvat **erialamessi** ja ühte **edasimüüjat** ning külastab koos Belgia agendiga **Brüsselis** ja **Antwerpenis asuvaid edasimüüjaid**. Lähetus kestab 9 päeva. Sõidupiletite, majutuse ja autorendi hankimiseks pöördub EE1 Eesti reisiettevõtte (ER2) poole, kes organiseerib nende teenuste ostu. Belgias kasutab ER2 teenuste ostuks Belgia agendi teenuseid. Lähetuse kulud on järgmised.

Jrk	Lähetuskulu kirjeldus	Maksumus (eurot)	Ostuviis
1.	Lennupilet Tallinn-Pariis Eesti lennuettevõttelt	200	ER2 soetas interneti teel
2.	Majutus koos hommikusöögiga Pariisis 5 ööks	350	ER2 soetas interneti teel
3.	Metrokaart 10 korraks	50	Pariisis kohapeal
4.	Pakihoid messil (3 messipäeva ehk 3 × 7,5 eurot)	22,5	Messikeskuses
5.	Messipilet Pariisis	180	Interneti teel
6.	Õhtusöök kliendiga Pariisis	120	Pariisis kohapeal
7.	Taksosõit Pariisis	35	Pariisis kohapeal
8.	Internet Pariisi messikeskuses	20	Pariisis kohapeal
9.	Rongipilet Pariis-Brüssel Prantsusmaa raudtee-ettevõttelt	80	ER2 soetas interneti teel
10.	Majutus Brüsselis koos hommikusöögiga	60	ER2 (Belgia agent)
11.	Autorent Brüsselis 2 päevaks	160	ER2 (Belgia agent)
12.	Majutus Antwerpenis 2 ööks	140	ER2 (Belgia agent)
13.	Linnamaks Antwerpenis	5	ER2 (Belgia agent)
14.	Lennupilet Brüssel-Riia-Tallinn Läti lennuettevõttelt	280	ER2 soetas interneti teel
15.	Päevaraha 9 päevaks ehk 9 × 50 eurot	450	EE1 pangaülekandega
16.	Vahendustasu Eesti reisiettevõttele (sh Belgia agendi tasu 30 eurot, mille ER2 tasub EE1-lt saadud vahendustasu arvelt)	100	ER2

Sõidupiletid soetas EE1 Eesti reisiettevõttelt (ER2), seega **EE1 selle näite korral lähetusega seotud tehinguid küsimustikus kajastama ei pea**. EE1 ja reisiettevõtte vaheline tehing on residentidevaheline tehing.

Eesti reisiettevõtte (ER2) seevastu peab need tehingud kajastama järgmiselt.

Küsimustiku väljad ja kirjed näite alusel						Lähetuskulude jrk nr
Tehing teenusega	Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse ja muu tehingu nimetus	Mitteresidendi kood	Teenuse summa kokku, euro	Teenuse osutamise viis	
O	T55MR000	Mitteresidendist majutaja majutusteenused	FR	350	2	2
O	T491MR00	Mitteresidendist vedaja rahvusvahelise sõitjateveo teenused raudteel (k.a reisijate teenindus rahvusvahelisel liinil)	FR	80	1	9
O	T55MR000	Mitteresidendist majutaja majutusteenused	BE	205	2	10, 12, 13
O	T7900000	Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused ning reserveerimisteenused ja nendega seotud teenused	BE	190	2	11, 16
O	T511MR00	Mitteresidendist vedaja sõitjate õhuveoteenused (k.a reisijate teenindus rahvusvahelisel liinil)	LV	280	1	14

Reisiettevõtte ER2 peab kajastama eraldi majutus- ja sõitjateveeteenused olenevalt transpordiliigist. Muud reisimisega seotud teenused kajastab ER2 reisibüroode, reisikorraldajate jm reserveerimisteenuste ja nendega seotud teenuste (T7900000) all, sh Belgia agendile makstava agenditasu hinnaga 30 eurot. Enamikul juhtudel tasutakse linnamaks koos majutusega ja sellisel juhul võib linnamaksu kajastada majutusteenuse all, sest ilma linnamaksu tasumata ei saa majutusteenust soetada. Kui linnamaks tasutakse eraldi mitteresidendist tarnijale, tuleb see kajastada samuti koodi T7900000 all.

4.2. EHITUSTEENUSTE KAJASTAMINE KÜSIMUSTIKUS

Ehitus hõlmab residentide ehitustööde maksumust, mis on seotud ehitusobjektidega välisriigis, ja mitteresidentide ehitustööde maksumust, mis on seotud ehitusobjektidega Eestis. Siin kajastatakse ka ehitatava objekti asukohamaal ehitise tarbeks ostetud kaubad ja teenused. Rahvusvahelised ehituslepingud on üldjuhul lühiajalised. Suurte pikaajaliste ehitusprojektide tarbeks välismaal rajatakse selles riigis tavaliselt otseinvesteeringuettevõtte ning selliseid ehitusprojekte käsitletakse selle riigi projektidena.

Ehitusteenuseks peetakse ehitusega tegeleva majandusüksuse osutatud teenust ilma ehituseks vajaminevate materjalide maksumuseta (vt lisaks [ptk 3.2. „Teenuse ja muu tehingu kood“](#)).

Ehitusteenuste peamised koodid:

Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse kirjeldus
T41ET000	Hoonete ehitustööd Eestis
T41VT000	Hoonete ehitustööd välismaal
T42ET000	Rajatiste ehitustööd Eestis
T42VT000	Rajatiste ehitustööd välismaal
T43ET000	Eriehitustööd Eestis
T43VT000	Eriehitustööd välismaal
T44KE00	Eestist ostetud kaubad Eestis asuvale ehitusobjektile
T44KV00	Eestist ostetud kaubad välismaal asuvale ehitusobjektile
T44VE00	Välismaalt ostetud kaubad Eestis asuvale ehitusobjektile
T44VKV00	Välismaalt ostetud kaubad välismaal asuvale ehitusobjektile

Ehitusteenust saab osutada järgmistel viisidel:

- osutamise viis 2 ehk tarbimine välismaal – kui teenuse ostja läheb teenuse osutaja juurde teenust tarbima;

Näide 1

Soome ehitusettevõtte tellib Eestis asuvale hooneehitusele pörandapaigalduse Eesti ehitusettevõttelt. Eesti ehitusettevõtte osutab pörandapaigaldusteenust Eestis mitteresidendist kliendi tellimisel.

- osutamise viis 4 ehk füüsiliste isikute kohalolek – kui teenuse osutaja läheb teenuse tellija juurde teenust osutama.

Näide 2

Eesti ehitusettevõtte läheb Soome maja ehitama Soome ettevõtte tellimisel.

Ehitusteenuse osutamiseks ostetud kaupade korral tuleb osutamise viisiks märkida selle ehitusteenuse osutamise viis, mille jaoks kaubad osteti.

4.2.1. EHITUS VÄLISMAAL

Küsimustikus **kajastavad** hoonete, rajatiste ja eriehitustööde tegemist välismaal:

- Eesti ehitusettevõtted**, kes ehitavad **välismaal mitteresidendi tellimisel**. Sellisel juhul märgitakse küsimustiku väljale „Mitteresidendi riigi kood“ riik, kus ehitustegevus toimub (ka sel juhul, kui maksja on mõne teise riigi resident). Teenuse summa kokku on ehitusteenuse maksumus ilma ehitusmaterjalide maksumuseta.
- Eesti ehitusettevõtted**, kes ehitavad **välismaal residentide tellimisel**. Sellisel juhul on residentil välismaal krunt, millele hakatakse ehitama. Maa ja kinnisvara saavad kuuluda vaid selle riigi residentidele, kus maa ja kinnisvara asuvad, seega on Eesti mõistes tegemist mitteresidendiga. Küsimustiku väljale „Mitteresidendi riigi kood“ märgitakse riik, kus ehitustegevus toimub (ka sel juhul, kui maksja on mõne teise riigi resident). Teenuse summa kokku on ehitusteenuse maksumus ilma ehitusmaterjalide maksumuseta.

Küsimustikus **ei kajasta** hoonete, rajatiste ja eriehitustööde tegemist välismaal **Eesti mitteehitusettevõtted**, kes tellivad mitteresidendilt hoonete, rajatiste või eriehitustööde tegemise välismaal. Eesti mitteehitusettevõtte jaoks on tegemist investeeringuga välisriigis ja neid tehinguid kajastatakse Eesti Panga maksebilansi aruande punktis 1.14. „Kinnisvara välismaal“.

Lisaks ehitusteenuse kajastamisele peavad **ehitusettevõtted** küsimustikus kajastama järgmist.

- Välismaal asuvale ehitusobjektile Eestist ostetud kaupade maksumuse, s.t Eestist ostetud kaupade müügi ehituse tellijale. See tehing kajastatakse juhul, kui kaupade maksumust on võimalik teenuse maksumusest eristada. Andmed esitatakse selle kvartali kohta, millal mitteresidendile esitatakse arve Eestist ostetud kaupade eest. Kuigi kaubad osteti Eestist, näidatakse küsimustikus väljal „Mitteresidendi riigi kood“ riiki, kus ehitustegevus toimub.
- Välismaal asuva ehitusobjekti ehitamiseks välismaalt ostetud kaupade maksumuse. Ehitusteenuse osutamisel välisriigis tuleb kajastada siin nii ehituse asukohariigist kui ka muudest ehk kolmandatest riikidest ostetud kaupu. Teistest riikidest ostetud kaupade korral märgitakse küsimustikus väljale „Mitteresidendi riigi kood“ riik, kust kaubad osteti. Kolmandatest riikidest ostetud kaupade müügi kajastamisel märgitakse küsimustikus väljale „Mitteresidendi riigi kood“ riik, kus ehitustegevus toimub.
- Kui välismaal asuvale ehitusele ostetakse mitteresidentidelt lisaks allhanke korras teenuseid, tuleb need kajastada ehitusteenuste ostuna välismaal. Kolmandatest riikidest ehituse tarbeks ostetud teenuste kajastamisel märgitakse väljale „Mitteresidendi riigi kood“ riik, kust teenus osteti, ja müügi kajastamisel riik, kus ehitustegevus toimub.

Näide 1

Eesti ehitusettevõtte (EH3) müüb ehitusteenust Soome ettevõttele (F1), kes soovib, et maja ehitataks Soome.

1. EH3 võtab Eestist kaasa 10 000 euro eest ehituskaupa.
2. EH3 ostab Soomest kaupu 18 000 euro eest, kuid tellijale ehk F1-le, esitatakse arve Soomest ostetud kaupade eest koos vahendustasuga 20 000 euro väärtuses.
3. EH3 ostab ehituseks Saksamaalt (DE1) 7000 euro eest ventilatsiooniseadmeid, mis tarnitakse otse Saksamaalt Soome ehitusele.
4. Ventilatsiooniseadmete tarnimiseks tellib EH3 õhuveo Soome transpordiettevõtelt, makstes selle eest 2000 eurot. Transpordi maksumus arvestatakse ventilatsiooniseadmete maksumuse osaks ning lisatakse DE1 tarnitud seadmete maksumusele.
5. EH3 tellib Soomest Soome ehitusettevõtelt (F12) põrandapaigalduse 5000 euro eest.
6. Ehitamisteenuse eest tasub F1 EH3-le 15 000 eurot, millele lisandub ostetud kaupade ja teenuste maksumus. Punktis 2 kaupade sisseostu ja edasimüügi maksumuse vahendustasu ei ole ehitusteenuse maksumuse osa, s.t 2000 eurot (20 000 – 18 000) ehitusteenuse maksumuses ei sisaldu.

Teenuste väliskaubanduses kajastatakse seda kui ehitusteenuste müüki mitteresidendile (partnerriik FI).

Ehitusteenuse müügiga seotud tehinguid teevad

TELLIJA: SOOME (F1)	EHITAJA: EESTI (EH3)	MAJA: SOOME	KAUBAD OSTAB: EHITAJA (EH3)
----------------------------	-----------------------------	--------------------	------------------------------------

Eesti ehitusettevõtte (EH3) peab kajastama teenuste väliskaubanduse küsimustikus tehingud järgmiselt.

Ehitusega seotud tegevus				Küsimustiku väljad ja kirjed näite alusel					
Jrk	Ehitustegevuse kirjeldus	Maksumus (euro)	EH3 partneri residentsus	Tehing teenusega	Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse ja muu tehingu nimetus	Mitte-residendi riigi kood	Teenuse summa kokku, euro	Teenuse osutamise viis
1.	EH3 ostab Eestist ehituskaupa, viib selle ehituse tarbeks Soome ja esitab arve F11-le	10 000	EE	M	T44EKV00	Eestist ostetud kaubad välismaal asuvale ehitusobjektile	FI	10 000	4
2.	EH3 ostab Soomest ehituseks kaupa	18 000	FI	O	T44VKV00	Välismaalt ostetud kaubad välismaal asuvale ehitusobjektile	FI	18 000	4
	EH3 müüb Soomest ostetud ehituskaubad F11-le	20 000	FI	M	T44VKV00	Välismaalt ostetud kaubad välismaal asuvale ehitusobjektile	FI	20 000	4
3.	EH3 ostab Saksamaalt ehituseks ventilatsiooni-seadmed	7 000	DE	O	T44VKV00	Välismaalt ostetud kaubad välismaal asuvale ehitusobjektile	DE	7 000	4
	EH3 müüb ventilatsiooni-seadmed F11-le (hind sisaldab transpordi maksumust)		FI	M	T44VKV00	Välismaalt ostetud kaubad välismaal asuvale ehitusobjektile	FI	9 000	4
4.	EH3 tellib õhuveo ventilatsiooni-seadmete tarnimiseks Saksamaalt Soome	2 000	FI	O	T5121V00	Ekspedeerimine ja muud kaupade õhuveoteenused välismaal/välismaale	FI	2 000	1
	EH3 müüb ventilatsiooni-seadmete transpordi F11-le			<i>Kokkuleppe alusel oli transpordi maksumus seadmete maksumuse osa, mistõttu on see kajastatud ventilatsiooni-seadmete müügi real.</i>					
5.	EH3 ostab Soomest ehituseks pörandapaigaldusteenu	5 000	FI	O	T41VT000	Hoonete ehitustööd välismaal	FI	5 000	4
	EH3 müüb F11-le Soomest allhankena ostetud pörandapaigaldusteenu		FI	M	T41VT000	Hoonete ehitustööd välismaal	FI	5 000	4
6.	EH3 osutatud majaehitusteenu maksumus	15 000	FI	M	T41VT000	Hoonete ehitustööd välismaal	FI	15 000	4

EH3 müüb F11-le ehitusteenuse (15 000 eurot), Eestist ostetud kaubad (10 000 eurot), Soomest ostetud kaubad (tegelik ostuhind 18 000 ja edasimüügi hind 20 000 eurot), Soomest ostetud pörandapaigalduse (5000 eurot), Saksamaalt ostetud seadmed (7000 eurot) ja nende seadmete transpordi (2000 eurot).

Ehitusteenuse ost (O) mitteresidendilt tuleb esitada järgmiselt:

- T44VKV00 – ehitamiseks välismaalt, siinses näites Soomest ja Saksamaalt ostetud kaubad. Mitteresidendi riigi koodi väljale tuleb märkida selle riigi kood, kust kaubad osteti. Kui Eesti ehitusettevõttel on kohustus täita ka Intrastati küsimustik, ei kajastata selles kõnealuseid tehinguid, sest need kaubad ei liikunud üle Eesti riigipiiri;
- T41VT000 – ehitusteenuse ost välismaalt, siinses näites Soomest ostetud põrandapaigaldusteenus;
- T5121V00 – seadmete õhustransport Saksamaalt Soome.

Ehitusteenuse müük (M) mitteresidendile (F11) tuleb esitada eraldi kirjetena:

- T41VT000 – ehitusteenuse maksumus Soomes, sh EH3 osutatud ehitusteenus ja EH3 allhankena ostetud põrandapaigalduse müük F11-le. Need tehingud võib esitada summeerituna, kuigi näites on nad selguse huvides eraldi kirjetena;
- T44EKV00 – EH3 ehitusteenuse osutamiseks Eestist ostetud kaupade maksumus, mille kohta EH3 esitas arve mitteresidendile (ehituse tellijale). Kui ehitusettevõttel on kohustus täita Intrastati küsimustikku, tuleb Eestist Soome viidud kaubad kajastada seal kaupade ekspordina. Mitteresidendi riigi koodi väljale märgitakse selle riigi kood, kus ehitus toimub, siinses näites FI;
- T44VKV00 – välismaalt (Soomest ja Saksamaalt) ostetud kaupade müük mitteresidendile (ehituse tellijale), kes siin näites on Soome. Saksamaalt ostetud seadmete maksumusele lisandub ka nende õhuveo maksumus, sest tellijaga tehtud kokkuleppe järgi oli veomaksumus seadmete maksumuse osa. Kui sellist kokkulepet ei ole ja ehitusteenuse osutaja esitab arve iga kuluartikli kohta eraldi, peab EH3 kajastama ka ventilatsiooniseadmete õhuveo teenuse müügi koodiga T5121V00 „Ekspedeerimine ja muud kaupade õhuveoteenused välismaal/välismaale“.

Ehitusteenusega seotud teenuste osutamise viis on siinsel juhul 4 ehk füüsiliste isikute kohalolek. Eesti ehitusettevõtte läheb Eestist Soome, et Soome ettevõtjale tema koduriigis teenust osutada. Õhuveoteenuse ost on piiriülene teenuseosutamine (osutamisviis 1).

Näide 2

Eesti ettevõtte (EE1) ostab ehitusteenuse Soome ettevõttelt (F11) ja soovib, et Soome ettevõtte ehitaks maja Soome. Seda tehingut teenuste väliskaubanduse küsimustikus ei kajastata.

Ehitusteenuse müügiga seotud tehinguid teevad

TELLIJA: EESTI (EE1)	EHITAJA: SOOME (F11)	MAJA: SOOME	KAUBAD OSTAB: EHITAJA (F11)
----------------------	----------------------	-------------	-----------------------------

Kui Eesti majandusüksus asutab Soomes tütarettevõtte või filiaali ning laseb talle ehitada maja Soome, on tütarettevõtte mitteresident. Sisuliselt toimub ehitus mitteresidendi (Eesti ettevõtte tütarettevõtte) ja mitteresidendi (Soome ehitusettevõtte) vahel ning **neid tehinguid teenuste väliskaubanduse küsimustikus kajastama ei pea.**

Eesti majandusüksuse seisukohalt aga on tegemist otseinvesteeringuga (tütarettevõtte välismaal) ning ema- ja tütarettevõtte vahelised ehitusega seotud nõuded ja kohustused tuleb kajastada Eesti Panga maksebilansi aruandes. Kui tütarettevõtet või filiaali ei looda, kajastatakse ehitustegevus Eesti Panga maksebilansi aruandes tabelis 1.14. „Kinnisvara välismaal“.

4.2.2. EHITUS EESTIS

Küsimustikus kajastavad hoonete, rajatiste ja eriehitustööde tegemist **Eestis**

- **Eesti majandusüksused**, kes tellivad Eestis ehitustöid mitteresidendist teenuseosutajalt. Sellisel juhul märgitakse küsimustiku väljale „Mitteresidendi riigi kood“ mitteresidendist teenuseosutaja riigi kood;
- **Eesti ehitusettevõtted**, kes osutavad mitteresidendist ehitusettevõttele allhanketeenust Eestis. Sellisel juhul märgitakse küsimustiku väljale „Mitteresidendi riigi kood“ mitteresidendist peatöövõtja riigi kood;
- **Eesti ehitusettevõtted**, kes tellivad mitteresidendist ehitusettevõttelt Eestis ehitatavale objektile allhankena ehitusteenust. Sellisel juhul tuleb väljale „Mitteresidendi riigi kood“ märkida mitteresidendist teenuseosutaja riigi kood.

Lisaks ehitusteenusele tuleb eraldi kirjetena küsimustikus kajastada

- Eestis asuva ehitusobjekti tarbeks Eestist mitteresidendi ostetud kaupade maksumus. Kuigi kaubad osteti Eestist, tuleb mitteresidendi riigi koodi real esitada teenuse osutaja riigi kood;
- mitteresidendile Eestis asuva ehitusobjekti tarbeks allhanketeenuse osutaja Eestist ostetud ja mitteresidendile müüdud kaupade maksumus. Küsimustikus tuleb mitteresidendi riigi koodi real esitada teenuse tellija riigi kood;
- Eestis asuva ehitusobjekti tarbeks välismaalt ostetud kaupade maksumus – ehitusteenuse osutamisel Eestis kajastatakse siin väljastpoolt Eestist ostetud kaupade maksumus. Mitteresidendi riigi koodi väljale tuleb märkida riik, kust kaubad osteti;
- kui Eestis asuvale ehitusele ostetakse mitteresidentidelt lisaks allhankena teenuseid, tuleb need näidata ehitusteenuste ostuna Eestis. Teistest riikidest ehituse tarbeks ostetud teenuste korral tuleb mitteresidendi riigi koodi väljal esitada teenuse osutaja asukohariik.

Näide 1

Eesti ettevõtte (EE1) ostab ehitusteenust Soome ehitusettevõttelt (FI1) ja soovib, et Soome ettevõtte ehitaks maja Eestisse.

1. FI1 ostab maja ehituseks Eestist ehituskaupa 10 000 euro eest ja müüb need tellijale (EE1).
2. FI1 ostab Soomest kaupa 20 000 euro eest ja müüb need tellijale (EE1).
3. FI1 ostab Saksamaalt ventilatsiooniseadmeid 7000 euro eest ja need tarnitakse Saksamaalt Eestisse.
4. FI1 tellib pörandapaigalduse Eesti ehitusettevõttelt (EH3) 5000 euro eest.
5. EE1 maksab FI1-le ehitusteenuse eest 15 000 eurot, millele lisandub ostetud kaupade ja teenuste maksumus.

Teenuste väliskaubanduses kajastatakse seda kui ehitusteenuste ostu mitteresidendilt (partnerriik FI).

Ehitusteenuse ostuga seotud tehingute tegijad.

TELLIJA: EESTI (EE1)	EHITAJA: SOOME (FI1)	MAJA: EESTI	KAUBAD OSTAB: EHITAJA (FI1)
-----------------------------	-----------------------------	--------------------	------------------------------------

Kui Soome ehitusettevõtte (FI1) kajastab Eesti ettevõttele (EE1) esitatud arvel kõik tehingud eraldi kirjetena, peab Eesti ettevõtte (EE1) kajastama teenuste väliskaubanduse küsimustikus tehingud järgmiselt.

Ehitusega seotud tegevus				Küsimustiku väljad ja kirjed näite alusel					
Jrk	Ehitustegevuse kirjeldus	Maksumus (euro)	EE1 partneri residentsus	Tehing teenusega	Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse ja muu tehingu nimetus	Mitteresidendi riigi kood	Teenuse summa kokku, euro	Teenuse osutamise viis
1.	EE1 ostab FI1-lt ehituseks Eestist ostetud kaupu	10 000	EE	O	T44EKE00	Eestist ostetud kaubad Eestis asuvale ehitusobjektile	FI	10 000	4
2.	EE1 ostab FI1-lt Soomest ostetud kaupu	20 000	FI	O	T44VKE00	Välismaalt ostetud kaubad Eestis asuvale ehitusobjektile	FI	20 000	4
3.	EE1 ostab FI1-lt Saksamaalt ostetud ventilatsiooni-seadmed	7 000	DE	O	T44VKE00	Välismaalt ostetud kaubad Eestis asuvale ehitusobjektile	DE	7 000	4
4.	FI1 ostab EH3-lt Eestist pörandapaigalduse ja esitab arve EE1-le	5 000	EE	<i>Kajastatakse ehitusteenuse maksumuse real T41ET000 ühe kirjena.</i>					
5.	EE1 tasub FI1-le ehitusteenuse eest	15 000	FI	O	T41ET000	Hoonete ehitustööd Eestis	FI	20 000	4

Kui FI1 esitatud arvel on ehitusteenuse maksumus koos kaupade maksumusega (selles näites 57 000 eurot), tuleb kajastada kogu summa koodiga T41ET000 „Hoonete ehitustööd Eestis“.

Teenuse osutamise viis on sel juhul 4 ehk füüsiliste isikute kohalolek. Soome ehitusettevõtte tuleb Eestisse ehitama ning teenuse osutamine ja tarbimine toimub Soome ehitusettevõtja seisukohast vaadatuna välisriigis.

EH3, kellelt FI1 tellib allhankena põrandapaigalduse, peab kajastama küsimustikus tehingut järgmiselt.

Ehitusega seotud tegevus				Küsimustiku väljad ja kirjed näite alusel					
Jrk	Ehitustegevuse kirjeldus	Maksumus (euro)	EE3 partneri residentsus	Tehing teenusega	Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse ja muu tehingu nimetus	Mitte-residendi riigi kood	Teenuse summa kokku, euro	Teenuse osutamise viis
4.	EH3 osutab FI1-le Eestis asuval ehitusobjektile põrandapaigalduse teenust	5000	FI	M	T41ET000	Hoonete ehitustööd Eestis	FI	5000	2

Teenuse osutamise viisiks on sel juhul 2 ehk tarbimine välismaal. Soome ehitusettevõtte tuleb Eestisse ehk teenuse osutaja koduriiki, kus talle osutatakse põrandapaigaldusteenu.

Näide 2

Eesti ehitusettevõtte (EH3) osutab allhanget Soome ehitusettevõtjale (FI1, peatöövõtja), kes osutab Eestis ehitusteenu Eestis ettevõttele (EE1).

1. EH3 ostab ehituseks Eestist kaupu 5000 euro eest ja müüb peatöövõtjale FI1-le.
2. EH3 ostab Saksamaalt ehituskaupu 10 000 euro eest ja müüb peatöövõtjale FI1-le.
3. Ehitusteenu eest tasub FI1 EH3-le 13 000 eurot ja ehituse tarbeks ostetud kaupade summa.

Ehitusteenu müügiga seotud tehingute tegijad.

TELLIJA: SOOME (FI1)	EHITAJA: EESTI (EH3)	MAJA: EESTI	KAUBAD OSTAB: EHITAJA (EH3)
-----------------------------	-----------------------------	--------------------	------------------------------------

Kui Eesti ehitusettevõtte (EH3) kajastab Soome ehitusettevõttele (FI1) esitatud arvel kõik tehingud eraldi kirjetena, peab **Eesti ehitusettevõtte (EH3)** kajastama teenuste väliskaubanduse küsimustikus tehingud järgmiselt.

Ehitusega seotud tegevus				Küsimustiku väljad ja kirjed näite alusel					
Jrk	Ehitustegevuse kirjeldus	Maksumus (euro)	EH3 partneri residentsus	Tehing teenusega	Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse ja muu tehingu nimetus	Mitte-residendi kood	Teenuse summa kokku, euro	Teenuse osutamise viis
1.	EH3 ostab Eestist ehituskaupu	5 000	EE	<i>Ei kajastata, sest ehitusteenus on residentidevaheline tehing.</i>					
	EH3 müüb Eestist ostetud ehituskaubad peatöövõtjale FI1-le	5 000	FI	M	T44EKE00	Eestist ostetud kaubad Eestis asuvale ehitusobjektile	FI	5 000	2
2.	EH3 ostab Saksamaalt ehituskaupu	10 000	DE	O	T44VKE00	Välismaalt ostetud kaubad Eestis asuvale ehitusobjektile	DE	10 000	2
	EH3 müüb Saksamaalt ostetud ehituskaubad peatöövõtjale FI1-le	10 000	FI	M	T44VKE00	Välismaalt ostetud kaubad Eestis asuvale ehitusobjektile	FI	10 000	2
3.	EH3 allhankena osutatud ehitusteenu maksumus	13 000	FI	M	T41ET000	Hoonete ehitustööd Eestis	FI	13 000	2

Näide 3

Eesti ehitusettevõtte (EH3) ehitab **Eestis** maja **Eesti ettevõtte (EE1)** tellimusel ning EH3 ostab ehitusele allhankena teenuse Soome ehitusettevõtelt (F11).

1. EH3 ostab ehituseks Eestist kaupu 5000 euro eest.
2. EH3 ostab Soomest siseviimistluseks ehituskaupu 10 000 euro eest.
3. EH3 tellib katusepaigalduse Soome ettevõtelt (F11) 15 000 euro eest.
4. EE1 tasub EH3-le ehitusteenuse eest 13 000 eurot ja ehituse tarbeks ostetud kaupade ja teenuste summa.

Ehitusteenuse müügiga seotud tehingute tegijad.

TELLIJA: EESTI (EE1)	EHITAJA: EESTI (EH3)	MAJA: EESTI	KAUBAD OSTAB: EHITAJA (EH3)
-----------------------------	-----------------------------	--------------------	------------------------------------

Eesti ehitusettevõtte (EH3) peab kajastama teenuste väliskaubanduse küsimustikus tehingud järgmiselt.

Ehitusega seotud tegevus				Küsimustiku väljad ja kirjed näite alusel					
Jrk	Ehitustegevuse kirjeldus	Maksumus (euro)	EH3 partneri residentsus	Tehing teenusega	Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse ja muu tehingu nimetus	Mitte-residendi kood	Teenuse summa kokku, euro	Teenuse osutamise viis
1.	EH3 ostab ehituseks kaubad Eestist	5 000	EE	<i>Ei kajastata, sest on residentidevaheline tehing.</i>					
2.	EH3 ostab ehituseks kaubad Soomest	10 000	FI	<i>Ei kajastata, sest ehitusteenuse müük koos kaubaga on residentidevaheline tehing.</i>					
3.	EH3 tellib katusepaigalduse Soomest	15 000	FI	0	T41ET000	Hoonete ehitustööd Eestis	FI	15 000	4
4.	EE1 tasub EH3-le ehitusteenuse eest	13 000	EE	<i>Ei kajastata, sest on residentidevaheline tehing.</i>					
	EE1 tasub EH3-le ostetud kaupade eest	15 000	EE	<i>Ei kajastata, sest on residentidevaheline tehing.</i>					
	EE1 tasub EH3-le katusepaigalduse teenuse eest	15 000	EE	<i>Ei kajastata, sest on residentidevaheline tehing.</i>					

EH3 kajastab vaid FI1-lt tellitud katusepaigalduse kui Eestisse hoonete ehituseks mitteresidendilt (Soome ettevõtelt) ostetud teenuse.

Teenuse osutamise viis on sel juhul 4 ehk füüsiliste isikute kohalolek. Soome ehitusettevõtte tuleb Eestisse katust paigaldama ja teenust osutatakse Soome ehitusettevõtja seisukohast vaadatuna välisriigis.

Eesti ettevõtte EE1 ehk ehitustööde tellija selles näites küsimustikku ei täida, sest tegemist on residentidevaheliste tehingutega. Kui katusepaigalduse Soomest oleks tellinud EE1, siis peaks ta selle tehingu küsimustikus kajastama nii nagu EH3.

4.3. TRANSPORDITEENUSTE KAJASTAMINE KÜSIMUSTIKUS

Transpordiga seotud teenused võib jagada järgmiselt:

- sõitjateveoga seotud teenused;
- kaubaveoga seotud teenused;
- transporti abistavad teenused.

Transpordiga seotud teenuste peamised koodid.

Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse kirjeldus
Reisijateveoga seotud teenused	
T491MR00	Mitteresidendist vedaja rahvusvahelise sõitjateveo teenused raudteel (k.a sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)
T491R000	Residendist vedaja rahvusvahelise sõitjateveo teenused raudteel (k.a sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)
T491YRV0	Raudteetranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga reisijate veoks
T49311MR	Mitteresidendist vedaja riigisisese sõitjateveo teenused raudteel
T49311R0	Residendist vedaja riigisisese sõitjateveo teenused raudteel
T49312MR	Mitteresidendist vedaja riigisisese sõitjate maismaaveoteenused
T49312R0	Residendist vedaja riigisisese sõitjate maismaaveoteenused
T4939MR0	Mitteresidendist vedaja rahvusvahelised sõitjate maismaaveoteenused (k.a sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)
T4939R00	Residendist vedaja rahvusvahelised sõitjate maismaaveoteenused (k.a sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)
T49YRV00	Maanteetranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga reisijate veoks
T501MR00	Mitteresidendist vedaja sõitjateveoteenused merel ja rannavetes (k.a sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)
T501R000	Residendist vedaja sõitjateveoteenused merel ja rannavetes (k.a sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)
T501YRV0	Meretranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga reisijate veoks
T503MR00	Mitteresidendist vedaja sõitjateveoteenused sisevetel
T503R000	Residendist vedaja sõitjateveoteenused sisevetel
T511MR00	Mitteresidendist vedaja sõitjate õhuveoteenused (k.a reisijate teenindus rahvusvahelisel liinil)
T511R000	Residendist vedaja sõitjate õhuveoteenused (k.a reisijate teenindus rahvusvahelisel liinil)
T511YRV0	Õhutranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga reisijate veoks
Kaubaveoga seotud teenused	
T492E000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused raudteel Eestis/Eestisse
T492V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused raudteel välismaal/välismaale
T492YRV0	Raudteetranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga kauba veoks
T494E000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused maanteel Eestis/Eestisse
T494V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused maanteel välismaal/välismaale
T4950000	Torutransporditeenused
T49YKV00	Maanteetranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga kauba veoks
T502E000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused merel ning rannavetes Eestis/Eestisse
T502V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused merel ning rannavetes välismaal/välismaale
T502YKV0	Meretranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga kauba veoks
T504E000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused sisevetel Eestis/Eestisse
T504V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused sisevetel välismaal/välismaale
T5121E00	Ekspedeerimine ja muud kaupade õhuveoteenused Eestis/Eestisse
T5121V00	Ekspedeerimine ja muud kaupade õhuveoteenused välismaal/välismaale
T5121YRV	Õhutranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga kauba veoks
T5122000	Kosmosetransporditeenused
T5300000	Posti- ja kulleriteenused
Transporti abistavad teenused	
Transpordiettevõtte (EMTAK 49–52) abistavad teenused	
T5221100	Raudteevedu abistavad teenused (sh transpordiettevõtete ladustamisteenused)
T5221200	Maanteevedu abistavad teenused (sh transpordiettevõtete ladustamisteenused)
T5221300	Torutranspordit abistavad teenused
T5222000	Veetranspordit abistavad teenused (sh transpordiettevõtete ladustamisteenused)
T5223000	Õhutranspordit abistavad teenused (sh transpordiettevõtete ladustamisteenused)
Mittetranspordiettevõtte (EMTAK, v.a 49–52) abistavad teenused	
T5229000	Muud veondust abistavad teenused (sh mitteveotevõtete ladustamisteenused)

Mittetranspordiettevõtted peavad kajastama transporditeenuse juhul, kui transpordikulu kohta esitatakse eraldi arve – sellisel juhul on tegemist teenusega. Kui transpordikulu on kaubaarvel, siis lisatakse see kauba väärtusele ning kajastatakse kaupade väliskaubandusstatistikas koos kaubaga.

Vedude korraldamisel kasutatakse tihti ka kombineeritud vedusid. Üldjuhul selliste veoste tellija (Eesti mittetranspordiettevõtte) ei tea eraldi veomaksumust veoliigi järgi ja sellisel juhul peaks mittetranspordi-ettevõtte kasutama veo kirjeldamiseks koodi, mille osatähtsus veose maksumuses on suurim.

Näide 1

Tellitakse täistreileriga vedu Tallinnast Rovaniemisse. Teenus tellitakse autoveoettevõttelt. Kaup laaditakse treilerisse, auto sõidab laevaga Tallinnast Helsingisse ja sealt maismaad mööda Rovaniemisse.

Veoliigiks on autotransport, s.t maismaavedu.

Näide 2

Kulude kokkuhoiu eesmärgil tellitakse kaubavedu maismaad mööda Tartust Frankfurti ja sealt edasi õhuveoga Frankfurdist Pekingisse.

Veoliigiks on õhuvedu.

Transpordiettevõtte tellib tellimuse täitmiseks tavaliselt kõik teenuse osad eraldi ning tema saab kasutada iga teenuse liigile vastavat koodi.

Enamjaolt on transporditeenused piiriülesed teenused (v.a abiteenused), mida osutatakse Eesti vedajatele välismaa sadamates või välismaistele vedajatele Eesti sadamates (vt [ptk 3.5. „Teenuse osutamise peamine viis“](#)).

4.3.1. TRANSPORDIETTEVÕTE MÜÜB TRANSPORDITEENUST

Järgnevalt mõned näited, kuidas Eesti transpordiettevõtted peaksid küsimustikus kajastama nende endi osutatud transporditeenuseid.

Kui veosed transporditakse Eestist välismaale.

Näide 1

Eesti transpordiettevõtte (ET4) saab järgmised tellimused.

- 1. Leedu ettevõtte (LT1) tellib kaupade maismaaveo Eestist Leetu maksumusega 1000 eurot.*
- 2. Vene ettevõtte (RU1) tellib kaupade raudteeveo Eestist Venemaale maksumusega 1500 eurot.*
- 3. Leedu ettevõtte (LT1) tellib kaupade mereveo Eestist Leetu maksumusega 2000 eurot.*
- 4. Leedu ettevõtte (LT1) tellib kaupade õhuveo Eestist Leetu maksumusega 2500 eurot.*
- 5. Eesti ehitusettevõtte (EH3) tellib kaupade maismaaveo Eestist Läti maksumusega 800 eurot.*

Teenuse kirjeldus				Küsimustiku väljad ja kirjed näite alusel					
Jrk	Veotellimuse kirjeldus	Maksumus (euro)	Partneri residentsus	Tehing teenusega	Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse ja muu tehingu nimetus	Mitte-residendi riigi kood	Teenuse summa kokku, euro	Teenuse osutamise viis
1.	LT1 tellib maismaaveo Eestist Leetu	1000	LT	M	T494V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused maanteel välismaal/välismaale	LT	1000	1
2.	RU1 tellib raudteeveo Eestist Venemaale	1500	RU	M	T492V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused raudteel välismaal/välismaale	RU	1500	1
3.	LT1 tellib mereveo Eestist Leetu	2000	LT	M	T502V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused merel ning rannavetes välismaal/välismaale	LT	2000	1
4.	LT1 tellib õhuveo Eestist Leetu	2500	LT	M	T5121V00	Ekspedeerimine ja muud kaupade õhuveoteenused välismaal/välismaale	LT	2500	1
5.	EH3 tellib maismaaveo Eestist Läti	800	EE	<i>Ei kajastata, sest on residentidevaheline tehing.</i>					

Selle näite korral võib eeldada, et ET4 osutas teenuseid ise, mistõttu kajastatakse tehingud teenuste müügina (M). Kui mõne mitteresidendile osutatud veoteenuse tellis ET4 mõnelt teiselt sama teenust osutavalt majandusüksuselt, siis tuleb teha kindlaks, kas teenus osteti residendilt või mitteresidendilt:

- kui teenus osteti residendilt, siis seda küsimustikus ei kajastata;
- kui teenus osteti mitteresidendilt, siis kajastatakse see kui teenuse ost (O) eraldi kirjena.

Kui veod toimuvad välismaal, kajastatakse tehingud samamoodi nagu eelmises näites.

Näide 2

Eesti transpordiettevõtte saab järgmised tellimused.

1. Leedu ettevõtte (LT1) tellib kaupade maismaaveo Lätist Leetu maksumusega 1000 eurot.
2. Vene ettevõtte (RU1) tellib kaupade raudteeveo Venemaalt Ukrainasse maksumusega 1500 eurot.
3. Leedu ettevõtte (LT1) tellib kaupade mereveo Lätist Leetu maksumusega 2000 eurot.
4. Leedu ettevõtte (LT1) tellib kaupade õhuveo Lätist Leetu maksumusega 2500 eurot.
5. Eesti ehitusettevõtte (EH3) tellib kaupade maismaaveo Leedust Läti maksumusega 800 eurot.

Teenuse kirjeldus				Küsimustiku väljad ja kirjed näite alusel					
Jrk	Veotellimuse kirjeldus	Maksumus (euro)	Partneri residentsus	Tehing teenusega	Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse ja muu tehingu nimetus	Mitte-residendi riigi kood	Teenuse summa kokku, euro	Teenuse osutamise viis
1.	LT1 tellib maanteeveo Lätist Leetu	1000	LT	M	T494V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused maanteel välismaal/välismaale	LT	1000	1
2.	RU1 tellib raudteeveo Venemaalt Ukrainasse	1500	RU	M	T492V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused raudteel välismaal/välismaale	RU	1500	1
3.	LT1 tellib mereveo Lätist Leetu	2000	LT	M	T502V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused merel ning rannavetes välismaal/välismaale	LT	2000	1
4.	LT1 tellib õhuveo Lätist Leetu	2500	LT	M	T5121V00	Ekspedeerimine ja muud kaupade õhuveoteenused välismaal/välismaale	LT	2500	1
5.	EH3 tellib maismaaveo Leedust Läti	800	EE	<i>Ei kajastata, sest on residentidevaheline tehing.</i>					

Näide 3

Suurbritannia ettevõtte (GB1) tellib Eesti transpordiettevõttelt (ET4) reisijate veoks järgmised teenused.

1. Lennuki rent koos meeskonnaga reisijate lennuks Tallinnast Varssavisse maksumusega 10 000 eurot. ET4 tellib selleks veo Leedu ettevõttelt (LT1).
2. Reisijate toitlustus lennuki pardal maksumusega 500 eurot. ET4 tellib selleks toidud Eesti ettevõttelt (EE1).
3. Lennujaamamaksud Varssavis 250 euro ja Tallinnas 150 euro eest.
4. GB1 tasub tellitud teenuste eest kokku 12 000 eurot.

Teenuse kirjeldus				Küsimustiku väljad ja kirjed näite alusel					
Jrk	Veotellimuse kirjeldus	Maksumus (euro)	Partneri residentsus	Tehing teenusega	Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse ja muu tehingu nimetus	Mitte-residendi riigi kood	Teenuse summa kokku, euro	Teenuse osutamise viis
1.	ET4 rendib lennuki koos meeskonnaga LT1-lt	10 000	LT	O	T511YRV0	Õhutranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga reisijate veoks	LT	10 000	1
2.	ET4 tellib toitlustuse EE1-lt	500	EE	<i>Ei kajastata, sest on residentidevaheline tehing.</i>					
3.	ET4 tasub lennujaamamaksud Varssavis	250	PL	O	T5223000	Õhutranspordi abistavad teenused (sh transpordiettevõtete ladustamisteenused)	PL	250	1
4.	ET4 tasub lennujaamamaksud Tallinnas	150	EE	<i>Ei kajastata, sest on residentidevaheline tehing.</i>					
5.	GB1 tasub ET4-le teenuse eest	12 000	GB	M	T511MR00	Mitteresidendist vedaja sõitjate õhuveoteenused (k.a reisijate teenindus rahvusvahelisel liinil)	GB	12 000	1

4.3.2. EESTI TRANSPORDIETTEVÕTE OSTAB TRANSPORDITEENUST

Näide selle kohta, kui transpordiettevõtte tellib transporditeenuseid mitteresidendist partnerilt.

Näide 1

Eesti ettevõtte (EE1) tellib Eesti transpordiettevõttelt (ET4) kaupade veo Pekingist (Hiina) Võrru (Eesti), makstes selle eest kokku 3250 eurot. ET4 tellib selleks järgmised teenused.

1. Merekonteineri veo Hiina transpordiettevõttelt Shanghai-Peking-Shanghai 300 euro eest.
2. Mereveo Taani laevaliiniga Shanghai-Antwerpen-Klaipeda 1800 euro eest.
3. Konteineri ladustamise teenuse Leedu ettevõttelt 200 euro eest.
4. Bill of lading'u originaali saatmise Klaipedasse Eesti kullerfirmaga 30 euro eest.
5. Merekonteineri veo Leedu transpordiettevõttelt marsruudil Klaipeda-Võru 500 euro eest.
6. Läti ettevõttelt merekonteineri puhastuse 100 euro ja aukude paranduse 150 euro eest.

ET4 peab kajastama tehingud järgmiselt.

Teenuse kirjeldus				Küsimustiku väljad ja kirjed näite alusel					
Jrk	Veotellimuse kirjeldus	Maksumus (euro)	Partneri residentsus	Tehing teenusega	Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse ja muu tehingu nimetus	Mitte-residendi riigi kood	Teenuse summa kokku, euro	Teenuse osutamise viis
1.	ET4 tellib konteineri maismaaveo Hiinas	300	CN	0	T494E000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused maanteel Eestis/Eestisse	CN	300	1
2.	ET4 tellib konteineri mereveo Hiinast Leetu	1800	DK	0	T502E000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused merel ning rannaveses Eestis/Eestisse	DK	1800	1
3.	ET4 tellib konteineri ladustamise Leedus	200	LT	0	T5222000	Veetranspordi abistavad teenused (sh transpordiettevõtete ladustamisteenus)	LT	200	2
4.	ET4 tellib dokumentide saatmise Eestist Leetu	30	EE	<i>Ei kajastata, sest on residentidevaheline tehing.</i>					
5.	ET4 tellib konteineri maismaaveo Leedust Eestisse	500	LT	0	T494E000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused maanteel Eestis/Eestisse	LT	500	1
6.	ET4 tellib konteineri puhastuse ja paranduse	250	LV	0	T5222000	Veetranspordi abistavad teenused (sh transpordiettevõtete ladustamisteenus)	LV	250	2
7.	ET4 teenustasu (3250 miinus kulud) transporditeenuste vahendamise eest	170	EE	<i>Ei kajastata, sest on residentidevaheline tehing.</i>					
8.	EE1 tasub ET4-le transporditeenuse eest	3250	EE	<i>Ei kajastata, sest on residentidevaheline tehing.</i>					

Kuigi enamik vedusid toimub välismaal (nt konteineri maismaavedu Shanghai-Peking-Shanghai), on veo lõppsihtpunkt Võru ning seetõttu vaadeldakse selle veo komponente kui kaubavedu Eestisse ja kasutatakse vastavalt koode T494E000 ja T502E000.

Konteineri ladustamise ning puhastamise ja parandamise teenus on välismaal tarbitud teenus (osutamise viis 2): konteinerit ladustati Leedus ning parandati ja puhastati Lätis.

4.3.4. MITTETRANSPORDIETTEVÕTE OSTAB TRANSPORDITEENUST

Järgnevalt mõned näited, kuidas Eesti majandusüksused peaksid küsimustikus kajastama nende ostetud transporditeenuseid.

Näide selle kohta, kui kaubad tuuakse välismaalt Eestisse.

Näide 1

Eesti ettevõtte (EE1) tellib järgmised kaubaveoteenused.

1. Leedu ettevõttelt (LT1) maismaaveo Leedust Eestisse maksumusega 1000 eurot.
2. Venemaa ettevõttelt (RU1) raudteeveo Venemaalt Eestisse maksumusega 1500 eurot.
3. Leedu ettevõttelt (LT1) mereveo Leedust Eestisse maksumusega 2000 eurot.
4. Leedu ettevõttelt (LT1) õhuveo Leedust Eestisse maksumusega 2500 eurot.
5. Eesti transpordiettevõttelt (ET4) maismaaveo Lätist Eestisse maksumusega 800 eurot.

Teenuse kirjeldus				Küsimustiku väljad ja kirjed näite alusel					
Jrk	Veotellimuse kirjeldus	Maksumus (euro)	Partneri residentsus	Tehing teenusega	Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse ja muu tehingu nimetus	Mitte-residendi riigi kood	Teenuse summa kokku, euro	Teenuse osutamise viis
1.	LT1 teeb maismaaveo Leedust Eestisse	1000	LT	O	T494E000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused maanteel Eestis/Eestisse	LT	1000	1
2.	RU1 teeb raudteeveo Venemaalt Eestisse	1500	RU	O	T492E000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused raudteel Eestis/Eestisse	RU	1500	1
3.	LT1 teeb mereveo Leedust Eestisse	2000	LT	O	T502E000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused merel ja rannavetes Eestis/Eestisse	LT	2000	1
4.	LT1 teeb õhuveo Leedust Eestisse	2500	LT	O	T5121E00	Ekspedeerimine ja muud kaupade õhuveo teenused Eestis/Eestisse	LT	2500	1
5.	ET4 teeb maismaaveo Lätist Eestisse	800	EE	<i>Ei kajastata, sest on residentidevaheline tehing.</i>					

Kui kaubad viiakse Eestist välismaale.

Näide 2

Eesti ettevõtte (EE1) tellib järgmised kaubaveoteenused.

1. Leedu ettevõttelt (LT1) maismaaveo Eestist Leetu maksumusega 1000 eurot.
2. Venemaa ettevõttelt raudteeveo Eestist Venemaale maksumusega 1500 eurot.
3. Leedu ettevõttelt (LT1) mereveo Eestist Leetu maksumusega 2000 eurot.
4. Leedu ettevõttelt (LT1) õhuveo Eestist Leetu maksumusega 2500 eurot.
5. Eesti transpordiettevõttelt (ET4) maismaaveo Eestist Läti maksumusega 800 eurot.

Teenuse kirjeldus				Küsimustiku väljad ja kirjed näite alusel					
Jrk	Veotellimuse kirjeldus	Maksumus (euro)	Partneri residentsus	Tehing teenusega	Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse ja muu tehingu nimetus	Mitte-residendi riigi kood	Teenuse summa kokku, euro	Teenuse osutamise viis
1.	LT1 teeb maismaaveo Eestist Leetu	1000	LT	O	T494V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused maanteel välismaal/välismaale	LT	1000	1
2.	RU1 teeb raudteeveo Eestist Venemaale	1500	RU	O	T492V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused raudteel välismaal/välismaale	RU	1500	1
3.	LT1 teeb mereveo Eestist Leetu	2000	LT	O	T502V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused merel ning rannavetes välismaal/välismaale	LT	2000	1
4.	LT1 teeb õhuveo Eestist Leetu	2500	LT	O	T5121V00	Ekspedeerimine ja muud kaupade õhuveoteenused välismaal/välismaale	LT	2500	1
5.	ET4 teeb maismaaveo Eestist Läti	800	EE	<i>Ei kajastata, sest on residentidevaheline tehing.</i>					

Kui kaubaveod toimuvad välismaal.

Näide 3

Eesti ettevõtte (EE1) tellib järgmised kaubaveoteenused.

1. Leedu ettevõttelt (LT1) maismaaveo Lätist Leetu maksumusega 1000 eurot.
2. Venemaa ettevõttelt (RU1) raudteeveo Venemaalt Ukrainasse maksumusega 1500 eurot.
3. Leedu ettevõttelt (LT1) mereveo Lätist Leetu maksumusega 2000 eurot.
4. Leedu ettevõttelt (LT1) õhuveo Lätist Leetu maksumusega 2500 eurot.
5. Eesti transpordiettevõttelt (ET4) maismaaveo Leedust Lätti 800 euro eest.

Teenuse kirjeldus				Küsimustiku väljad ja kirjed näite alusel					
Jrk	Veotellimuse kirjeldus	Maksumus (euro)	Partneri residentsus	Tehing teenusega	Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse ja muu tehingu nimetus	Mitte-residendi riigi kood	Teenuse summa kokku, euro	Teenuse osutamise viis
1.	LT1 teeb maanteeveo Lätist Leetu	1000	LT	O	T494V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused maanteel välismaal/välismaale	LT	1000	1
2.	RU1 teeb raudteeveo Venemaalt Ukrainasse	1500	RU	O	T492V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused raudteel välismaal/välismaale	RU	1500	1
3.	LT1 teeb mereveo Lätist Leetu	2000	LT	O	T502V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused merel ning rannavetes välismaal/välismaale	LT	2000	1
4.	LT1 teeb õhuveo Lätist Leetu	2500	LT	O	T5121V00	Ekspedeerimine ja muud kaupade õhuveoteenused välismaal/välismaale	LT	2500	1
5.	ET4 teeb maismaaveo Leedust Lätti	800	EE	<i>Ei kajastata, sest on residentidevaheline tehing.</i>					

Kui osa veost toimub välismaal ja osa Eestis.

Näide 4

Eesti ettevõtte (EE1) tellib järgmised kaubaveoteenused.

1. Leedu ettevõttelt (LT1) maismaaveo, millega osa kaubast viiakse Leedust Lätti ja osa Eestisse. Maismaaveo maksumus kokku on 1500 eurot, millest 1000 eurot on vedu Eestisse.
2. Venemaa ettevõttelt (RU1) raudteeveo, millega osa kaubast viiakse Venemaalt Ukrainasse ja osa Eestisse. Raudteevedu Ukrainasse maksab 1500 eurot ja Eestisse 1000 eurot.
3. Leedu ettevõttelt (LT1) mereveo, millega osa kaubast viiakse Leedust Lätti ja osa Eestisse. Merevedu Lätti maksab 2000 eurot ja Eestisse 3000 eurot.
4. Leedu ettevõttelt (LT1) õhuveo, millega osa kaubast viiakse Leedust Lätti ja osa Eestisse. Õhuveo eest makstakse kokku 2500 eurot. Kauba vedu Eestisse maksab 1500 eurot.

Teenuse kirjeldus				Küsimustiku väljad ja kirjed näite alusel					
Jrk	Veotellimuse kirjeldus	Maksumus (euro)	Partneri residentsus	Tehing teenusega	Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse ja muu tehingu nimetus	Mitte-residendi riigi kood	Teenuse summa kokku, euro	Teenuse osutamise viis
1.	LT1 teeb maanteeveo Leedust Lätti	500	LT	O	T494V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused maanteel välismaal/välismaale	LT	500	1
	LT1 teeb maanteeveo Leedust Eestisse	1000	LT	O	T494E000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused maanteel Eestis/Eestisse	LT	1000	1
2.	RU1 teeb raudteeveo Venemaalt Ukrainasse	1500	RU	O	T492V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused raudteel välismaal/välismaale	RU	1500	1
	RU1 teeb raudteeveo Venemaalt Eestisse	1000	RU	O	T492E000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused raudteel Eestis/Eestisse	RU	1000	1
3.	LT1 teeb mereveo Leedust Lätti	2000	LT	O	T502V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused merel ning rannavetes välismaal/välismaale	LT	2000	1
	LT1 teeb mereveo Leedust Eestisse	3000	LT	O	T502E000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused merel ja rannavetes Eestis/Eestisse	LT	3000	1
4.	LT1 teeb õhuveo Leedust Lätti	1000	LT	O	T5121V00	Ekspedeerimine ja muud kaupade õhuveo teenused välismaal/välismaale	LT	1000	1
	LT1 teeb õhuveo Leedust Eestisse	1500	LT	O	T5121E00	Ekspedeerimine ja muud kaupade õhuveo teenused Eestis/Eestisse	LT	1500	1

Selles näites oli täpselt teada iga osasaadetise transpordi maksumus, kuid võib juhtuda, et majandusüksus seda ei tea.

Näide 5

EE1 tellib maismaaveo täiskoorma (treiler) marsruudil Amsterdam-Vilnius. Vilniuses laaditakse koorem maha, samast ettevõttest võetakse peale uus koorem EE1-le ja viiakse see Vilniusest Tallinna. Kogu veo maksumus on 4000 eurot.

Sellisel juhul tuleks transport jagada proportsionaalselt eri teenuste koodide vahel. Kui majandusüksuse raamatupidamises tehakse samuti eri kaubasaadetiste transpordikulude jaotus, tuleks kasutada raamatupidamisinfot ja kajastada teenuste maksumus raamatupidamiskannete alusel.

4.4. TÖÖTLEMISTEENUSED (teenuse koodid: T1000000–T1700000; T1900000–T3200000; T8292000)

Töötlemine on lepingujärgne tegevus, millega luuakse uusi tooteid või muudetakse kauba omadusi (nt rõivaste õmblemine, metalli töötlemine, õli rafineerimine, sõidukite monteerimine, vedelike villimine, mõnel juhul kaupade pakendamine, kaupade konserveerimine, vedelike lahjendamine jne). Töödeldavad kaubad ei kuulu töötlejale. Töötlemisteenuse maksumus **ei sisalda töödeldavate kaupade maksumust, kuid võib sisaldada töötlejalt kaubale lisatud materjalide väärtust.**

Kui teenuse osutamisel osteti lisaks mitmesuguseid kaupu, siis nende maksumust küsimustikus eraldi kajastama ei pea. Teenuste väliskaubanduse küsimustikus kajastatakse vaid teenuse maksumus, sh nende kaupade maksumus, mis olid osa teenuse maksumusest.

Kuidas eristada töötlemisteenuste ja kaupade väliskaubandust?

1. Kui majandusüksus müüb tooteid, mis kuuluvad talle, soetab nende valmistamiseks materjalid ja valmistab tooted ise, on tegemist **kaupade ekspordiga** ning see kajastatakse Intrastati lähetamise küsimustikus (kui majandusüksusel on Intrastati küsimustikuga andmete esitamise kohustus) või tollideklaratsioonil.
2. Kui majandusüksus **saab tellijalt tasuta materjalid**, millest valmistab tellijale tooted, siis üldjuhul ei kuulu toote õigused valmistajale, vaid tellijale ning sel juhul on tegemist töötlemisega, s.t **teenuse müügiga**.

Näiteks

- Õmblusettevõttele saadetakse kangad, vaheriided, nõöbid jt furnituurid jne ning õmblusettevõtte valmistab neist tellija spetsifikatsiooni järgi rõivaid. Valmistooted saadetakse kliendile.
- Tellija saadab metallist detailid, mille metallitöötlusettevõtte puhastab ja värvib. Töödeldud tooted saadetakse kliendile.

Sellisel juhul on tegemist „Teiste omandis olevate füüsiliste sisendite töötlemise teenusega“ ning teenuste väliskaubanduse küsimustikus tuleb kajastada ainult töötlemisteenuse maksumus. Samal ajal tuleb kajastada kaupade liikumine Intrastatis (kui majandusüksusel on Intrastati küsimustikuga andmete esitamise kohustus) või tollideklaratsioonil tehinguliikidega 41, 42, 51 või 52, mille korral saabumisel kajastatakse töötlemiseks imporditud kaupade maksumus ja lähetamisel toote maksumus (töötlemiseks imporditud kaupade maksumus + lisaks ostetud kaupade maksumus + töötlemisteenuse maksumus).

3. Kui majandusüksus soetab materjalid ja valmistab ise tooted kliendilt saadud spetsifikatsioonide, tootekirjelduste vm info alusel (mis üldjuhul saadetakse interneti teel), **on tootja seisukohalt tegemist kaupade tootmisega tellimustööna ja tellija seisukohalt kaupade tootmiseks vajaliku tootmisvõimsuse sisseostuga.**

Näiteks

- Trükikojale saadetakse trükifail. Trükikoda soetab materjalid, trükib failis oleva materjali raamatuks/brošüüriks ning saadab kliendile.
- Õmblusettevõtte saab kliendilt toote tehnilise kirjelduse või lõiked. Õmblusettevõtte soetab materjalid, teeb saadetud lõigete alusel juurdelõikuse ning õmbleb tooted nende spetsifikatsiooni järgi. Valmis tooted saadetakse kliendile.

Sellisel juhul on tegemist **kaupade väliskaubandusega** ning need tehingud tuleb kajastada ainult Intrastati küsimustikus (kui majandusüksusel on Intrastati küsimustikuga andmete esitamise kohustus) või tollideklaratsioonil tehinguliigiga 11 nii impordi kui ka ekspordi korral. **Teenuste väliskaubanduse küsimustikus selliseid tehinguid ei kajastata.**

Näide 1

Eesti õmblusettevõttele saadetakse Rootsi kaubandusketilt kangas ja pakkematerjalid (riidepuud, kilekotid, etiketid). Eesti õmblusettevõtte pakub Rootsi ettevõttele pluuside õmblemise teenust. Selleks saab Eesti õmblusettevõtte tellijalt ka juurdelõikuseks vajalikud lõiked ja toodete kirjeldused. Õmblusteenuse maksumus on 20 000 eurot, mis sisaldab teenuse osutamiseks vajalike õmblustarvikute maksumust.

Õmblusteenuse osutamist kajastatakse küsimustikus järgmiselt.

Küsimustiku väljad ja kirjed näite alusel					
Tehing teenusega	Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse ja muu tehingu nimetus	Mitteresidendi riigi kood	Teenuse summa kokku, euro	Teenuse osutamise viis
M	T1400000	Rõivatöötlemise teenused	SE	20 000	2

Näide 2

Veinikaubandusega tegelev Eesti ettevõtte ostab Itaaliast vaatides veini ja saadab vaadid Lätti, et seal vein pudelisse villitaks. Pudelites vein saadetakse Lätist Eestisse.

Küsimustiku väljad ja kirjed näite alusel					
Tehing teenusega	Teenuse ja muu tehingu kood	Teenuse ja muu tehingu nimetus	Mitteresidendi riigi kood	Teenuse summa kokku, euro	Teenuse osutamise viis
O	T1100000	Jookide töötlemise teenused	LV	5000	2

5. TEENUSTE VÄLISKAUBANDUSE STATISTIKA AVALDAMINE

Teenuste väliskaubandusstatistikat avaldatakse statistikaameti väljaannetes ja andmebaasis https://andmed.stat.ee/et/stat/majandus_valiskaubandus.

Veebilehel <https://www.stat.ee/et/avasta-statistikat/valdkonnad/majandus/valiskaubandus> saab

- lugeda väliskaubandusstatistika pressiteateid;
- lugeda elektroonilisi väljaandeid ja väliskaubandusteemalisi artikleid;
- kasutada andmebaasi <https://andmed.stat.ee/et/stat> (väliskaubandusstatistika leiab valdkonna „Majandus“ alavaldkonnast „Väliskaubandus“);
- kasutada väliskaubandusstatistika valmistabeleid.

Väliskaubandusstatistika kohta saab detailsemat infot tellida veebilehelt <https://www.stat.ee/et/avasta-statistikat/kysi-statistikat>.

Euroopa Liidu riikide väliskaubandusstatistika leiab Eurostati andmebaasist <https://ec.europa.eu/eurostat/web/international-trade-in-services/database>.

Teenuste väliskaubandusstatistikat avaldatakse iga kvartal

- väliskaubandusandmete uuendamine statistika andmebaasis
- väliskaubanduse pressiteade eelmise kvartali kohta

LISAD

Lisa 1. EMTAK, teenuste koodid ja teenuste osutamise viisid

EMTAK		Teenuste väliskaubanduse küsimustiku teenuse kood		Levinuim teenuse osutamise viis		
	Kirjeldus	Teenuse kood	Teenuse kirjeldus eesti keeles	1	2	4
A Põllumajandus, metsandus ja kalapüük						
01	Taime- ja loomakasvatus, jahindus ja neid teenindavad tegevusalad	T0160000	Taime- ja loomakasvatusega seotud teenused (v.a veterinaarteenused)			
		T0170000	Jahipidamine, püünisjaht ja nendega seotud teenused			
02	Metsamajandus ja metsavarumine	T0210000	Metsapuud ja metsataimlate teenused (sh abistavad teenused)			
03	Kalapüük ja vesiviljelus	T0300700	Kalandusega ja vesiviljelusega seotud teenused			
B Mäetööstus						
09	Kaevandamist abistavad tegevused	T0900000	Kaevandamist abistavad teenused			
C Töötlev tööstus						
10	Toiduainete tootmine	T1000000	Toiduainete töötlemise teenused			
11	Joogitootmine	T1100000	Jookide töötlemise teenused			
12	Tubakatoodete tootmine	T1200000	Tubakatoodete töötlemise teenused			
13	Tekstiilitootmine	T1300000	Tekstiili töötlemise teenused			
14	Rõivatootmine	T1400000	Rõivatöötlemise teenused			
15	Nahatöötlemine ja nahktoodete tootmine	T1500000	Nahatöötlemise ja nahktoodete töötlemise teenused			
16	Puidutöötlemine ning puit- ja korktoodete tootmine, v.a mööbel; õlest ja punumismaterjalist toodete tootmine	T1600000	Puidutöötlemise ning puit- ja korktoodete töötlemise teenused			
17	Paberi ja pabertoodete tootmine	T1700000	Paberi ja pabertoodete töötlemise teenused			
18	Trükindus ja salvestiste paljundus	T1800000	Trüki- ja salvestusteenused			
19	Koksi ja puhastatud naftatoodete tootmine	T1900000	Koksi ja puhastatud naftatoodete töötlemise teenused			
20	Kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	T2000000	Kemikaalide ja keemiatoodete töötlemise teenused			
21	Põhifarmaatsiatoodete ja ravimpreparaatide tootmine	T2100000	Põhifarmaatsiatoodete ja ravimpreparaatide töötlemise teenused			
22	Kummi- ja plasttoodete tootmine	T2200000	Kummi- ja plasttoodete töötlemise teenused			
23	Muude mittemetalsetest mineraalidest toodete tootmine	T2300000	Muud mittemetalsetest mineraalidest toodete töötlemise teenused			
24	Metallitootmine	T2400000	Metallitootmise töötlemise teenused			
25	Metalltoodete tootmine, v.a masinad ja seadmed	T2500000	Metalltoodete töötlemise teenused			
26	Arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine	T2600000	Arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete töötlemise teenused			
27	Elektriseadmete tootmine	T2700000	Elektriseadmete töötlemise teenused			
28	Mujal liigitamata masinate ja seadmete tootmine	T2800000	Mujal liigitamata masinate ja seadmete töötlemise teenused			
29	Mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine	T2900000	Mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste töötlemise teenused			
30	Muude transpordivahendite tootmine	T3000000	Muude transpordivahendite töötlemise teenused			

EMTAK		Teenuste väliskaubanduse küsimustiku teenuse kood		Levinuim teenuse osutamise viis		
	Kirjeldus	Teenuse kood	Teenuse kirjeldus eesti keeles	1	2	4
31	Mööblitootmine	T3100000	Mööblitootmise töötlemisteenused			
32	Muu tootmine	T3200000	Muu tootmisega seotud töötlemisteenused			
33	Masinate ja seadmete remont ja paigaldus	T3310000	Metalltoodete, masinate ja seadmete remondi teenused			
		T3320000	Tööstuslike masinate ja seadmete paigaldamise teenused			
D Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine						
35	Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	T3512000	Elektrienergia ülekande teenused			
		T3513000	Elektrienergia jaotuse teenused			
		T3514000	Elektrienergia müügi teenused (sh komisjonitasud)			
		T3522000	Gaasijaotusteenused magistraalvõrgu kaudu			
		T3523000	Gaasimüügiteenused (sh komisjonitasud) magistraalvõrgu kaudu			
		T3530000	Auru ja konditsioneeritud õhuga varustamise teenused			
E Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus						
36	Veekogumine, -töötlus ja -varustus	T3600200	Veepuhastus- ja veevarustusteenused magistraalvõrgu kaudu			
37	Kanalisatsioon	T3700100	Kanalisatsiooniteenused			
38	Jäätmekogumine, -töötlus ja -kõrvaldus; materjalide taaskasutusele võtmine	T3800000	Jäätmekogumis-, jäätmetöötlus- ja jäätmekõrvaldusteenused; materjalide taaskasutamise teenused			
39	Saastekäitlus ja muud jäätmekäitlustegevused	T3900000	Saastekäitlusteenused ja muud jäätmekäitlusteenused			
F Ehitus						
41	Hoonete ehitus	T41ET000	Hoonete ehitustööd Eestis			
		T41VT000	Hoonete ehitustööd välismaal			
42	Rajatiste ehitus	T42ET000	Rajatiste ehitustööd Eestis			
		T42VT000	Rajatiste ehitustööd välismaal			
43	Eriehitustööd	T43ET000	Eriehitustööd Eestis			
		T43VT000	Eriehitustööd välismaal			
EMTAKi kood puudub		T44EKE00	Eestist ostetud kaubad Eestis asuvale ehitusobjektile			
		T44EKV00	Eestist ostetud kaubad välismaal asuvale ehitusobjektile			
		T44VKE00	Välismaalt ostetud kaubad Eestis asuvale ehitusobjektile			
		T44VKV00	Välismaalt ostetud kaubad välismaal asuvale ehitusobjektile			
G Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrattaste remont						
45	Mootorsõidukite ja mootorrattaste hulgi- ja jaemüük ning remont	T4510000	Mootorsõidukite müügi teenused			
		T4520000	Mootorsõidukite remondi ja hoolduse teenused			
		T4530000	Mootorsõidukite varuosade ja lisaseadmete müügi teenused			
		T4540000	Mootorrattaste ning nende varuosade ja lisaseadmete müügi teenused			
		T4540500	Mootorrattaste remondi ja hoolduse teenused			
46	Hulgikaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	T4600000	Hulgimüügiteenused			
47	Jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	T4700000	Jaemüügiteenused			
H Veondus ja laondus						
49	Maismaaveondus ja torustransport	T491MR00	Mitteresidendist vedaja rahvusvahelise sõitjateveo teenused raudteel (k.a sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)			
		T491R000	Residendist vedaja rahvusvahelise sõitjateveo teenused raudteel (k.a sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)			

EMTAK		Teenuste väliskaubanduse küsimustiku teenuse kood		Levinuim teenuse osutamise viis		
Kirjeldus	Teenuse kood	Teenuse kirjeldus eesti keeles	1	2	4	
	T491YRV0	Raudteetranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga reisijate veoks				
	T492E000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused raudteel Eestis/Eestisse				
	T492V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused raudteel välismaal/välismaale				
	T492YRV0	Raudteetranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga kauba veoks				
	T49311MR	Mitteresidendist vedaja riigisisese sõitjateveo teenused raudteel				
	T49311R0	Residendist vedaja riigisisese sõitjateveo teenused raudteel				
	T49312MR	Mitteresidendist vedaja riigisisese sõitjate maismaaveoteenused				
	T49312R0	Residendist vedaja riigisisese sõitjate maismaaveoteenused				
	T4939MR0	Mitteresidendist vedaja rahvusvahelised sõitjate maismaaveoteenused (k.a sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)				
	T4939R00	Residendist vedaja rahvusvahelised sõitjate maismaaveoteenused (k.a sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)				
	T494E000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused maanteel Eestis/Eestisse				
	T494V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused maanteel välismaal/välismaale				
	T4950000	Torustransporditeenused				
	T49YKV00	Maanteetranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga kauba veoks				
	T49YRV00	Maanteetranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga reisijate veoks				
50	Veetransport	T501MR00	Mitteresidendist vedaja sõitjateveoteenused merel ja rannavetes (k.a sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)			
		T501R000	Residendist vedaja sõitjateveoteenused merel ja rannavetes (k.a sõitjate teenindus rahvusvahelisel liinil)			
		T501YRV0	Meretranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga reisijate veoks			
		T502E000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused merel ning rannavetes Eestis/Eestisse			
		T502V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused merel ning rannavetes välismaal/välismaale			
		T502YKV0	Meretranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga kauba veoks			
		T503MR00	Mitteresidendist vedaja sõitjateveoteenused sisevetel			
		T503R000	Residendist vedaja sõitjateveoteenused sisevetel			
		T504E000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused sisevetel Eestis/Eestisse			
		T504V000	Ekspedeerimine ja muud kaubaveoteenused sisevetel välismaal/välismaale			
51	Õhustransport	T511MR00	Mitteresidendist vedaja sõitjate õhuteenused (k.a reisijate teenindus rahvusvahelisel liinil)			
		T511R000	Residendist vedaja sõitjate õhuteenused (k.a reisijate teenindus rahvusvahelisel liinil)			
		T511YRV0	Õhustranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga reisijate veoks			
		T5121E00	Ekspedeerimine ja muud kaupade õhuteenused			

EMTAK		Teenuste väliskaubanduse küsimustiku teenuse kood		Levinuim teenuse osutamise viis		
Kirjeldus	Teenuse kood	Teenuse kirjeldus eesti keeles	1	2	4	
		Eestis/Eestisse				
	T5121V00	Ekspedeerimine ja muud kaupade õhuveoteenused välismaal/välismaale				
	T5121YRV	Õhustranspordivahendi üürimine koos meeskonnaga kauba veoks				
	T5122000	Kosmosetransporditeenused				
52	Laondus ja veondust abistavad tegevused	T5221100	Raudteevedu abistavad teenused (sh transpordiettevõtete ladustamisteenused)			
		T5221200	Maanteevedu abistavad teenused (sh transpordiettevõtete ladustamisteenused)			
		T5221300	Torustranspordi abistavad teenused			
		T5222000	Veetranspordi abistavad teenused (sh transpordiettevõtete ladustamisteenused)			
		T5223000	Õhustranspordi abistavad teenused (sh transpordiettevõtete ladustamisteenused)			
		T5229000	Muud veondust abistavad teenused (sh mitteveoettevõtete ladustamisteenused)			
53	Posti- ja kullerteenus	T5300000	Posti- ja kullerteenused			
I Majutus ja toitlustus						
55	Majutus	T55MR000	Mitteresidendist majutaja majutusteenused			
		T55R0000	Residendist majutaja majutusteenused			
56	Toidu ja joogi serveerimine	T5600000	Toitlustusteenused			
J Info ja side						
58	Kirjastamine	T5811000	Raamatute kirjastamise teenused			
		T5811500	Raamatute kirjastamine vahendustasu eest või lepingu alusel			
		T5820000	Tarkvara kirjastamise teenused			
		T58K0000	Veebimeedia ja muud kirjastamisteenused			
		T58LK000	Trükiste ja tarkvara intellektuaalomandi õiguse kasutamine			
		T58RKL00	Reklaamimine raamatutes, ajalehtedes ja ajakirjades			
59	Kinofilmide, videote ja telesaadete tootmine; helisalvestiste ja muusika kirjastamine	T59LK000	Filmide, videote ja telesaadete tootmise, helisalvestiste ning muusikateoste intellektuaalomandi õiguse kasutamine			
		T59T0000	Filmide ja videote ning telesaadete tootmise teenused, helisalvestiste ja muusikateoste avaldamine			
60	Programmid ja ringhääling	T6010000	Raadioringhäälinguteenused (v.a reklaam raadios)			
		T6010300	Reklaamiaeg raadios			
		T6020000	Teleprogrammide ja teleringhäälingu teenused (v.a reklaam televisioonis)			
		T6020300	Reklaamiaeg televisioonis			
61	Telekommunikatsioon	T6100000	Telekommunikatsiooniteenused			
62	Programmeerimine, konsultatsioonid jms tegevused	T6200000	Arvutiprogrammide koostamine ja nendega seotud nõustamisteenused			
63	Infoalane tegevus	T6311000	Andmetöötlus, veebimajutus ja nendega seotud teenused			
		T6312000	Veebiportaali otsingumootorite teenused			
		T6391000	Uudisteagentuuride teenused			
		T6399000	Mujal klassifitseerimata muud teabeteenused			
K Finants- ja kindlustustegevus						
64	Finantsteenuste osutamine, v.a kindlustus ja pensionifondid	T6400000	Finantsteenused			
65	Kindlustus, edasikindlustus ja pensionifondid, v.a	Mitte-kindlustusettevõtted:				
		T65SKH00	Saadud kindlustushüvitised			
		T65TKM00	Tasutud kindlustusmaksed			

EMTAK		Teenuste väliskaubanduse küsimustiku teenuse kood		Levinuim teenuse osutamise viis		
Kirjeldus	Teenuse kood	Teenuse kirjeldus eesti keeles	1	2	4	
kohustuslik sotsiaalkindlustus	Ettevõtted, kelle põhitegevusala on kindlustustegevus:					
	T6500K71	Otsekindlustuse preemiad				
	T6520K72	Edasikindlustuse preemiad tegutsemisest edasikindlustusandjana ja -võtjana				
	T6520K73	Edasikindlustusega seotud komisjonitasud				
	T6510K74	Kahjunõuded otsesest kindlustustegevusest				
	T6500K75	Muud kindlustustegevusega seotud tulud/kulud				
	T6520K76	Kahjunõuded edasikindlustusest				
T6510K77	Elukindlustuse ja pensionilepingute eraldiste ülekandmine					
66	Finantsteenuste ja kindlustustegevuse abitegevusalad	T6610000	Finantsteenuste abiteenused, v.a kindlustuse ja pensionifondide abiteenused			
		T6620000	Kindlustuse ja pensionifondide abiteenused			
L Kinnisvaraala tegevus						
68	Kinnisvaraala tegevus	T6810000	Isikliku kinnisvara ostu ja müügi teenused			
		T6820000	Isikliku või renditud kinnisvara üürileandmise ja käitamise teenused			
		T6830000	Kinnisvarateenused vahendustasu eest või lepingu alusel			
M Kutse-, teadus- ja tehnikaala tegevus						
69	Juriidilised toimingud ja arvepidamine	T6910000	Õigusabiteenused			
		T6920000	Arvepidamis-, raamatupidamis- ja auditeerimisteenused			
70	Peakontorite tegevus; juhtimisala nõustamine	T7000000	Peakontoriteenused, juhtimisteenused			
71	Arhitekti- ja inseneritegevused; teimimine ja analüüs	T7111000	Arhitektiteenused			
		T7112000	Inseneriteenused ja nendega seotud tehnilise nõustamise teenused			
		T7120000	Tehnilise testimise ja kontrolli teenused			
72	Teadus- ja arendustegevus	T7200000	Teadus- ja arendusteenused			
		T72TOM00	Teadustegevuse intellektuaalomandi ostu- ja müügiteenused			
73	Reklaamindus ja turu-uuringud	T7300000	Reklaami- ja turu-uuringute korraldamise teenused			
74	Muu kutse-, teadus- ja tehnikaala tegevus	T7400000	Muud kutse-, teadus- ja tehnikateenused			
75	Veterinaaria	T7500000	Veterinaarteenused			
N Haldus- ja abitegevused						
77	Rentimine ja kasutusrent	T7710000	Mootorsõidukite rendi ja kasutusrendi teenused			
		T7720000	Tarbe- ja majakaupade rendi ja kasutusrendi teenused			
		T7730000	Muude masinate, seadmete ja materiaalse vara rendi ja kasutusrendi teenused			
		T7740000	Intellektuaalomandi jms toodete (v.a autoriõigusega kaitstud tööde) õiguse kasutamise teenused			
78	Tööhõive	T7800000	Tööhõiveteenused, sh ajutise tööjõu vahendamine			
79	Reisibüroode ja reisikorraldajate tegevus, reserveerimine ning sellega seotud tegevus	T7900000	Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused ning reserveerimisteenused ja nendega seotud teenused			
80	Turvatöö ja juurdlus	T8000000	Turva- ja juurdlusteenused			
81	Hoonete ja maastike hooldus	T8100000	Hoonete ja maastiku hooldamise teenused			
82	Büroohaldus, büroode ja muu äritegevuse abitegevused	T8210000	Büroohaldusteenused ja bürooteenused			
		T8220000	Kõnekeskuse teenused			
		T8230000	Konverentside ja messide korraldamise teenused			
		T8291000	Inkasso- ja krediidiinfoteenused			
		T8292000	Pakkimisteenused			

EMTAK		Teenuste väliskaubanduse küsimustiku teenuse kood		Levinuim teenuse osutamise viis		
Kirjeldus	Teenuse kood	Teenuse kirjeldus eesti keeles	1	2	4	
	T8299000	Muud mujal klassifitseerimata, ettevõtlust abistavad teenused				
O Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus						
P Haridus						
85	Haridus	T8500000	Haridus- ja koolitusteenused			
Q Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne						
86	Tervishoid	T8600000	Tervishoiuteenused			
87	Hoolekandeesutuste tegevus	T8700000	Hoolekandeesutuste teenused			
88	Sotsiaalhoolekanne majutuseta	T8800000	Sotsiaalhoolekandeteenused ilma majutuseta			
R Kunst, meelelahutus ja vaba aeg						
90	Loome-, kunsti- ja meelelahutustegevus	T9000000	Loome-, kunsti- ja meelelahutusteenused			
91	Raamatukogude, arhiivide, muuseumide ja muude kultuuriasutuste tegevus	T9100000	Raamatukogude, arhiivide, muuseumide ja muude kultuuriasutuste teenused			
92	Hasartmängude ja kihlvedude korraldamine	T9200000	Hasartmängude ja kihlvedude korraldamise teenused			
93	Sportitegevus ning lõbustus- ja vaba aja tegevused	T9300000	Sportiteenused ning lõbustus- ja vabaajateenused			
S Muud teenindavad tegevused						
94	Organisatsioonide tegevus	T9400000	Organisatsioonide teenused			
95	Arvutite ning tarbeesemete ja kodutarvete parandus	T9511000	Arvutite ja arvutite välisseadmete parandamise teenused			
		T9512000	Sidevahendite parandamise teenused			
		T9520000	Tarbe- ja majakaupade parandamise teenused			
96	Muu teenindus	T9600000	Muud isikuteenused			
U Eksterritoriaalsete organisatsioonide ja üksuste tegevus						
XX MUUD KOODID						
EMTAKi kood puudub		T9999991	Mittetoodetud mittefinantsvara (litsentsid, patendid, kaubamärgid, frantsiisid, CO ₂ kvoodid jms) ostu- ja müügitähingud			
		T9999992	Liikmemaksud rahvusvahelistele organisatsioonidele			
		T9999993	Trahvid ja kahjutasud (v.a kindlustushüvitised)			
		T9999994	Rahaülekanded jooksevkulutusteks			
		T9999995	Investeeringutoetused			

Lisa 2. Ühenduse väliskaubandusstatistikas ja liikmesriikidevahelise kaubanduse statistikas kasutatav riikide ja territooriumide nomenklatuur (GEONOM) ja organisatsioonide loetelu

Eestikeelne nimi	Kood
Afganistan	AF
Albaania	AL
Alžeeria	DZ
Ameerika Samoa	AS
Ameerika Ühendriigid (k.a Puerto Rico)	US
Andorra	AD
Angola	AO
Anguilla	AI
Antarktis	AQ
Antigua ja Barbuda	AG
Aomen	MO
Araabia Ühendemiraadid	AE
Argentina	AR
Armeenia	AM
Aruba	AW
Aserbaidžaan	AZ
Austraalia	AU
Austria	AT
Bahama	BS
Bahrein	BH
Bangladesh	BD
Barbados	BB
Belau	PW
Belgia	BE
Belize	BZ
Benin	BJ
Bermuda	BM
Bhutan	BT
Boliivia	BO
Bonaire, Sint Eustatius ja Saba	BQ
Bosnia ja Hertsegoviina	BA
Botswana	BW
Bouvet' saar	BV
Brasiilia	BR
Briti India ookeani ala	IO
Briti Neitsisaared	VG
Brunei Darussalam	BN
Bulgaaria	BG
Burkina Faso	BF
Burundi	BI
Cabo Verde (Roheneemesaared)	CV
Ceuta	XC
Colombia	CO
Cooki saared	CK
Costa Rica	CR
Côte d'Ivoire (Elevandiluurannik)	CI
Curaçao	CW
Djibouti	DJ
Dominica	DM
Dominikaani Vabariik	DO
Ecuador	EC
Eesti	EE
Egiptus	EG
Ekvatoriaal-Guinea	GQ
El Salvador	SV
Eritrea	ER
eSwatini (Svaasimaa)	SZ
Etiopia	ET
Falklandi (Malviini) saared	FK
Fidži	FJ
Filipiinid	PH

Eestikeelne nimi	Kood
Fääri saared	FO
Gabon	GA
Gambia	GM
Ghana	GH
Gibraltar	GI
Grenada	GD
Gruusia	GE
Gröönimaa	GL
Guam	GU
Guatemala	GT
Guinea	GN
Guinea-Bissau	GW
Guyana	GY
Haiti	HT
Heard ja McDonald	HM
Hiina	CN
Hispaania (k.a Baleaariid ja Kanaari saared)	ES
Honduras	HN
Hongkong	HK
Horvaatia	HR
Iirimaa	IE
Israael	IL
India	IN
Indoneesia	ID
Iraak	IQ
Iraan	IR
Island	IS
Itaalia (k.a Sitsiilia, Sardiinia, Itaalia veeterritoorium Lugano järves, Livigno haldusüksused)	IT
Jaapan	JP
Jamaica	JM
Jeemen	YE
Jordania	JO
Jõulusaar	CX
Kaimanisaared	KY
Kambodža	KH
Kamerun	CM
Kanada	CA
Kasahstan	KZ
Katar	QA
Kenya	KE
Kesk-Aafrika Vabariik	CF
Kiribati	KI
Komoorid	KM
Kongo	CG
Kongo DV	CD
Kookossaared (Keelingi saared)	CC
Kosovo	XK
Kreeka (k.a Áthose mägi)	GR
Kuuba	CU
Kuveit	KW
Kõrgõzstan	KG
Küpros (k.a Briti sõjaväebaaside alad, Akrotiri ja Dhekelia)	CY
Laos	LA
Leedu	LT
Lesotho	LS
Liberia	LR
Liechtenstein	LI
Liibanon	LB

Eestikeelne nimi	Kood
Liibüa	LY
Luksemburg	LU
Lõuna-Korea	KR
Lõuna-Aafrika Vabariik	ZA
Lõuna-Georgia ja Lõuna-Sandwichi saared	GS
Lõuna-Sudaan	SS
Lääne-Sahara	EH
Läti	LV
Madagaskar	MG
Madalmaad (Holland)	NL
Malaisia	MY
Malawi	MW
Maldiivid	MV
Mali	ML
Malta	MT
Maroko	MA
Marshalli saared	MH
Mauritaania	MR
Mauritius	MU
Mehhiko	MX
Melilla	XL
Mikroneesia	FM
Moldova	MD
Mongoolia	MN
Montenegro	ME
Montserrat	MS
Mosambiik	MZ
Myanmar (Birma)	MM
Namiibia	NA
Nauru	NR
Nepal	NP
Nicaragua	NI
Nigeeria	NG
Niger	NE
Niue	NU
Norfolk	NF
Norra	NO
Omaan	OM
Paapua Uus-Guinea	PG
Pakistan	PK
Palestiina okupeeritud ala	PS
Panama	PA
Paraguay	PY
Peruu	PE
Pitcairn	PN
Poola	PL
Portugal (k.a Madeira ja Assoorid)	PT
Prantsuse Lõunaalad	TF
Prantsuse Polüneesia	PF
Prantsusmaa (k.a Korsika, Monaco, Guadeloupe, Prantsuse Guajaana, Réunion, Martinique, Saint-Martin, Mayotte)	FR
Põhja-Korea	KP
Põhja-Makedoonia	MK
Põhja-Mariaanid	MP
Püha Tool (Vatikan)	VA
Rootsi	SE
Rumeenia	RO
Rwanda	RW
Saalomoni Saared	SB
Saint-Barthélemy	BL
Saint Helena	SH
Saint Kitts ja Nevis	KN
Saint Lucia	LC
Saint-Pierre ja Miquelon	PM
Saint Vincent ja Grenadiinid	VC

Eestikeelne nimi	Kood
Saksamaa (k.a Helgoland)	DE
Sambia	ZM
Samoa	WS
San Marino	SM
São Tomé ja Príncipe	ST
Saudi Araabia	SA
Seišellid	SC
Senegal	SN
Serbia	XS
Sierra Leone	SL
Singapur	SG
Sint Maarten (Madalmaadele kuuluv osa)	SX
Slovakkia	SK
Sloveenia	SI
Somaalia	SO
Soome (k.a Ahvenamaa)	FI
Sri Lanka	LK
Sudaan	SD
Suriname	SR
Süüria	SY
Šveits	CH
Zimbabwe	ZW
Taani	DK
Tadžikistan	TJ
Tai	TH
Taiwan	TW
Tansaania	TZ
Timor-Leste	TL
Togo	TG
Tokelau	TK
Tonga	TO
Trinidad ja Tobago	TT
Tšaad	TD
Tšehhi	CZ
Tšiili	CL
Tuneesia	TN
Turks ja Caicos	TC
Tuvalu	TV
Türgi	TR
Türkmenistan	TM
Uganda	UG
Ukraina	UA
Ungari	HU
Uruguay	UY
USA Neitsisaared	VI
Usbekistan	UZ
Uus-Kaledoonia	NC
Uus-Meremaa	NZ
Valgevene	BY
Wallis ja Futuna	WF
Vanuatu	VU
Venemaa	RU
Venezuela	VE
Vietnam	VN
Ühendkuningriik (k.a Man, Kanalisaared)	GB
Ühendriikide hajasaared	UM
IMF (Rahvusvaheline Valuutafond)	1C
EIB (Euroopa Investeeringuspank)	4C
Euroopa Komisjon	4D
EBRD (Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank)	5F
NIB (Põhjamaade Investeeringuspank)	5H

Lisa 3. Teenuste väliskaubandust reguleerivad õigusaktid

Üleilmsed õigusaktid

- WTO liikmete vahelist teenuste kaubandust reguleerib WTO asutamislepingu lisa – teenuste kaubanduse üldleping (GATS – **General Agreement on Trade in Services**)
- **Manual on Statistics of International Trade in Services 2010 (MSITS 2010)**

Euroopa Liidu õigusaktid

- **Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 184/2005**, 12. jaanuar 2005, ühenduse maksebilansi, rahvusvahelise teenuskaubanduse ja välismaiste otseinvesteeringute statistika kohta
- **Komisjoni määrus (EL) nr 1227/2010**, 20. detsember 2010, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1055/2008, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 184/2005 maksebilansistatistika kvaliteedinõuete ja kvaliteediaruannete kohta
- **Komisjoni määrus (EL) nr 555/2012**, 22. juuni 2012, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 184/2005 ühenduse maksebilansi, rahvusvahelise teenuskaubanduse ja välismaiste otseinvesteeringute statistika kohta seoses andmenõuete ja määruste ajakohastamisega
- **Euroopa parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/1013**, 08. juuni 2016, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 184/2005 ühenduse maksebilansi, rahvusvahelise teenuskaubanduse ja välismaiste otseinvesteeringute statistika kohta
- **Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/2152**, 27. november 2019, mis käsitleb Euroopa ettevõtlusstatistikat ja millega tunnistatakse kehtetuks kümme ettevõtlusstatistika valdkonna õigusakti
- **Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2020/1197**, 30. juuli 2020, milles sätestatakse tehnilised spetsifikatsioonid ja kord Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2019/2152 järgi, mis käsitleb Euroopa ettevõtlusstatistikat ja millega tunnistatakse kehtetuks 10 ettevõtlusstatistika valdkonna õigusakti

Eesti õigusaktid

- **Riikliku statistika seadus**, vastu võetud 10. juunil 2010, avaldatud RT I, 11.03.2022, 2.
- **Statistikaameti 2022.–2026. aastal tehtavate statistikatööde loetelu**, vastu võetud 07.02.2022, avaldatud RT III, 09.02.2022, 1.
- **Maksebilansi koostamiseks vajalike andmete esitamine**, vastu võetud 22.10.2013, avaldatud RT I, 13.07.2018, 13.